

*Collección Antòni Nogués
de versiones en aranés*

44

Es mil e ua net

3

ES MIL E UA NET

Anonymous

VOLUM TRESAU

Istòria de Bacbac, tresau frair deth barbèr

“Bacbac eth cèc, damb un aute nòm eth Cacarejador holat, ei eth mèn tresau frair. Qu’ère mendicant de mestièr, e un des principaus dera confraria de mendicants de Bagdad, era nòsta ciutat.

Un dia, era voluntat d’Allà e eth Destin permeteren qu’eth mèn frair arribèsse a mendicar ena pòrta d’ua casa. E eth mèn frair Bacbac, sense deishar de cornèr es sues acostumades invocacions entà demanar caritat: “Ò donaire, ò generós!” piquèc damb eth pau ena porta.

Mès te cau saber, ò Comendador des Credetns! qu’eth mèn frair Bacbac, madeish qu’es mès astuts dera sua confraria, non contestau quan, en picar ena pòrta d’ua casa, li didien: “Qui ei?” E caraue entà obligar-les a que daurissen era pòrta, donques qu’autraments, en sòrta de daurir, responien de laguens estant: “Qu’Allà t’age!” Qu’ei era manèra de dider-les adiu as mendicants.

De sorta qu’aqueith dia, per mès que dera casa preguntèssen: “Qui ei?” Eth mèn frair caraue. E acabèc per enténer passi que s’apressauen, e que se daurie era pòrta. E se presentèc un òme ath quau Bacbac, se non auesse estat cèc, solide non l’aurie demanat caritat. Mès qu’ère aqueth eth sòn destin. E cada òme amie eth sòn destin estacat ath còth.

E er òme li preguntèc: “Qué desires?” E eth mèn frair Bacbac responce: “Que me balhes ua aumòina per Allà eth Plan Naut.” E er òme tornèc a preguntar: “Ès cèc?” E Bacbac didec: “Òc, patron, e plan praube.” E er aute repliquèc: “En aguest cas da-me era man entà que te guida.” E li dèc era man, e er òme lo metec ena casa, e lo hec pujar gradons e mès gradons, enquia que l’amièc ena terraça, qu’ère plan nauta. E eth mèn frair, sense alend, se didie: “Solide me va a dar es rèstes de bèth hestau.”

E quan auec arribat ena terraça, er òme li tornèc a preguntar: “Se qué vòs, cèc?” E eth mèn frair, plan estonat, responce: “Ua aumòina, per Allà.” E er aute repliquèc: “Qu’Allà te daurisque eth dia en un aute lòc.” Alavetz Bacbac li didec: “Ò tu, un *tau!* Non podies auer-me responut atau quan èrem baish de tot?” Ad aquerò repliquèc er aute: “Ò tu, que vaus mens qu’eth mèn cu!, per qué non me contestères quan jo preguntaua des der interior?: “Qui ei? Qui s’està ena pòrta?” Atau, donc, fot eth camp d’aciu de seguit, o te harè rodar coma ua bòla, hastigós mendicant de mau auguri!” E Bacbac li calec baishar ara prèssa era escala complètament solet.

Mès quan li restauen uns vint gradons hec un mau pas, e anèc redolant enquiara pòrta. E en quèir se fotec ua gran còp en cap, e caminaue gemegant pes carrèrs. Alavetz, diuèrsi des sòns companhs, mendicants e cècs coma eth, en entener-lo gemegar li preguntèren era causa, e Bacbac les condèc era sua desgràcia. E Dempús les didec: “Ara vos calerà acompanyar-me entà casa pr’amor de cuéller sòs entà poder crompar entad aguest dia malerós e maudit. E mos calerà agarrar es nòsti estauvis, que, coma sabetz, son importants, e qu’eth sòn depaus m’auetz fidat.”

Mès er òme dera terraça auie baishat ath sòn darrèr e l'auie seguit. E se metec a caminar darrèr deth mèn frair e des auti dus cècs, sense qu'arrés se'n sabesse, e atau arribèren toti ena casa de Bacbac. Entrèren, e er òme s'esguitlèc rapidament abans de qué auessen barrat era pòrta. E Bacbac les didec as dus cècs: “Prumèr de tot, escorcolhem era cramba per s'un cas i a bèth estranh amagat.”

E aqueth òme, qu'ère un lairon des mès adreits entre es lairons, vedec ua còrda que penjaue deth tet, s'agarrèc ada era, e silenciosament taraièc enquira viga, a on se seiguec damb era màger tranquillitat. E es dus cècs comencèren a cercar per tota era cramba, persutant enes sòns escorcolhs diuèrsi còps, en tot paupar damb paus es cornèrs. E hèt aquerò, s'amassèren damb eth mèn frair, que treiguec alavetz der amagader toti es sòs que sauvaue, e les compdèc damb es sòns dus companhs, en tot veir qu'auien dètz mil dracmes amassa. Dempús, cada un cuelhec dus o tres dracmes, tornèren a méter es sòs ena saca, e les sauvèren en amagader. E un des tres cècs se n'anèc a crompar viures e tornèc de seguit, en tot trèir dera biaça tres pans, tres cebes e quauqui datils. E es tres companhs se seigueren en rondèu e se meteren a minjar.

Alavetz eth panaire s'esguitlèc silenciosament pera còrda, s'arraulic ath costat des tres mendicants e se metec a minjar damb eri. E s'auie plaçat ath costat de Bacbac, qu'auie ua aurelha excellenta. E Bacbac, en enténer eth bronit des maishères quan minjaue, exclamèc: “Que i a un estranh entre nosati!” E alonguèc rapidament era man entà on entenie eth bronit des maishères, e era sua man queiguec precisament sus eth braç deth panaire. Alavetz Bacbac e es dus mendicants se precipitèren ath sòn dessús, e comencèren a cridar e a pataquejar-lo damb es sòns paus, cècs coma èren, e demanauen ajuda as vesins, en tot cridar: “Ò musulmans, vietz a ajudar-mos! Que i a un panaire! Que mos vò panar es pòqui sòs des nòsti estauvis!” E en acodir es vesins, vederen a Bacbac que, ajudat pes auti dus mendicants, tenguie ben agarrat ath panaire, que sajaue de defener-se e escapar. Mès eth panaire, quan arribèren es vesins, simulèc tanben qu'ère cèc, e barrant es uelhs, exclamèc: “Per Allà! Ò musulmans! que sò cèc e companh d'aguesti tres que me remissen çò que me correspon des dètz mil dracmes d'estauvis qu'auem en comunitat. Vos ac juri per Allà eth Plan Naut, peth sultan, per emir. Vos demani que m'amietz ena preséncia deth walí, a on se demostrarà tot aquerò.” Alavetz arribèren es gardes deth walí, s'apoderèren des quate òmes, e se les heren a vier entre es mans deth wadí. E eth wadí preguntèc: “Qui son aguesti òmes?” E eth panaire exclamèc: “Escota es mies paraules, ò walí just e perspicàc! e te'n saberàs de çò que te cau saber. E se non me volesses creir, mana que mos castiguen, a jo eth prumèr, pr'amor d'obligar-mos a coheissar era vertat. E somet tanben ath madeish torment ad aguesti òmes entà botar en clar aguest ahèr.” E eth walí dispausèc: “Cuelhetz ad aguest òme, lançatz-lo en solèr, e pataquejatz-lo enquia que coheisse!” Alavetz es gardes agarrèren ath cèc simulat, e un li tenguie es pès e es auti comencèren a foter-li còps de pau en eri. Ath cap de dètz còps, eth simulat cèc comencèc a cridar e d'auric un uelh, donques qu'enquia alavetz les auie auut barradi. E Dempús de recéber un quants còps mès, pas guairi, dauric ostensiblement er aute uelh.

E eth walí anujat li didec: “Quina farsa ei aguesta, miserable mentidèr?” E eth panaire responec: “Que non me piquen mès e ac condarè tot.” E eth walí manèc suspéner eth torment, e eth panaire didec: “Qu’èm quate cèc simulats, qu’enganhama ara gent entà que mos balhen aumòina. Mès ath delà simulam era nòsta ceguetat pr’amor de poder entrar aisidament enes cases, veir as hemnes damb era cara descubèrta, sedusir-les, caucar-les e ath madeish temps examinar er interior des abitatges e premanir es panatòris de forma segura. E coma que hè fòrça temps qu’exercim aguest mestier tan lucratiu, auem artenhut amassar dètz mil dracmes. E quan reclamè era mia part ad aguesti òmes, non sonque se remiren a autrejar-me-la, senon que me foteren ua repassada, e m’aurien auctit a còps s’es gardes non m’auessen trèt des sues mans. Agesta qu’ei era vertat, ò walí! Ara, entà que coheissen es mèns companhs, te calerà tier eth hlagèth, coma heres damb jo. E atau parlaràn. Mès que les piquen fòrt, se non non coheisaràn arren. E enquia e tot veiràs se com s’entesten en non daurir es uelhs, coma hi jo.”

Alavetz eth walí manèc foetar ath mèn frair eth prumèr de toti. E per mès que protestèc e didec qu’ère cèc de neishement, lo seguiren foetant enquia que s’estavanic. E coma qu’en remeter-se tanpòc dauric es uelhs, manèc eth walí que li fotessen tres cents còps mès, e dempús tres cents mès, e madeish hec damb es auti dus cècs, que tanpòc poderen daurir es uelhs, a maugrat des còps e a maugrat des conselhs que les hège eth cèc simulat, eth sòn companh improvisat. E de seguit eth walí encarguèc ad aguest cèc simulat qu’anèsse ena casa deth mèn frair Bacbac e se hesse a vier es sòs. E alavetz l’autregèc ad aguest panaire dues mil cinc centes dracmes, ei a díder era quatau part des sòs, e se quedèc damb era rèsta.

Per çò que hè ath mèn frair e as dus cècs, eth walí les didec: “Miserables ipocrites! Atau, donc, minjatz pan que vos autrege era gràcia d’Allà e dempús juratz en sòn nòm qu’ètz cècs? Dehòra d’aciu e que non vos torna a veir per Bagdad ne un solet dia.”

E jo, ò Emir des Credentials! tanlèu m’en sabí de tot aquerò, gessí ara cèrca deth mèn frair, lo trapè, me lo hi a vier secretament en Bagdad, lo metí ena mia casa, e m’encarguè de balhar-li minjar e vestir-lo tant que visque.

E tau ei era istòria deth mèn tresau frair, Bacbac eth cèc.”

E en entener-la eth califa Montasser Billah, didec: “Que li balhen ua gratificacion ad aguest barbèr e que se’n vage de seguit.” Mès jo, ò senhors mèns! responí: “Per Allà! Ò Prince des Credentials! Non posqui acceptar arren sense condar-te çò que les arribèc as mèns auti tres frairs.” E autrejada era autorizacion, didec:

Istòria d’El-Kuz, quatau frair deth barbèr

“Eth mèn quatau frair, eth bòrni El-Kuz El-Assuaní, o eth Centre intrincable, exercie en Bagdad eth mestier de carnissèr. Qu’ère important ena venda de carn e picadís, e depassaue a toti en elevar e engreishar motons de longa coa. E sabie a qui vener-li era

carna bona e a qui era dolenta. Atau ei qu'es mercadèrs mès rics e es principaus dera ciutat solet s'aprovedien ena sua casa e non crompaüen mès carn qu'era des sòns motons, de sòrta qu'en pòc de temps arribèc a èster un ric proprietari de granes vegades e beròies proprietats.

E seguie en tot prosperar eth mèn frair El-Kuz, quan un dia entre es dies, qu'ère seigut en sòn establiment, entrèc un jeique de longa barba blanca, que li balhèc sòs e li didec: “Braca-me bona carn!” E eth mèn frair li balhèc era melhor carn, cuelhec es sòs e li tornèc era salutacion ar ancian, que se n'anèc.

Alavetz eth mèn frair examinèc es monedes de plata que l'auie autrejat eth desconeishut, e vedec qu'èren naues, d'ua blancor enludernanta. E s'esdeguèc a sauvar-se-les a despart en ua caisha especiau, en tot pensar: “Vaquí ues monedes que me balharàn bona ombra.”

E pendent cinc mesi seguidi eth vielh jeique de longa barba blanca venguec cada dia ena casa deth mèn frair, en tot autrejar-li monedes de plata totafèt naues coma pagament de carn fresca e de bona qualitat. E cada dia eth mèn frair se sauvaue a despart aguesti sòs. Mès un dia, eth mèn frair El-Kuz volet compdar era quantitat qu'auie arremassat d'aguesta sòrta, e pr'amor de crompar uns beròis motons, e mès que mès uns mardans entà ensenhar-les a lutar es uns contra es auti, exercici que shautaue fòrça en Bagdad, era mia ciutat. E a penes dauric era caisha que sauvaue es sòs deth jeique dera barba blanca, vedec qu'aquiu non i auie ua soleta moneda, senon rondèus de papèr blanc.

Alavetz comencèc a meter-se còps de punh ena cara e en cap, e a planher-se a crits. E de seguit l'enrodèc un gran grop de caminaires, que les condèc era sua aventura, sense qu'arrés podesse explicar-se era desaparicion d'aguesti sòs. E El-Kuz seguie cridant e dident: “Que hèisque Allà que torne ara aguest maudit jeique, entà que li posca arrincar es barbes e eth turbant damp es mies pròpies mans!”

E a penes avec acabat de prononciar aguestes paraules, apareishec eth jeique. E eth jeique passèc entre aquera gentada, e arribèc enquiat mèn frair pr'amor d'autrejar-li, coma de costum, es sòs. De seguit eth mèn frair se lancèc contra eth, e en tot tier-lo d'un braç, didec: “Ò musulmans! Vietz ena mia ajuda! Vaquí ar infame lairon!” Mès eth jeique non se'n hec bric, e en tot inclinar-se entath mèn frair li didec de sòrta que solet eth ac podesse enténer: “Qué t'estimes mès, carar o que te comprometa dauant de toti? E compde pr'amor qu'eth tòn afront a d'èster plan mès terrible qu'eth que tu me vòs causar.” Mès El-Kuz responc: “Quin afront me pòs costar, maudit vielh de betum? De quina manèra me vòs comprométer?” E eth jeique didec: “Demostrarè que venes carn umana en sòrta de carn de moton.” E eth mèn frair repliquèc: “Mentisses, ò mil còps mentidèr! e mil còps maudit!” E eth jeique didec: “Eth mentidèr e eth maudit ei eth que tie penjant deth gancho dera sua carnisseria un cadavre en sòrta d'un moton.” E eth mèn frair protestèc violentament, e didec: “Gosset, hilh de gosset! Se demòstres semblabla causa, t'autrejarè era mia sang e es mèns bens.” E alavetz eth jeique se virèc entara multitud e didec a crits: “Ò, vosati toti, amics mèns! Vedetz ad aguest carnissèr? Donques enquia aué mos a estat enganhant a toti, desaubedint es precèptes deth nòste

Libre. Pr'amor qu'en sòrta d'aucir motons esgòrge cada dia a un hilh d'Adam e mos ven era sua carn coma carn de moton. E entà convencer-vos de çò que digui, entratz a escorcolhar era botiga."

Alavetz se lheuèc un clam, e era multitud se precipitèc ena botiga deth mèn frair El-Kuz, en tot cuelher-la ar assaut. E dauant de toti campèc, penyat d'un gancho eth cadavre d'un òme, esgorjat, premanit e esboderat. E ena part des caps de moton i auie tres caps umans, espeladi, nets e codinadi ath horn, entà èster venudi.

E en veir aquerò, toti es presents se lancèren contra eth mèn frair, cridant: "Impiu, sacrilèg, assassin!" E comencèren a foter-li còps e foetades. E es mès acarnissadi contra eth e es que mès crudèument li fotien èren es sòns parroquians mès ancians e es sòns milhors amics. E eth vielh jeique li fotec tan violent còp de punh en un uelh, que li sautèc sense remèdi. Dempús cuelheren ath supausat cadavre esgorjat, estaquèren ath mèn frair El-Kuz, e toti, precedidi peth jeique, se presentèren dauant der executor dera lei. E eth jeique li didec: "Ò Emir! Vaquí que t'amiam, entà que pague es sòns crims, ad aguest òme que de hè fòrça temps esgòrge as sòns semblables e ven era sua carn coma se siguesse de moton. Non te cau senon dictar sentència e balhar compliment ara justícia d'Allà, donques qu'aciu as a toti es testimònìs." E aquerò siguec çò que se passèc. Pr'amor qu'eth jeique dera blanca barba ère un bruishòt qu'auie eth poder de hèr veir causes que non èren reaument.

Per çò deth mèn frair El-Kuz, per mès que se defenesse, non lo volec enténer eth jutge, e lo sentencièc a recéber cinc cents còps. E li confisquèren toti es sòns bens e proprietats, non estant pòca era sua sòrt, pr'amor que se non auesse estat tan ric l'aurien sentenciat a mòrt sense remèdi. E ath delà lo condemnèren a èster despatriat.

E eth mèn frair, damb un uelh mens, damb era esquia plia de còps e miei mòrt, gessec de Bagdad camin ensús e sense saber entà a on anar, enquia qu'arribèc en ua ciutat luenhana, desconeishuda entada eth, e aquiu se demorèc, decidit a establir-se en aquera ciutat e exercir eth mestier d'adobaire, qu'a penes cau un aute capitau qu'ues mans adreites.

Placèc, donc, eth sòn lòc ena cantoada de dus carrèrs, e se metec a trabalhar entà guanharse era vida. Mès un dia qu'ère en tot botar ua pèça naua a ua babocha vielha entenec endilhades de shivaus e eth tarrabastalh d'ua carrèra de cavalièrs. E preguntèc eth motiu d'aqueith sarabat, e li dideren: "Qu'ei eth rei, que ges de caça damb lebrèrs, accompanhat de tota era cort." Alavetz, eth mèn frair El-Kuz deishèc un moment era agulha e eth martèth e se lheuèc entà veir se com passau era accompanhada reiau. E mentre ère de pès, en tot meditar sus eth sòn passat e eth sòn present e sus es circonstàncies qu'auie convertit ath famós carnissèr en darrèr des adobaires, passèc eth rei dauant dera sua nombrosa accompanhada, e se passèc qu'era guardada deth rei se tachèc en uelh bòrni deth mèn frair. E en veder-lo, eth rei s'esblancossic, e didec: "Sauve-me Allà des malastres d'aguest dia maudit e de mau auguri!" E virèc de seguit es brides dera sua ègua e hec repè, accompanhat deth sòn cortègi e des sòns soldats. Mès, ath madeish temps, ordenèc as sòns sirvents que s'apoderèssen deth mèn frair e

l'administrèssen eth ja sabut castig. E es esclaus, en tot precipitar-se sus eth mèn frair, li foteren tau repassada, que lo deishèren coma mòrt ath miei deth carrèr. E quan se n'anèren se lheuèc El-Kuz e tornèc peniblament entath sòn lòc, dejós deth tendolet que lo tapaue, e aquiu s'estirèc totafèt molut. Mès alavetz passèc un individú dera acompanyada deth rei qu'anaue arreculat. E eth mèn frair El-Kuz li demanèc que s'arturèsse, li condèc eth tracte que vengue de recéber e li demanèc que li didesse eth motiu. Er òme s'estarnèc d'arrir, e li responec: “Te cau saber, frair, qu'eth nòste rei non pòt tolerar cap bòrni, mès que mès s'ei bòrni deth uelh dret. Pr'amor que se pense que li harà a vier bèth malastre. E tostemp mane aucir ath bòrni sense remèdi. Atau ei que sò estonat de qué encara sigues viu.

Eth mèn frair non volec enténer mès. Recuelhec es sòns utisi, e en tot profitar es pòques fòrces que li restauen, hugec e non s'arturèc enquia gésser dera ciutat. E seguic en tot caminar entà arribar en ua auta poblacion plan luenhana que non auie cap rei ne tiran.

Demorèc fòrça temps en aquera ciutat, tient compde de non exhibir-se; mès un dia gessec a alendar aire blos e hèr ua passejada. E de pic entenec ath sòn darrèr era endilhada de shivaus, e rebrembant era sua darrèra desgràcia, s'escapèc çò mès lèu possible, cercant un loc a on amagar-se, mès que non lo trapèc. E ath sòn dauant vedec ua pòrta, la passèc e se trapèc damb un correder long e escur, e aquiu s'amaguèc. Mès a penes s'auec amagat campèren dus òmes, que s'apoderèren d'eth, l'estaquèren e li dideren: “Aunor a Allà, qu'a permetut que t'agarrèsssem, enemic d'Allà e des òmes! Tres dies e tres nets amiam en tot cercar-te sense pòsa. E mos as hèt passar amarums de mòrt.” Mès eth mèn frair didec: “Ò senhors! A qui vos referitz? De quines ordes parlatz?” E li responeren: “Non n'as auut pro reduient ara indigència a toti es tòns amics e ath patron d'aguesta casa? E enquia e tot mos volies assassinar! On ei eth guinhauet que damb eth mos menaçauas ager?”

E se meteren a escorcolhar-lo, en tot trapar-li eth guinhauet que damb eth talhaue eth cuèr entàs sòles. Alavetz lo lancèren en solèr, e l'anauen a esgorjar, quan eth mèn frair exclamèc: “Escotatz, brava gent: que non sò ne un panaire ne un assassin, mès vos posqui condar ua istòria estonanta, qu'ei era mia pròpria istòria. E eri, sense hèr-ne cabau, lo cauishigueren, lo pataquegèren e l'espocinèren era ròba. E en espocinar-li era ròba vederen ena sua esquia nuda es cretes des foetades qu'auie recebut en d'auti tempsi. E exclamèren: “Ò miserable! Vaquí ues cretes que demòstren toti es tòns crims passadi.” E de seguit se lo heren a vier ena preséncia deth walí, e eth mèn frair, pensant en toti es sòns malastres, se didie: “Be ne deuen èster de grans es mèns pecats quan d'aguesta manèra les expii en tot èster innocent de guaire m'acusen! Mès era mia soleta esperança ei Allà eth Plan Naut.”

E quan siguec ena preséncia deth walí, aguest lo guardèc anujat e li didec: “Miserable pòcavergonha, es foetades que merquèren eth tòn còs son ua pròva sufisenta de totes es tues anteriores e presentes malahèites.” E ordenèc que li fotessen cent foetades. e dempús lo montèren e l'estaquèren en un camèlh e lo passegèren per tota era ciutat,

mentre eth pregonèr cridaue: “Vaquí eth castig deth que se met en casa autrú damb intencions criminaus.”

Mès alavetz me’n sabí de toti es desgràcies deth mèn frair. Anè de seguit ara sua cèrca, e lo trapè precisament quan lo baishauen estavanit deth camèlh. E alavetz, ò Emir des Credits! complí eth mèn déuer de hér-lo-me a vier secretament en Bagdad, e l’è assignat ua pension entà que menge e beue tranquil·lament enquiat finau des sòns dies.

Tau ei era istòria deth malerós El-Kuz. Per çò que hè ath mèn cincau frair, era sua aventura ei encara mès extraordinària, e te demostrarà, ò Prince des Credits! que sò eth mès senat e eth mès prudent des mèns frairs.”

Istòria d’El-Aschar, cincau frair deth barbèr

Aguest frair mèn, ò Emir des Credits! siguec precisament aqueth que li braquèren eth nas e es aurelhes. Lo criden El-Aschar pr’amar qu’a un vrente voluminós coma ua camèlha prenhada, e tanben pera sua retirada a un caudèr gran. E ei plan guiterós pendent eth dia, mès de nets desvolòpe quinsevolh prètzhet, en tot guanhar-se sòs mejançant tota sòrta de mieis illicits e estranhs.

Quan moric eth nòste pair eretèrem cent dracmes de plata cada un. El-Aschar cuelhec es cent dracmes que li corresponien, mès non sabie en qué tier-les. E se decidic a tot darrèr a crompar cristalaria entà vener-la ath detallh, en tot preferir aguest mestier a quinsevolh aute pr’amar que non l’obligaue a botjar-se massa. Se convertic, donc, en vendeire de cristalaria, e entad aquerò se crompèc un tistèr gran, qu’en eth botèc eth sòn genre, cerquèc ua cantoada que i auesse fòrça gent, e s’installèc tranquil·lament en era, emparada era esquia contra era paret e dauant deth tistèr, en tot pregonar era sua mercaderia d’aguesta sòrta:

*Ò cristau! Ò gotes de solei! Ò pitraus d’adolescent! Uelhs dera mia hilhuquèra!
Bohada endurida des verges! Ò cristau! Ò cristau!*

Mès s’estaue mès temps carat que cridan. E alavetz, emparant damb mès fòrça era sua esquia contra era paret, començau a soniar desvelhat. E vaquí çò que soniaue un diuendres, en moment dera pregària:

“Vengui de tier tot eth mèn capitau, ei a díder, cent dracmes, ena crompa dera cristalaria. E solide qu’artenherè vener-la per dues centes dracmes. Damb aguestes dues centes dracmes cromparè un aute còp cristalaria e la venerè per quate centes dracmes. E seguirè venent e crompant enquia qu’aja hèt fòrça guanhs. E atau me poirè crompar un gran palai e auer sirvents, shivaus damb seres, e hlaçades de shivau de brocat e d’aur. E minjarè e beuerè fòrça ben, e non i aurà cantaire ena ciutat que non convida a cantar ena mia casa. E Dempús me concertarè damb es maridores de Bagdad entà que me cerquen ua nòvia que sigue hilha d’un rei o d’un visir. E non se passarà guaire temps sense que me marida, mès non damb ua auta, senon damb era hilha deth visir, donques qu’ei ua joena plan beròia e plia de perfeccions.. De sòrta que li deisharè ua dòt de mil dinnars d’aur. E plan que òc eth sòn pair eth gran visir non se remirà ad aguesta nòça; mès se

non volesse, li treiria ara sua hilha e me la haria a vier en mèn palai. E comprarè dètz pages entath mèn servici particular. E me manarè hèr ròba reiau, coma era qu'amien es sultans e es emirs, e l'encargarè ath joièr mès adreit que me hèisque ua sera de montar tota d'aur, damb incrustacions de pèrles e peireria. E montat en shivau mès beròi, que les cromparè as beduins deth desèrt, e me lo harè a vier dera tribú d'Anezi, me passejarè pera ciutat precedit de nombrosi esclaus e d'auti darrèr mèn e ath mèn entorn; e d'aguesta manèra arribarè en palai deth visir. E eth gran visir quan me veigue se lheuarà en aunor mèn, e me cedirà eth sòn lòc, en tot demorar-se eth de pès, un shinhau mès baish que jo, e se tierà per molt aunorat per çò d'èster eth mèn soèr. E damb jo vieràn tanben dus esclaus, cada un damb ua gran borsa. E en cada borsa i aurà mil dinnars. Ua des borses l'ac autrejarè ath gran visir coma dòt dera sua hilha, e era auta l'ac regalarè coma mòstra dera mia generositat e munificència, e entà que veigue tanben guaire per dessús sò de tot çò d'aguest mon. E tornarè solemnament ena mia casa, e quan era mia nòvia me mane a bèth un damb quauque encargue, aumplirè d'aur ad aguesta persona e li regalarè teles precioses e magnifics vestits. E s'eth visir me mane bèth present de nòça, non l'acceptarè, e l'ac entornarè, encara que sigue un present de gran valor, e tot aquerò entà demostrar-li qu'è ua gran nautada d'esperit e sò incapable dera mendre manca de delicadesa. E senhalarè Dempùs eth dia dera mia nòça e toti es detalhs, dispausant qu'arren s'estauvie per çò dera taulejada e per çò deth nombre e qualitat de musics, cantaires e dançaires. E premanirè eth mèn palai estirant tapissi pertot, caperàrè eth solèr de flors des dera entrada enquiara sala deth hestau, e manarè adaigar eth pasiment damb esséncies e aigua de ròses.

“Era net de nòces me botarè eth vestit mès luxuós, me seirè en un tron plaçat en ua magnifica estrada, tapissat de seda damb brodats de flors e d'audèths. E mentre era mia hemna se passege peth salon damb totes es sues jòies, mès reludenta qu'era lua deth mes de Ramadan, jo m'estarè plan seriós, sense ne tansevolh guardar-la ne virar eth cap entà nunlòc, en tot demostrar damb aquerò era integritat deth mèn caractèr e deth mèn sen. E quan me presenten ara mia esposa, deliciosament perhumada e damb tota era frescura dera sua beresa, jo non me botjarè tanpòc. E seguirè impassible, enquia que totes es damaisèles se m'aprèssen e me diguen: “Ò, senhor, corona deth nòste cap!, vaquí ara tua esposa, que se bote respectuosament entre es tues mans e demore que l'afavorisques damb era tua guardada. E vaquí que, en auer-se cansat fòrça per çò d'èster de pès tanta estona, solet demore es tues ordes entà sèir-se.” E jo non diderè tanpoc ua soleta paraula, en tot hèr que se desire mès era mia responsa. E alavetz totes es daunes e toti es convidadi s'ajulharàr e punaràr era tèrra fòrça còps dauant dera mia granesa. E enquia alavetz non consentirè a baishar era guardada entà dirigir-li ua guardada ara mia hemna, mès solet ua guardada, pr'amor que de seguit tornarè a lheuar es uelhs e recobrarè eth mèn aspècte plen de dignitat. E es damaisèles se harà a vier ara mia hemna, e jo me lheuarè entà cambiar-me era ròba e botar-me'n ua auta de mès rica. E tornaràr a amiar-me per dusau viatge entà nauèth maridada damb d'auti vestits e ornaments, jos er apilament des jòies, er aur e era peireria perhumada damb nauí perhums mès agradius encara. E quan m'agen pregat fòrça còps tornarè a guardar ara

mia hemna, mès de seguit lheuarè es uelhs entà non veder-la mès. E sauvarè aguesta prodigiosa portadura enquia que s'acaben complètament totes es ceremònies.

Mès en aguest moment deth sòn relat, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta coma tostemp, non volec abusar mès aquera net deth permís autrejat.

Mès quan arribèc era trenta dusau net

Li seguic condant era istòria ath rei Schahriar:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! qu'eth barbèr seguic atau era aventura deth sòn cincau frair El-Aschar:

“... enquia que s'acaben complètament totes es ceremònies. Alavetz manarè a quauqui uns des mèns esclaus entà que cuelhen ua borsa damp cinc cents dinnars en moneda petita, e la lancen a sarpats peth salon, e ne repartisquen entàs musics e cantaires e entàs damaisèles dera mia hemna. E dempús es damaisèles se haràn a a vier ara mia esposa entara cramba. E jo me harè demorar fòrça. E quan entra ena cramba trauessarè entre es dues hilères de damaisèles. E quan passa peth costat dera mia esposa li cauishigarè eth pè d'ua manèra ostensibla entà demostrar-li era mia superioritat coma baron. E demanarè ua copa d'aigua ensucrada, e dempús d'auer balhat gràcies a Allà, me la beuerè tranquil·lament.

“E seguirè sense hèr-ne cabau dera mia hemna, que s'estarà en lhet prèsta a receber-me, e pr'amor d'umiliar-la e demostrar-li de nauèth era mia superioritat e era pòca atencion que ne hèsqui d'era, non li dirigirè ne un solet còp era paraula, e atau se'n saberà de com pensi comportar-me en futur, donques que non de ua auta manèra s'artenh qu'es hemnes siguen dociles, doces e trendes. E plan que òc, non se tardarà a presentar-se era mia soèra, e me punarà eth front e es mans e me diderà: “Ò senhor mèn, digna-te guardar ara mia hilha, qu'ei era tua esclaua e desire arderosament que l'acompanhes e li hèsques era aumòina d'ua soleta paraula tua.” Mès jo, a maugrat des supliques dera soèra, que non aurà gausat cridar-me gendre per pòur de mostrar familiaritat, non li responerè arren. Alavetz me seguirà pregant, e ne sò segur qu'acabarà per lançar-se enes mèns pès e les punarà, atau coma era òrla deth mèn vestit. E me diderà alavetz: “Ò senhor mèn! Te juri per Allà qu'era mia hilha ei verge! Te juri per Allà que cap òme la vedec despolhada ne coneish eth color des sòns uelhs! Non l'ofenses ne l'umilie tant. Guarda com ei de submisa. Solet demore un senhau tòn entà satisfèr-te quan volgues.”

“E era mia soèra se lheuarà entà aumplir ua copa de vin esquist, li balharà era copa ara sua hilha, que, de seguit, vierà a aufrir-la-me, tota tremolosa. E jo, estirat enes coishins de velot, brodadi en aur, deisharè que se m'apressè, sense guardar-la, e me compladerè en tot veir de pès ara hilha deth gran visir dauant der exvendeire de cristalaria, que pregonaua en ua cantoada:

Ò gotes de solei! Ò pièchs d'adolescenta! Uelhs dera mia hilhuquèra! Bohada endurida des verges! Ò cristau! Melic de mainatge! Cristau! Mèu colorada! Cristau!

“ E era, en veir en jo tanta granesa, m’aurà de cuélher peth hilh de bèth sultan illustre qu’era sua glòria aumplís eth mon. E alavetz persutarà entà que cuelha era copa de vin, e l’apressarà gentilament enes mèns pòts. E furiós en veir aguesta familiaritat, li tacharè ua guardada terribla, li meterè un gran bohèt e un còp de pè en vrente, d’aguesta manèra... ”

E eth mèn frair hec eth senhau de balhar un còp de pè ara sua soniada esposa e l’ac fotec totafèt en tistèr qu’embarraue era cristalaria. E eth tistèr queiguec redolant damb tot eth sòn contengut. E se hec brigalhs tot aquerò que constituie era fortuna d’aqueuth lhòco.

Dauant d’aquera irreparabla destròça, El-Aschar comencèc a meter-se còps de punh ena cara e a esquinçar-se era ròba e a plorar. E alavetz, coma qu’ere diuendres e anaue a començar era pregària, es personnes que gessien des sues cases vederen ath mèn frair, e uns s’arturauen botjadi de pietat, e d’auti seguiren eth sòn camin en tot creir qu’ere lhòco.

E mentre ère en tot planher-se dera pèrta deth sòn capitau e des sòns interèssi, vaquí que passèc per aquiu, camin dera mesquita, ua grana senhora. Un intens perhum de musc exalaue de tota era. Anaue montada en ua mula apolidida damb velot e brocat d’aur, e l’acompanhaue un considerable nombre d’esclaus e sirvents.

En veir tot aqueth cristau trincat e ath mèn frair plorant, preguntèc era causa de tau desesperacion. E li dideren qu’aqueuth òme non auie mès capitau qu’eth tistèr dera cristalaria, qu’era sua venda di daue eth minjar, e qu’arrès li restaue Dempús d’aguest accident. Alavetz era dauna cridèc a un des sòns sirvents e li didec: “Balha-li ad aguest praube toti es sòs qu’amies ath dessús.” E eth sirvent se treiguec ua gran borsa qu’amiaue estacada en còth damb ua còrda, e l’ac autregèc ath mèn frair. E El-Aschar la cuelhec, la dauric, e comencèc a invocar totes es gràcies e benediccions d’Allà en favor dera sua benfactora.

E enriquit pendent un moment, se n’anèc entara sua casa pr’amar de sauvar era sua fortuna. E se dispausaue a gésser entà logar ua casa qu’en era podesse demorar a gust, quan entenec que cridauen ena porta. Venguec a daurir, e vedec a ua vielha desconeishuda que li didec: “Ò, hilh mèn, te cau saber que ja lèu a passat era ora dera pregària en aguest sant dia deth diuendres, e encara non è pogut hèr es mies ablucions. E te prègui que me permetes entrar entà hèr-les, amagada des nasejaires.” E eth mèn frair didec: “ Escoti e aubedisqui.” E dauric era porta de land en land e l’amièc entara codina, a on la deishèc soleta.

E ath cap d’uns instants venguec a cercar-lo era vielha, e sus eth miserable tròç de tela que servie de tapís acabèc era sua pregària, en tot hèr vòts a favor deth mèn frair, plen de componcion. E eth mèn frair li balhèc es gràcies mès expressiues, e treiguent deth cinturon dus dinnars d’aur les ac balhèc generosament. Mès era vielha les refusèc damb dignitat, e didec: “Ò hilh mèn, laudat sigue Allà que te hec tan magnanim! Non m’estone qu’inspires simpaties ara gent a penes te ven en carrèr. E per çò d’aguesti sòs que m’aufrisses, entorna-les en tòn cinturon, donques que per çò que sembla deues èster

un praupe saaluk, e te deu hèr mès manca qu'a jo, que non n'è cap besonh. E se de vertat non te hè cap manca, l'ac pòs entornar ara nòbla senhora que te lo balhèc per çò d'auer-se trincat era cristalaria." E eth mèn frair didec: "Tè! Brava mair, coneishes ad aguesta dauna? S'ei atau te prègui que me digues a on la posqui trapar." E era vielha responec: "Hilh mèn, aguesta beròia joena sonque t'a mostrat era sua generositat entà exprimir era sua inclinacion que li còste era tua joenessa, era tua fòrça e era tua galhardia. Pr'amor qu'eth sòn marit ei impotent e jamès artenherà satisfèr-la, pr'amor qu'Allà l'a castigat damb uns companhs tan hereds, que hè pena. Lheua-te, donc, sauva en tòn cinturon toti es sòs entà que non te les panen en aguesta casa tan pòc segura, e vene damb jo. Pr'amor que te cau saber que servisqui ad aguesta senhora hè fòrça temps e me fide totes es sues comissions secretes. E tanlèu sigues damb era, non t'arraulisques entad arren, donques que te cau hèr damb era tot aquerò que sigues capable. E guaire mès li hèsques, mès t'estimarà. E dera sua part, s'evagará en proporcionar-te toti es plasers e totes es alegrías, e seràs patron absolut dera sua beresa e des sòns tresòrs."

Quan eth mèn frair entenec aguestes paraules dera vielha, se lheuèc, hec tot çò que l'auie dit, e seguic ara anciana, que s'auie metut a caminar. E eth mèn frair anèc ath sòn darrèr enquia qu'ambdús arribèren en un gran portau, qu'en eth era vielha cridèc ara sua manèra. E eth mèn frair se trapaue ar arràs dera emocion e dera jòia.

E gessec a daurir ua esclaua grèga, plan beròia, que les desirèc era patz e li hec un arridolet ath mèn frair d'ua manèra plan insinuanta. E lo hec passar en ua magnifica sala damb granes cortines de seda e aur fin e magnifics tapissi. E eth mèn frair, en veder-se solet, se seiguec en un divan, se treiguec eth turbant, se lo botèc enes jolhs e se sequèc eth front. E a penes s'auec seigut se dauriren es cortines e apareishec ua joena incomparabla, coma non l'auien vist es guardades mès meravelloses des òmes. E eth mèn frair El-Aschar se botèc dret sus es sòns dus pès.

E era joena l'arric damb es sòns uelhs e s'esdeguèc a barrar era pòrta, que s'auie quedat dubèrta. E s'apressèc a El-Aschar, lo cuelhec dera man e se lo hec a vier damb era entath divan de velot. E coma qu'abans d'exercir de caudador volesse parlar, era joena, damb era man ena boca, l'indiquèc que carèsse, mentre que damb era auta lo convidaue a non pèrder eth temps damb mès dilacions. E en madeish instant eth mèn frair li hec ara joena guaire sabie hèr en çò de copulacions, abraçades, punets, nhacades, amorasses, contorsions e variacions, un, dus, tres còps, e atau pendent quauques ores.

Dempús d'aqueri transportaments, era joena se lheuèc e li didec ath mèn frair: "Uelh dera mia vida! Non te botges d'aciu enquia que jo torna." Dempús gessec rapidament e despareishec.

Mès lèu se dauric violentament era pòrta e campèc un nere òrra, gegant, qu'amiaue ena man ua espada nuda. E li cridèc ar espaurit El-Aschar: "Ò plan gran miserable! Com gausères arribar enquia aciu, ò tu, producte barrejat de companhs corrompudi de toti es criminaus!!" E eth mèn frair non sabec se qué contestar a un lenguatge tan violent, se li paralisèc era lengua, se l'aflaquiren es muscles e perdec era sang dera cara. Alavetz eth nere lo cuelhec, lo despoltèc complètament e li fotèc damb era espada plana mès de

cent còps, enquia qu'eth mèn frair queiguec en solèr e eth nere se pensèc que l'auie aucit. Cridèc alavetz damb votz terribla, e acodic ua nera damb ua sièta plia de sau. La botèc en solèr e comencèc a aumplir de sau es herides deth men frair, qu'a maugrat de patir orriblament non gausaue cridar per pòur de que l'aucissen. E era nera se n'anèc Dempús de qué auesse caperat complètement de sau totes es herides.

Alavetz eth nere hec un aute sorriscle espaventós, e se presentèc era vielha, que, ajudada peth nere, Dempús de panar-li toti es sòs ath mèn frair, l'agarrèc des pès, l'arrosseguèc per totes es crambes enquia arribar en pati, a on lo lancèc ath hons d'un sosterranh, a on acostumaue a precipitar es cadavres de toti aqueri que mejançant es sòns artificis auie atrèt ena casa entà que servissen de caudors dera sua joena senhora.

Eth sosterranh qu'ath sòn hons auien lançat ath mèn frair El-Aschar ère fòrça gran e plan escur, e en eth s'amolonauen es cadavres es uns sus es auti. Aquiu s'estèc El-Aschar dus dies sancers, sense poder botjar-se per çò des herides e pera queiguda. Mès Allà (que sigue laudat e glorificat!) volet qu'eth mèn frair podesse gésser d'entre tanti cadavres e arrosseggar-se ath long deth sosterranh, guidat per ua escassa lum que vengue de naut de tot. E podec arribar enquiarla lucana d'a on baishaue aquera lum e un còp aquiu gésser en carrèr dehòra deth sosterranh.

Se pressèc alavetz a tornar ena sua casa, qu'en era anè a cercar-lo, e lo suenhè damb es remèdis que jo sai extrèir des plantes. Ath cap de bèth temps, guarit ja complètement, eth mèn frair decidic resvenjar-se dera vielha e des sòns complices per çò des torments que l'auien costat. Se metec a cercar ara vielha, seguic es sòns passi, e se'n sabec ben deth lòc que solie acodir cada dia entà atrèir as joeni qu'auien de satisfèr ara sua patrona e convertir-se Dempús en aquerò que se convertien. E un dia se desguisèc de pèrsa, se sarrèc un cinturon plan gran, amaguèc ua espada jos era sua ampla ròba, e demorèc ara vielha, que non se tardèc a aparéisher. De seguit s'apresssec ada era, e simulant parlar mau eth nòste idiòma, imitèc eth lenguatge barbar des pèrses. Didec: “Ò brava mair! que sò forastèr, e voleria saber a on pesar e reconéisher uns nau cents dinnars d'aur qu'amii en cinturon, e que vengui de crubar pera venda d'ues mercaderies que me hi a vier dera mia terra.” E era maudida vielha de mau auguri li responec: “Ò, que non podies auer arribar mès a temps! Eth mèn hilh, qu'ei un joen tan beròi coma tu, a eth mestier de cambista, e te prestarà era bascula que te cau. Vene damb jo, e t'amiarè ena sua casa.” E eth responec: “Vè-te'n tu dauant.” E era anèc dauant e eth darrèr, enquia qu'arribèren ena casa coneiguda. E les dauric era madeisha esclaua grèga d'agradiu arridolet, qu'ada era li didec era vielha en votz baisha: “Aguest còp li hèsquai a vier ara senhora muscles fòrts e ua verga plan a punt.”

E era esclaua cuelhec a El-Aschar dera man e se lo hec a vier ena sala des sedes, e s'estèc damb eth en tot entretier-lo pendent quaui menutes; Dempús avisèc ara sua patrona, qu'arribèc e hec damb eth mèn frair madeish qu'eth prumèr viatge. Mès que non m'ac cau tornar a condar. Dempús se retirèc, e de pic campèc eth nere terrible, damb era espada desgainada ena man, e li cridèc ath mèn frair que se lheuèsse e lo

seguisse. E alavetz eth mèn frair, qu'anaue darrèr deth nere, treiguec còp sec era espada de dejós dera ròba, e d'un talh li braquèc eth cap.

Ath bronit dera queiguda acodic era nera, que patic era madeisha sòrt; dempús era esclaua grèga, qu'ath prumèr còp d'espada quedèc tanben sense cap. Ara seguida li toquèc ara vielha, qu'arribèc corrent entà mèter man en butin. E en veir ath mèn frair damb eth braç caperat de sang e er acèr ena man, queiguec espaurida en solèr, e El-Aschar l'agarrèc deth peu e li didec: “Non m'arreconeishes, vielha puta, poirida entre es poirides?” E responec era vielha: “Ò, senhor mèn, que non t'arreconeishi”! Mès eth mèn frair didec: “Donques te cau saber o entremeteira que sò aqueth qu'ena sua casa vengueres a hèr es ablucions, cu de monard vielh!” E en díder aquerò, eth mèn frair esmiegèc en dus ara vielha d'un solet còp. Dempús anèc a cercar ara joena qu'auie copulat damb eth dus còps.

Non se tardèc a trapar-la, tenguda a apraiar-se e perhumar-se en sòn apartament retirat. E quan era joena lo vedec caperat de sang, hec un sorriscle de terror e se lancèc as sòns pès, en tot pregar-li que li perdonèsse era vida. E eth mèn frair, rebrembant es plasers compartidi damb era, l'autregèc generosament era vida, e li preguntèc: “E com ei qu'ès en aguesta casa, jos eth domèni d'un nere òrra que vengui d'aucir damb es mies mans?” E era joena responec: “Ò patron mèn! abans d'èster embarrada en aguesta maudita casa, èra jo proprietat d'un ric mercadèr dera poblacion, e aguesta vielha solie vier a vederme e mos mostraue molta amistat. Un dia entre es dies venguec ena mia casa e me didec: “Que m'an convidat a ua gran nòça, donques que non n'aurà en mon ua auta de parièra. E vengui entà hèr-te a vier damb jo.” Jo li responí: “Escoti e aubedisqui.” Me botè es mies milhors ròbes, cuelhí ua borsa damb cent dinnars e gessí damb era vielha. Arribèrem en aguesta casa, qu'en era me hec passar damb grana astúcia, e queiguí enes mans d'aguest nere herotge, que dempús de trèir-me era virginitat, me tenguec aciu ara fòrça e m'utilizèc entàs sòns criminaus prepausi, a còsta dera vida des joeni qu'era vielha li proporcionaue. E atau è passat tres ans enes mans d'aguesta vielha maudita.” Alavetz eth mèn frair didec: “Mès en tot amiari aciu tant de temps, te cau saber s'aguesti criminaus an amolonat riqueses.” E era responec: “Que n'a tantes, que dohti que tu solet te les podesses hèr a vier. Vene a campà'c tu madeish.”

E se hec a vier ath mèn frair e l'ensenhèc grani còfres plei de monedes de toti es païsi e borses de totes es formes. E eth mèn frair se quedèc enludernat e estonat. Era alavetz li didec: “Que non ei atau coma poiràs hèr-te a vier tot aguest aur. Ve-te'n a cercar uns messatgèrs e hè qu'eri carguen damb eth. Mentretant, jo premanirè es hardèus.”

S'esdeguèc El-Aschar a cercar as vailets, e ath cap d'ua estona tornèc damb dètz òmes qu'amiauen cada un un tistèr uet.

Mès quan arribèc ena casa trapèc eth portau dubèrt de land en land. E era joena auie despareishut damb toti es còfres. E comprehenec alavetz que s'auie burlat d'eth entà poder-se hèr a vier totes es riqueses. Mès se padeguèc en veir es nombroses causes precioses qu'encara restauen ena casa e es valors embarradi enes armaris que damb tot

aquerò se poirie considerar ric entà tota era sua vida. E decidic hèr-s'ac a vier tot a londeman; mès coma qu'ère plan fatigat, s'estirèc en lhet e se quedèc esclipsat.

En desvelhar-se a londeman, arribèc enquiat limit deth terror en veder-se enrodat per vint gardes deth walí que li dideren: "Lheua-te de seguit e vie damb nosati." E se lo heren a vier, barrèren e sagerèren es pòrtes, e lo meteren entre es mans deth walí, que li didec: "Me n'è sabut dera tua istòria, des assassinats qu'as cometut e deth panatòri qu'anaues a hèr." Alavetz eth mèn frair exclamèc: "Ò walí, da-me eth senhau dera seguretat e te condarè tot çò que s'a passat." E eth walí alavetz li dèc un vel, simbèu dera seguretat, e El-Aschar li condèc tota era istòria deth principi enquiat finau. Mès que non me cau repetir-la. Dempús eth mèn frair higec: "Ara, ò walí plen d'idies justes e dretes!, consentirè se vòs, en compartir damb tu çò que rèste en aquera casa." Mès eth walí repliquèc: "Com gauses parlar de repartiment? Per Allà! Que non auràs arren, donques que me cau cuelhè'c tot. E pòs estar-te content de conservar era vida. Ath delà, vas a gesser de seguit dera ciutat e non tornes per aciu, jos pena de màger castig." E Eth walí despatrièc ath mèn frair, per temor de qué eth califa se'n sabesse dera istòria d'aqueth panatòri. E eth mèn frair li calec anar-se'n luenh.

Mès entà que se complisse deth tot eth Destin, a penes avec gessut des pòrtes dera ciutat l'assautèren uns bandolèrs e en non trapar-li arren ath dessús, li treigueren era ròba, lo pataquegèren e li braquèren es aurelhes e eth nas.

E me'n sabí alavetz, ò emir des Credents! des malastres deth praupe El-Aschar. Gessí ara sua cèrca, e non descansè enquia trapar-lo. Me lo hi a vier ena mia casa, lo guarí, e ara li balhi entà que mingue e beue pendent tota era rèsta dera sua vida.

Tau ei era istòria d'El-Aschar!

Mès era istòria deth mèn siesau e darrèr frair, ò Emir des Credents! merite que l'escotes abans de qué me decidisca a repausar."

Istòria de Schakalik, siesau frair deth barbèr

"Se cride Schakalik o eth Pòt henut, ò Comendador des Credents! E ad aguest frair mèn li braquèren es pòts, e non solet es pòts, senon tanben eth penis. Mès li braquèren es pòts e eth penis per circonstàncies extrèmament estonantes.

Pr'amor que Schakalik, eth mèn siesau frair, ère eth mès praupe de toti nosati, donques qu'ère reaument praupe. E non parli des cent dracmes dera eréncia deth mèn pair, pr'amor que Schakalik, que jamès auie vist tant de sòs amassa, se mingèc es cent dracmes en ua soleta net, acompanyat dera gentada mès deplorabla deth barri quèr de Bagdad.

Non auie, donc, cap des vanitats d'aguest mon e sonque viuie des aumòines dera gent, que l'admetie ena sua casa per çò dera sua divertida convèrsa e pes sues gracioses pensades.

Un dia entre es dies auie gessut Schakalik ara cèrca d'un shinhau de parva entath sòn còs extenuat pes privacions, e vagant pes carrèrs se trapèc dauant d'ua magnifica casa, qu'ada era daue accès un gran portau damb diuèrsi gradons. E en aguesti gradons e ena entrada i auie un nombre considerable d'esclaus, sirvents, oficiaus e portèrs. E eth mèn frair Schakalik s'apressèc as qu'èren aquiu e les preguntèc de qui ère tan meravilhós edifici. E li responeren: "Qu'ei proprietat d'un òme que figure entre es hilhs des reis."

Dempús s'apressèc as portèrs, qu'èren seigudi en un banc en gradon mès naut, e les demanèc aumòina en nòm d'Allà. E li responeren: "Mès d'a on ès que non sabes que sonque te cau entrar dauant deth nòste patron entà que t'aumplisque de seguit damb es sòns dons?" Alavetz eth mèn frair entrèc e passèc eth gran portau, trauessèc un pati espaciós e un jardin poblat d'arbes plan beròis e d'audèths cantaires. L'enrodaue ua galeria calada damb pasiment de marme, e d'uns tendolets que dauen frescor pendent es ores de calor. Eth mèn frair seguic en tot caminar e entrèc ena sala principau, caperada de rajòles de colors verd, blu e auriò, damb flors e huelhes entrelaçades. Ath miei dera sala i auie ua beròia hònt de marme, damb un gisclet d'aigua fresca, que queiguie damb un doç mormolh. Un meravilhós tapís de colors tapissaue era mitat deth solèr, mès naut qu'era auta mitat, e reclinat en uns coishins de seda damb brodats d'aur se trapaue plan a gust un beròi jeique de longa barba blanca e de ròstre illuminat per ua benevòla arridalha. Eth mèn frair s'apressèc, e li didec ar ancian dera beròia barba. "Qu'era patz sigue damb tu!" E er ancian, en tot lheuar-se de seguit, responec: "E damb tu era patz e era misericòrdia d'Allà, damb es sues benediccions! Què desires, ò tu?" E eth mèn frair responec: "Ò senhor mèn! sonque demanar-te ua aumòina, donques que sò extenuat pera hame e pes privacions."

En enténer aguestes paraules, exclamèc et vielh jeique: "Per Allà!, ei possible qu'en tot èster jo en aguesta ciutat se veigue a un èsser uman en tau estat de misèria que te trapes? Que non ac posqui tier damb paciència!" E eth mèn frair, lheuant es dues mans entath cèu, didec: "Allà t'autrege era sua benediccion! Benedidi siguen es tòns pairs!" E eth jeique repliquèc: "Te cau demorar en aguesta casa, pr'amor de compartir eth mèn minjar e tastar era sau ena mia taula." E eth mèn frair didec: "Te balhi es gràcies, ò senhor e patron mèn! Pr'amor que ja non podia èster mès temps en dejun, s'ei que non me morissa de hame." Alavetz eth vielh dèc dus còps de pauma e l'ordenèc a un esclau que se presentèc de seguit: "Hè-te a vier de seguit era gèrla e era palangana de plata, entà que mos lauem es mans!" E li didec ath mèn frair Schakalik: "Ò òste! Aprèssa-te e lauate es mans." En díder aquerò, eth jeique se lheuèc, e encara qu'er esclau non auie tornat, hec un senhau de botar-se aigua enes mans damb ua gèrla invisibla en tot heregar-se-les coma se queiguesse era tau aigua.

En veir aquerò, eth mèn frair non sabec se què pensar; mès coma qu'eth vielh persutaue entà que s'apressèsse eth tanben, se pensèc qu'ère ua badinada, e coma qu'eth auie

tanben era fama de divertit, hec eth senhau de lauar-se es mans madeish qu'eth jeique. Alavetz er ancian didec: “Ò vosati! botatz eth mantèl e hètz-mos a vier eth minjar, pr'amor qu'aguest pr'aube ei en tot rabiar de hame.”

E de seguit acodiren nombrosi sirvents que comencèren es sòns va-e-veni coma se botèssen eth mantèl e lo caperèsssen damb nombrosi plats plei ar arràs. E Schakalik, encara que plan ahaimat, pensèc qu'es pr'aubi les cau respectar es capricis des rics, e se tenguec fòrça a non demostrar cap impaciéncia. Alavetz eth jeique li didec: “Ò òste!, sète ath mèn costat, e esdega-te a hèr-li aunor ara mia taula.” E eth mèn frair se seiguec ath sòn cstat, dauant deth mantèl imaginari, e eth vielh comencèc a simular que tocaue es plats e que se hège a vier bocades ena boca, e botjaue es maishères e es pòts coma se reaument masculhèsse bèra causa. E li didie ath mèn frair: “Ò òste! era mia casa ei era tua casa e eth mèn mantèl eth tòn mantèl; non te tengues e minja tot çò que volgues, sense cap tipe de vergonha. Guarda quin pan, be n'ai de blanc e ben codut! Com lo trapes aguest pan?” Schakalik responcec: “Aguest pan ei plan blanc e reaument deliciós; ena mia vida n'è tastat un aute que se li retire.” Er ancian didec: “Plan que òc! Era nera que l'amasse ei ua hemna plan adreita. La crompè per cinc cents dinars d'aur. Mès, ò òste! gusta d'aguesta plata, aguesta admirabla pasta daurada de *kebeba* damb boder codinada ath horn. Ja ves qu'era codinèra non a estauviat ne era carn ne eth horment espelat e partit, ne eth *cardamom* e eth peberòt. Minja, ò pr'aube ahaimat! e ditz-me se qué te semblen eth sòn sabor e eth sòn perhum, e eth mèn frair responcec: “Aguesta *kebeba* ei deliciosa entath mèn paladar, e eth sòn perhum me dilate eth pièch. Per çò dera manèra de codinar-la, me cau dider-te que ne enes palais des reis se'n minge ua de milhor.” E parlant atau, Schakalik comencèc a botjar es maishères, a masculhar e a avalar coma s'ac hesse reaument. E er ancian didec: “Qu'està plan ben, ò òste! Mès non me pensi que merite tantes laudances, pr'amor qu'alavetz, se qué dideràs d'aguest plat qu'ei ara tua quèrra, d'aguesti meravilhosí pothi fregidi, farcidi de pistaches, amelhes, arròs, panses, peberòts, canèla e carn picada de moton? Qué te semble era flaira?” Eth mèn frair exclamèc: “Allà, Allà! guaire deliciosa ei era flaira, be n'ai tot de saboròs e quin farcit tant admirable!” E er ancian didec: “De vertat qu'ès fòrça indulgent e plan cortès entara mia codina. E damb es mèns pròpris dits de voi hèr tastar aguest plat incomparable.” E eth jeique hec eth gèst de premanir un tròç cuelhut d'ua sièta que siguesse sus eth mantèl, e en tot apressar-lo enes pòts de Schakalik, li didec: “Au, tasta aguesta bocada, ò òste! e balha-me era tua opinion sus aguest plat d'aubergines farcides que naden ena saborosa sausa.” Eth mèn frair hec coma s'estirèsse eth còth, daurisse era boca e s'avallèsse eth tròç, e didec barrant es uelhs de gust: “Per Allà! Be n'ai d'esquist e en sòn punt! Sonque ena tua casa e tastat aubergines tant excellentes. Tot qu'ei premanit damb er art des dits experts: era carn d'aneth picada, es cigrons, es pinhons, es grans de pistacha, eth nòde muscat, eth clau, eth gengibre, eth peberòt e es èrbes aromatiques. E tot ei tan ben hèt, que se nòte eth sabor de cada aroma.” Er ancian didec: “Plan per aquerò, ò òste mèn! demori deth tòn apetís e dera tua excellenta educacion que te minjaràs es quaranta quate aubergines farcides que i a ena sièta.” Schakalik responcec: “Que me serà plan aisit de hèr, donques que son mès saboroses qu'eth cimeron dera mia hilhuquèra e amorassen eth mèn paladar mès deliciosament qu'es dits

des vèrges.” E eth mèn frair simulèc cuélher cada aubergina ua darrèr dera auta, hènt veir que se la minjaue, e botjant eth cap per çò deth gust e hènt damb era lengua grani esclafits. E en pensar en aguesti plats se l'aumentaua era hame e s'aurie contentat damb un shinhau de pan sec de habes o de milhòc. Mès que se tenguec de didè’c.

E er ancian repliquèc: “Ò òste! eth tòn lenguatge ei eth d'un òme ben educat, que sap minjar en companhia de reis e de gent importanta. Minja, amic, que te sigue san e de deliciosa digestion.” E eth mèn frair didec: “Me pensi que ja n’è minyat pro d’aguestes causes.” Alavetz eth vielh tornèc a picar de mans, e ordenèc: “Treiguetz aguest mantèl e botatz eth des dessèrts! Hètz-vos a vier toti es doci, era pastissaria e es fruts mes escuelhudi!” E es esclaus comencèren un aute còp es sòns va-e-veni, e a botjar es mans e a lheuar es braci per dessús deth cap, e a cambiar un mantèl per un aute. E Dempús, damb un senhau deth vielh, se retirèren. E er ancian li didec a Schakalik: “Au, a arribat, ò òste! eth moment d’adocir-mos eth paladar. Comencem pes pastissi. Non te shaute veir aguesta pasta fina, leugèra, daurada e farcida d’amelha, sucre e milgrana, aguesta pasta de *katayefs* sublims que i a ena sièta? Per vida mia! Tasta’n un o dus, entà que te convences. Au! Quin ei eth punt deth siròp? Be n’ei d’espescada aguesta canèla! Un s’en minjarie cinquanta sense hartar-se mès que mos cau deishar lòc entara excellenta *kenafa* que i a en aguesta plata de bronze ciselat. Guarda guaire adreit ei eth mèn pastissèr, e com a sabut trenar es madèishes de pasta. Esdega-te a minjar-la abans de qué se’n vage eth siròp e s’esmore. Ei tan delicada! E aguesta *mahallabieh* d’aigua de ròses, espescada damb pistaches polverizadi, e aguestes tasses plies de crèmes aromatizades damb aigua d’iranja. Minja, òste, non te’n hèsques! Atau! Fòrça ben!” E eth vielh li daue exemple ath mèn frair e se hège a vier ena boca era man damb golardia, e simulaue qu’avalaua coma se siguesse de vertat, e eth mèn frair l’imitau admirablement, a maugrat de qué era hame li hège era boca aigua.

Er ancian seguic: “Ara, doci e frutes! E per çò des doci, ò òste! sonque te pelejaràs damb era dificultat d’alistar. Ath tòn dauant qu’as doci secs e d’auti damb iranja. Te conselhi que te tengues as secs, donques que jo les preferisqui, encara qu’es auti siguen tanben fòrça agradius. Guarda aguesta transparenta e rutilanta confitura seca d’aubricòt estirada en amples huelhes. E aguest aute doç sec de cidra damb sucre candi perhumat damb ambre. E er aute, redon, formant bòles rosades, de petals de ròses e de flors d’irangèr. Aguest, mès que mès, me costarà era vida quinsevolh dia!. Sauva-te lòc, sauva-te lòc! que te cau tastar aguest doç de datils farcit de clau e amelha. Qu’ei d’Eth Caire, pr’amor qu’en Bagdad non lo saben hèr atau. Plan per aquerò l’è encargat a un amic d’Egipte que m’envie cent pòts plei d’aguesta delícia. Mès non minges tant ara prèssa, pr’amor qu’encara qu’eth tòn apetís m’auvore fòrça, voi que me balhes era tua opinion sus aguest doç de carròtes damb sucre e nòdes perhumat damb musc.” E Schakalik didec: “Ò, aguest doç qu’ei ua causa soniada! Com adore es dues delícies eth mèn paladar! Mès me pensi qu’a massa musc.” Er ancian repliquèc: “Ò non!, non! Non me pensi que sigue excessiu donques que non me’n posqui estar d’aguest perhum coma tanpòc der ambre. E es mèns codinèrs e pastissèrs ne boten rajòus en toti es mèns doci e pastissi. Eth musc e er ambre que son es dus sostens deth mèn còr.”

E eth vielh seguic: “Mès non desbrembes aguestes frutes donques que supausi qu’auràs deishat lòc entada eres. Aciu qu’as citrons, platanes, higues, datils fresqui, pomes, codonhs e fòrça mès. Tanben i a nòdes e amelhes fresques e auerassi. Minja, ò òste! qu’Allà ei misericordiós.”

Mès eth mèn frair, qu’a truca de mastulhar en bades ja non podie botjar es maishères e qu’eth sòn estomac ère cada còp mès excitat per incessant rebrembe de tantes causes bones, didec: “Senhor! me cau coheissar que sò assadorat, e que ne ua soleta bocada me poirie entrar pera gòrja.” Er ancian repliquèc: “Qu’ei admirable que t’ages assadorat tan lèu! Mès ara vam a béuer, donques qu’encara non auem begut.”

Alavetz eth vielh piquèc de mans, e acodiren es esclaus damb es manges rebussades e es vestits suenhosament recuelhudi, e simulèren hèr-se’c a vier tot e botar Dempús en mantèl dues copes e flascons, gèrles e pòts magnifics. E er ancian hec coma se botèsse vin enes copes, e cuelhec ua copa imaginària e l’ac aufric ath mèn frair, que l’acceptèc damb gratitud, e Dempús de hèr-la-se a vier ena boca, didec: “Per Allà! Be n’ei de deliciós aguest vin!” E hec un senhau d’amorassar-se agradiuament er estomac. E er ancian simulèc agarrar un flascon gran de vin ranci e vessar-lo delicadament ena copa, qu’eth mèn frair se beuec de nauèth. E seguiren hènt çò madeish, enquia qu’eth mèn frair hec coma se se vedesse dominat pes bugassi deth vin e comencèc a botjar eth cap e a díder paraules atrevides. E pensau: “Qu’á arribat era ora de qué pague aguest vielh toti es suplicis que m’á het passar.”

E coma se siguesse totafèt embriac, lheuèc eth braç dret e li fotec tan violent còp en cogòt der ancian, que ressonèc en tota era sala. E lheuèc de nauèth eth braç, e li fotec eth dusau còp, mès fòrt encara. Alavetz er ancian exclamèc: “Qué hès, ò tu! eth mès vil entre es òmes!?” Eth mèn frair Schakalik responèc: “Ò patron mèn e corona deth mèn cap! que sò eth tòn esclau submís, aqueth qu’as aumplit de dons, en tot acuelher-lo ena tua casa e neurir-lo ena tua taula damb era parva mès esquista, coma non la tastèren ne es reis. Que sò aqueth qu’as adocit damb es confitures, compòsta e pastissi mès boni, en tot acabar per assadorar era sua set damb es vins mès deliciosi. Mès qu’è begut tant qu’è percut eth sen. Desencusa, donc, ath tòn esclau, que lheuèc era man contra eth sòn benfactor! Desencusa-me, donques qu’era tua anma ei mès elevada qu’era mia e perdonà era mia lhocaria!”

Alavetz er ancian, luenh d’anujar-se, s’estarnèc a arrir, e acabèc dident: “Pendent fòrça temps è estat cercant peth mon, personnes damb mès fama de trufaires e divertides, un òme deth tòn engenh, deth tòn caractèr e dera tua paciència. E arrés n’á sabut trèir tant partit coma tu des mies trufaries e jocs. Enquia ara as estat eth solet que s’á sabut adaptar ath mèn umor e as mèns capricis, suportant era trufaria e correspondent damb engenh ada era. De sòrta que non sonque te perdoni aguest finau senon que voi que m’acompanhes ena taula, que serà reaument caperada de minjars, doci e frutes paupables. E en avier, non me separarè jamès de tu.”

E dèc era orde as esclaus entà que les servissen de seguit, sense estauviar arren, çò que s’executèc puntuaument.

Dempús que mingèren es parves e s'adociren damb es pastissi, confitures e frutes, er ancian convidèc a Schakalik a passar damb eth en dusau minjador, reservat especiaument entàs beuendes. E en entrar sigueren recebudi ath son d'armoniosi esturments e damb cançons des esclaves blanques, delicioses joenes mes beroies qu'era lúa. E mentre eth vielh e eth mèn frair beuien esquisti vins, non cessèren es cantaires d'entonar admirables melodies. e quauques ues dancèren Dempús coma audèths d'ales rapides. E aguest dia de hèsta s'acabèc damb punets e góis mès positius que soniats.

Mès eth jeique li cuelhec tau afeccion ath mèn frair, que siguec eth sòn amic intim e eth sòn companh inseparable, en tot demostrar-li ua immensa estimacion, e l'obsequiaue cada dia damb màger regal. E non deishèren de minjar, béuer e víuer deliciosament pendent vint ans mès.

Mès s'auie de complir çò qu'eth Destin auie escrit. E passadi es vint ans moric eth vielh, e de seguit eth walí ordenèc embargar toti es sòns bens, en tot confiscar-les en benefici pròpri, pr'amor qu'eth jeique non auie eretèrs, e eth mèn frair non ère eth sòn hilh. Alavetz, Schakalik, obligat a húger pera persecucion deth walí, li calec cercar era sauvacion en tot húger de Bagdad.

E decidic trauessar eth desèrt pr'amor de filar-se entara Meca e santificar-se. Mès bèth dia, era caravana qu'ada era s'auie amassat, siguec atacada per nomades, assautadors de camins, maus musulmans que non practicauen es precèptes deth nòste Profeta (qu'era pregària e era patz d'Allà siguen damb eth!) E es viatgèrs sigueren panadi e redusidi ara esclavitud, e Schakalik li toquèc eth mès herotge d'aqueri bandits beduins, que se lo hec a vier ena sua tribú e lo hec eth sòn esclau. E cada dia li fotie ua repassada e li hège patir toti es suplicis, e li didie: "Que deues èster plan ric en tòn país, e se non me pagues un bon rescat, acabaràs morint enes mies pròpries mans." E eth mèn frair, plorant, exclamaue: "Per Allà! Que non è arren, ò cap des arabs! donques que desconeishi eth camin dera riquesa. E ara sò eth tòn esclau e sò en poder tòn; que pòs hèr de jo çò que volgues."

Mès eth beduin auie coma esposa a ua admirabla hemna entre es hemnes, de neres celhes e uelhs de net. E ère ardenta ena copulacion. Plan per aquerò, cada còp qu'eth beduien s'aluenhaue dera tenda, aguesta creatura deth desèrt anaue a cercar ath mèn frair entà aufrir-li eth sòn còs. E Schakalik, que se diferencia de toti nosati en non èster un gran caudador, non podie satisfèr pliament ara arderosa beduina, que s'insinuaue o botau en jòc toti es sòns recorsi, botjant es anques, es pièchs e eth melic. Mès un dia qu'èren a mand de punar-se se precipitèc ena tenda eth terrible beduin, e les susprenec en aquera postura. E treiguec deth cinturon un guinhauet tant ample que d'un solet còp podie bracar eth cap d'un camèlh, d'ua jugular en auta. E agarrèc ath mèn frair, comencèc talhant-li es dus pòts, en tot meter-se-les ena boca, e li didec: "Miserable! Com gausères sedusir ara mia esposa?" E agarrant eth penis deth mèn frair l'ac talhèc d'un solet còp e Dempús es colhons. De seguit, en tot arrossegar-lo pes pès, lo metec sus un camèlh, l'amièc naut de tot d'ua montanya, lo lancèc en solèr, e se n'anèc entà seguir eth sòn camin.

Coma qu'era tau montanha ère plaçada en camin que van es peregrins, quauqui uns d'aguesti peregrins, qu'èren de Bagdad, trapèren a Schakalik, e en arreconéisher ath plan trufaire Pòt henut, que tant les auie hèt arrir, vengueren a avisar-me, dempús d'auer-li dat de minjar e de bèuer.

E venguí ara sua cèrca, ò Emir des Credents! me lo botè ath dessús, l'amiè entà Bagdad, e dempús de guarir-lo, l'è autrejat tot çò que cau entà mantier-se mentre visque.

E vaquí en pòques paraules, ò Prince des Credents! era istòria des mèns sies frairs, que t'auria pogut condar mès peth menut, mès qu'è preferit non abusar dera tua paciència, en tot demostrar d'aguesta sòrta çò de pòc charlatan que sò, e qu'ath delà de frair des mèns frairs, poiria cridar-me eth sòn pair, e qu'eth merit d'eri despareish quan me presenti jo coma nomentat El-Samet.

E eth califa Montasser Billah se metec a arrir damp granes arridalhades e me didec: “Plan que òc, ò Samet! parles plan pòc, e arrés te poirà acusar d'indisrecion, ne de curiosèr, ne de males qualitats. Mès qu'è es mèns motius entà exigir que gèsques immediatament de Bagdad e te'n vages entà un aute lòc. E mès que mès, esdega-te.” E atau me despatrièc eth califa, tant injustament, sense explicar-me era causa d'aqueth castig.

Alavetz, ò senhors mèns! comencè a viatjar per toti es climes e per toti es païsi, enquia que m'en sabí dera mòrt de Montasser Billah e d'eth règne deth sòn successor eth califa El-Mostasem. Tornè de seguit en Bagdad, mès me trapè que toti es mèns frairs auien mòrt. E alavetz aguest joen que ven d'anar-se'n me cridèc ena sua casa entà que l'arrasèssa eth cap. E contra tot aquerò qu'a dit vos posqui assegurar, ò senhors! que li hi un gran favor, e se non auesse estat pera mia ajuda, ei probable qu'eth kadi, pair dera joena, l'auesse manat aucir. De sòrta que tot aquerò qu'a dit ei ua calomnia e guaire a condat sus eth mèn supausat curiosèr, indisrecion, charlatanaria e manca de tacte ei absolutament faus, ò vosati qu'ètz aciu!”

Tau ei, ò rei afortunat! seguic Schahrazada, era istòria en set parts qu'eth sarte dera China li referic ath rei. E dempús higec:

“Quan eth barbèr Samet avec acabat era sua istòria, non auérem besonh d'enténer arren mès entà convencer-mos de que ère reaument eth charlatan mès extraordinari e eth barbèr mès indiscret de tota era tèrra. E quedèrem convençudi de qué eth joen coish de Bagdad auie estat victima dera sua insuportabla indisrecion. Alavetz, encara qu'es sues istòries mos auien hèt passar ua bona estona, acordèrem castigar-lo. E l'agarrèrem, a maugrat des sòns sorriscles, e l'embarrèrem en un quarto escur plen d'arrats. E es auti

seguírem minjant, beuent e gaudint enquia qu'arribèc era ora dera pregària. E alavetz mos retirèrem, e jo anè a cercar ara mia esposa.

Mès quan arribè ena mia casa trapè ara mia hemna de mala encolia, e me didec: “Te sembla ben deishar-me soleta mentre t'en vas a divertir-te damp es tòns amics? Se non me très de seguit de passeg, me presentarè ath walí entà començar era demana de divòrci.”

E coma que jo sò enemic de peleges conjugaus, volí que i auesse patz, e a maugrat deth cansament gessí a passejar damp era mia hemna. E caminèrem recorrent carreràs e jardins enquiarà còga deth solei.

E quan entornèrem en casa trapèrem per edart ad aguest giboset qu'ère ath vòste servici, ò rei poderós e magnanim! E eth gibós ère complètament embriac, dident badinades a guairi l'enrodauen, e recitèc aguesti versi:

Sabi pas se causir era copa transparenta o colorada o eth vin subtil e porprat!

Pr'amor qu'era copa ei coma eth vin subtil e porprat, e eth vin ei coma era copa colorada e transparenta!

E s'arturaue entà hér-les badinades as caminaires o entà dançar, tocant eth tamborin. E jo e era mia hemna mos pensèrem que serie entà nosati un agradiu convidat, e lo convidèrem a dinar damp nosati. E amassa dinèrem, e era mia esposa se demorèc damp nosati, donques que non se pensau qu'era preséncia d'un gibós siguesse coma era d'un òme normau, pr'amor que se non ac auesse pensat atau non aurie minyat dauant d'un òme estranh.

Alavetz siguec quan era mia esposa se l'acodic badinar damp eth gibós e meter-li ena boca un tròç de minjar que l'estofèc.

E de seguit, ò rei poderós! cuelhérem eth cadavre deth gibós e lo deishèrem ena casa deth mètge judiu qu'ei aciu present. E ath sòn torn eth mètge judiu lo deishèc ena casa der intendent, que hec responsable ath corredor còpte.

E tau ei, ò rei generós! era mès extraordinària des istòries que t'agen referit. E aguesta istòria deth barbèr e des sòns frairs, ei mès estonanta qu'era deth gibós.”

Quan eth sarte auec acabat de parlar, eth rei dera China didec: “Me cau coheissar qu'ei fòrça interessanta aguesta istòria, e dilhèu mès suggestiu qu'era deth pròpri gibós. Mès a on ei aguest estonant barbèr? Que voi entener-lo e veder-lo abans de cuélher era mia decision sus vosati quate. Dempús acogaram ath nòste gibós. E li haram ua bona hòssa per çò de molt que m'a divertit pendent era mia vida, e enquia e tot Dempús de mòrt, donques que m'a balhat era ocasió d'enténer era istòria deth joen coish, era deth barbèr damp es sòns sies frairs e es autes tres istòries.”

E dit aquerò, eth rei manèc as camarlencs qu'anèssen damb eth sarte a cercar ath barbèr. E ua ora dempús, eth sarte e es camarlencs, qu'auien anat a trèir ath barbèr deth quarto escur, l'amièren en palai e lo presentèren ath rei.

E eth rei examinèc ath barbèr, e vedec qu'ère un ancian jeique de nauanta ans aumens, de cara plan nera, barbes fòrça blanques, madeish qu'es celhes, aurelhes longues e traucades, nas d'estonanta longitud e mina plia de presompcion e orgulh. En veder-lo, eth rei dera China se metec a arrir rambalhosament, e li didec: “Ò Silenciós! M'an dit que sabes condar istòries admirables e plies de meravelhes. Que voleria entener-ne quauqu'ua des que referisses tan ben.” Eth barbèr responce: “Ò rei deth temps! non t'an enganhat en ponderar-te es mies qualitats, mès prumèr de tot voleria saber se qué hèn aciu, amassadi, aguest corredor nazarean, aguest judiu, aguest musulman e aguest gibós estirat en solèr, mòrt. D'a on vie aguesta estranha reunión?” E eth rei dera China se n'arric fòrça e repliquèc: “E per qué me preguntes sus era gent que t'ei desconeishuda?” Eth barbèr didec: “Pregunti solet entà demostrar-li ath mèn rei que non sò un charlatan indiscret, que non me tengui jamès ad aquerò que non m'impòrte, e que sò innocent des calomnies que me hèn, coma era de cridar-me charraire e tot çò d'autre. Te cau saber, per tant, que sò digne d'ostentar eth subernòm de Silenciós, pr'amor qu'eth poèta didec:

Quan es tons uelhs veiguen a ua persona damb un subernòm, te cau saber que, s'investigues ben, tostemp acabarà per gesser eth sens deth subernòm!

Alavetz didec eth rei: “Que m'agrade fòrça aguest barbèr. Li vau a condar era istòria deth gibós, e dempús es relatades peth nazarean, eth judiu, er intendent e eth sarte.” E eth rei li referic ath barbèr totes es istòries, sense deishar arren. Mès que non mos cau repetir-les.

Quan eth barbèr avec entenut es istòries e se'n sabec dera causa dera mòrt deth gibós, comencèc a botjar grèument eth cap, e didec: “Per Allà! Causa extraordinària ei aguesta e m'estone fòrça! A veir, lheuatz et vel que capère eth cadavre, qu'ac veiga jo.”

E quan se desnishèc eth cadavre, eth barbèr se seiguec en solèr, botèc eth cap deth gibós enes sòns jolhs e lo guardèc atentiuament ena cara. E de pic deishèc anar ua arridalhada, qu'era sua fòrça lo hec quèir de cu. E exclamèc: “De vertat, quinsevolh mòrt a ua causa entre es causes. E era causa dera mòrt d'aguest gibós ei era causa mes estonanta des mès estonantes. Pr'amor que se merite èster escrita damb beròies letres d'aur enes registres deth règne, entar ensenhament des òmes futurs.”

E eth rei, estonat en enténer aguestes paraules deth barbèr, li didec: “Ò barbèr, ò Silenciós! explica-mos eth sens des tues paraules.” E eth barbèr repliquèc: “Ò rei, te juri pera tua gràcia e pes tons beneficis qu'eth barbèr tòn a era anma en còs. E ac vas a veir.” E de seguit treiguec deth cinturon eth petit flascon damb enguent, banhèc, damb eth, eth cogòt deth gibós e li bendèc eth còth damb ua tela de lan. Dempús demorèc que se passèsse ua ora. Treiguec alavetz deth madeish cinturon ues longues tenalhes de hèr, les metec ena górga deth gibós, virec en diuèrsi sens e les treiguec a tot darrèr, en tot hèr-se a vier en eres eth tròç de peish e era espia, encausa de çò que l'auie arribat ath

gibós. E aguest esternudèc rambalhosament, dauric es uelhs, se remetec, se paupèc era cara damb es mans, hec un bot, se botèc de pès e exclamèc: “La Ilah ile Allà! e Mohamed ei er enviat d’Allà! Siguen damb eth era pregària e era sauvacion d’Allà!”

E toti es presents quedèren embadoquidi e plei d’admiracion entath barbèr. E Dempús, en remeter-se dera sua emocion, eth rei e toti es presents comencèren a arrir damb granes arridalhades en veir era cara deth gibós. E eth rei didec: “Per Allà! Quina aventura tan prodigiosa! Ena mia vida è vist arren mès estonant e extraodinari!” E higec: “Ò vosati aciu presents! A vist bèth un qu’atau se morisque un òme entà que resuscite Dempús? Se, gràcies a Allà, non auesse estat aciu aguest barbèr, eth nòste jeique Samet, eth dia d’aué aurie estat eth darrèr dera vida deth gibós. E solet pera sciéncia e peth merit d’aguest barbèr admirable e plen de capacitat auem pogut sauvar era sua vida.” E toti es presents se dideren: “Qu’ei vertat, ò rei! Pr’amor qu’aguesta aventura ei eth prodigi des prodigis e eth miracle des miracles.”

Alavetz eth rei dera China, plen de jòia, manèc que de seguit s’escriuessen damb letres d’aur era istòria deth gibós e deth barbèr, e que se sauvèssen en archiu deth règne. E atau s’executèc puntuament. De seguit li regalèc un magnific vestit d’auror a cada un des acusats, ath mètge judiu, ath corredor nazarean, ar intendent e ath sarte, e les botèc ath servici dera sua persona e deth palai, e les manèc hèr es patzes damb eth gibós. E ad aguest li hec meravellosi presents, l’aumplic de riqueses, lo nomenèc entà naus cargues e l’alistec coma companh de taula e beuenda.

Mès encara uec atencions mès extraordinàries damb eth barbèr; li hec vestir un somptuos vestit d’auror, manèc que li bastissen un astrolabi tot d’aur, d’auti esturments d’aur, scisèus e cotèths damb pèrles e peireria; lo nomenèc barbèr e perruquèr dera sua persona, e deth règne, e tanben lo cuelhec coma companh intim.

E seguiren en tot víuer era vida mès prospèra e mès erosa, enquia que metec tèrme ara sua felicitat era Desrabaira de tot gaudi, era Dislocadora de tota intimitat, era Separadora des amics, era Sepultadora, era Invencibla, era Inevitabla.

E Schahrazada li didec ath rei Schahriar, sultan des isles dera India e dera China: “Non te penses qu’aguesta istòria sigue mès admirabla qu’era dera beròia Doça-Amiga.” E eth sultan Schahriar preguntèc: “Quina Doça-Amiga?”

Alavetz Schahrazada didec:

Istòria de Doça-Amiga

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué eth tron de Bassra siguec ocupat per un sultan tributari deth sòn soberan eth califa Harun Al-Rachid, que se cridaue eth rei Mohammad El-Zeini. Ajudaue as praudi e as qu’auien besonhs, auie pietat des subdits malerosi e repartie era sua fortuna entre es que credien en nòste profeta Mohamed (que

siguen damb eth era era pregària e era patz d'Allà) Qu'ère, donc, reaument, digne d'aguest elògi deth poèta:

Transformèc ena sua pluma era punta dera lança, eth còr des enemics en ua huelha a on escríuer, e en tinta era sua sang!

Qu'auie dus visirs, cridadi respectiuament El-Mohin ben-Sauí e El-Faldl ben-Khacan. Mès mos cau saber qu'El-Faldl ère er òme mès generós deth sòn temps, dotat de bon caractèr, admirables costums e excellentes qualitats, que l'autregeren era afeccion de toti es còrs e era estimacion des òmes prudents e sabents, que li consultauen e li demanauen era sua opinion enes ahèrs mès dificils. E toti es abitants deth règne, sense cap excepcion, li desirauen longa vida e fòrça prosperitat, pr'amor que hège tot eth ben possible e auie en òdi era injustícia. Per çò der aute visir, cridat E-Mohin, ère plan desparièr: auie en òdi eth ben o cultivaue eth mau, enquia tau punt, qu'un poèta didec:

Lo vedí! e de seguit me premaní entà húger dauant dera menaça dera sua aproximacion, e me lheuè era òrla deth vestit entà evitar eth sòn bastrús contacte! E fidè era mia sauvacion ena velocitat deth mèn shivau entà que m'amièsse luenh d'aqueth individú tant impur!

De sòrta qu'a cada un d'aguesti dus visirs, tan deparièrs entre eri, se les pòt aplicar cada un d'aguesti vèrsi de un aute poèta:

Gaudís era deliciosa companhia der òme nòble, d'anma nòbla, hilh de nòble, donques que tostamps veiràs qu'er òme nòble a neishut nòble e de pair nòble!

Mès, aluenha-te deth contacte der òme vil, d'anma vila, d'extraccion vila, donques que tostemp veiràs qu'er òme vil a neishut de pair vil!

Era gent sentie, donc, tau òdi e repulsion contra eth visir El-Mohin, coma amor l'inspiraue eth visir El-Faldl. Atau ei qu'El-Muhin auie ua grana enemistat contra eth sòn companh, e non perdie era escadença de damnatjar-lo dauant deth sultan.

Un dia entre es dies, Mohammad ben-Soleiman El-Zeini ère seigut en tron deth sòn règne, ena sala de justícia, enrodat de toti es emirs e de toti es notables e grani dera cort. E aguest dia auie arribat en mercat un grop d'esclaves de toti es païsi. Eth rei se dirigic ath sòn visir El-Faldl, e li didec: "Voi que me cerques ua esclaua que non n'age cap d'egala en mon. Qu'ath delà dera sua perfeccion e beresa, age ua admirabla doçor de caractèr."

En enténer aguestes paraules deth rei dirigides ath sòn visir El-Faldl Fadleddin, eth visir El-Mohin, plen d'enveja perque eth rei botaue era sua confiança en sòn rivau, volec desalenar ath sobeiran, e exclamèc: "Mès se se podesse trapar aguesta hemna s'aurie de pagar aumens dètz mil dinnars d'aur!" Alavetz eth rei, mès entestat per aguesta dificultat, cridèc de seguit ath sòn tresorèr, e li didec: "Cuelh de seguit dètz mil dinnars d'aur e amia-les ena casa deth mèn visir El-Faldl." E eth tresorèr s'esdeguèc a executar era orde.

Eth visir se filèc de seguit entath mercat des esclaus, mès que non trapèc arren que d'apròp ne de luenh s'ajustèsse as condicions requerides entara crompa. Amassèc alavetz a toti es corredors que se tenguien ara crompa e venda d'esclaves blanques e neres, e les encarguèc que cerquèssen ua esclaua coma era que volie eth rei. E les didec: "Quan ua esclaua artenhe eth prètz de mil dinnars d'aur, avisatz-me de seguit, e ja veirè jo s'ei avienta."

E d'alavetz ençà non passaue un dia sense que dus o tres corredors li prepausèssen ua beròia esclaua ath visir, que tostemp li didie adiu ath corredor e ara esclaua sense hèr era crompa. E vedec pendent un mes, mès de mil gojates, qui mès beròia e capabla de suscitar virilitat a mil vielhs impotents. Mès que non podie decidir-se per cap d'eres.

Un dia entre es dies anaaue a montar en shivau pr'amor de visitar ath rei e demanar-li que se demorèsse bèth temps, quan se l'apressèc un corredor que coneishie, e que, en tot agarrar-lo per estriu, lo saludèc respectuosament e recitèc en aunor sòn aguestes dues estàncies:

Ò tu, que das màger importància ara glòria deth règne e restaures eth vielh edifici des ancestors! Ò tu, tostemp victoriós gran visir!

Que balhes naua vida as miserables e as moribonds damb era tua generositat e damb es tòns beneficis! E totes es tues accions son tostemp agradiues ath Recompensador e les botam sus eth nòste front!

E recitadi es vèrsi, li didec eth corredor ath visir: "Ò nòble El-Faldl! t'anóncii qu'a campat era esclaua que m'encarguères que cerquèssa, e ei ara tua disposicion." E eth visir didec: "Hè-te-la a vier entà que jo la veiga." E tornèc en sòn palai, a on ua ora dempús arribaue eth corredor damb era esclaua. Sonque diderè entà descriuer-la qu'ère d'ua beresa deliciosa, de pièchs drets e gloriosi, paupetes escures, uelhs de net, cardòles redones, fina barbeta ornada damb un petit trauc, anques poderoses e solides, cintura d'abelha e cueishes sobeiranies. Qu'anaue vestida damb teles estranhes e escuelhudes. Mès desbrembaua dider-te, ò rei! qu'era sua boca ère ua flor, era sua saliva siròp, es sòns pòts nòde muscada e eth sòn còs fin e flexible coma ua trenda rama de saüc. Era sua votz, coma era brisa, ère mès agradiua qu'eth zefir que se perhume quan passe entre es flors deth jardin. E ère digna d'aguesti vèrsi deth poèta:

Era sua pèth ei mes suau qu'era seda, era sua votz cante coma era aigua, damb es ondulacions dera aigua, e coma era tanben repausada e blosa!

E es sòns uelhs! Allà didec: "Sigatz!" E sigueren hèti. Que son era òbra d'un Diu! E era sua guardada trebole as umans mès qu'eth vin e eth sòn ferment!

Pensant en era enes ores nueitiues, era mia anma se trebole e eth mèn còs uscle! E en pensar ena sua tufa, nera coma era net, e en sòn front, era auròra illuminadora deth maitin, me senti morir!

E per çò des dues gràcies e dera sua doçor, la cridèren des dera pubertat Doça-Amiga.

Plan per aquerò quan la vedec eth visir quedèc complètament meravilhat, e li preguntèc ath corredor: “Quin ei eth prètz d’aguesta esclaua?” E er aute responec: “Eth sòn patron demane dètz mil dinnars, e en aquerò qu’auem quedat, donques que me semble just. Mès eth jure que i pèrd en vener-la ad aguest prètz per ua sòrta de causes que jo voleria qu’entenessey des sòns pròprios pòts.” Alavetz eth visir didec: “Que vengue, donc, de seguit.”

Eth corredor gessec ara cèrca deth patron dera esclaua e l’amièc dauant deth visir. E eth visir vedec qu’eth patron dera meravilhosa joena ère un pèrsa plan vielh, aclapat pera edat, que l’auie redusit a uassi e a pèth. Coma ditz eth poèta:

*Eth Temps e eth Destin m’envielhiren, eth mèn cap tremole e eth mèn còs s’esbause!
Qui ei capable de resistir era fòrça e era violéncia deth Temps?*

Hè fòrça ans me tenguia de pès e dret e caminaua entath solei! Ara, queigut d’aquera nautada, era mia companhia ei era malautia, e era immobilitat era mia estimada!

Eth patron dera esclaua li desirèc era patz ath visir. E eth visir li didec: “Ès d’acòrd en vener-me aguesta esclaua per dètz mil dinnars? Te cau saber que non ei entà jo, senon entath rei.” Er ancian responec: “S’ei entath rei, m’estimi mès aufrir-l’ac coma un present, sense acceptar cap prètz. Mès, ò visir magnanim! donques que me preguntes, eth mèn déuer ei contestar-te. Te cau saber qu’aguesti dètz mil dinnars a penes me compensen der impòrt des pothi que la neurí des dera sua mainadesa, des magnifics vestits que tostemp la vestí e des despenes qu’è hèt entà instruir-la. Pr’amor qu’a auut diuèrsi mèstres e aprenec a escriuer damb plan bona letra; coneish es règles dera lengua araba e dera lengua pèrsa, era gramatica e era sintaxi, es comentaris deth Libre, es règles deth dret divin e es sues origines, era jurisprudència, era morau, era filosofia, era medecina, era geometria e eth cadastre. Mès subergés, sustot, en art de versificar, de tocar diuèrsi esturments, en cant e ena dança; e fin finau, a liejut toti es libres des poètes e des istoriadors. E tot aquerò a hèt mès admirables eth sòn engenh e eth sòn caractèr; plan per aquerò, l’è cridat Doça-Amiga.” Eth visir didec: “Qu’as rason, de vertat, mès que sonque posqui autrejar dètz mil dinnars. Ath delà, les harè pesar e comprobar de seguit.”

E plan que òc, eth visir manèc pesar immediatament es dètz mil dinnars d’aur en presència der ancian pèrsa, que les cuelhec. Mès, abans d’anar-se’n, eth vielh mercadèr d’esclaus s’apressèc ath visir e li didec: “Voleria, ò senhor mèn! que me permetesses un conselh.” E et visir repliquèc: “Parla.” E seguic er ancian: “Li conselhi ath mèn senhor eth visir que non amie de seguit en palai deth rei Mohammad be-Soleiman El-Zeini ara mia esclaua Doça-Amiga, pr’amor qu’era mia esclaua a arribat aué de viatge, e eth cambiament de clima e d’aigües l’è fatigat fòrça. Plan per aquerò, çò melhor entà tu e entada era, ei que te la sauves ena tua casa pendent dètz dies, e atau descansarà e guanhàrà beresa e cuelherà un banh en hammam e se cambiarà es vestits. E alavetz l’ac poiràs presentar ath rei, e damb aquerò era tua gestion semblarà mès aumorada e meritòria dauant des uelhs deth nòste sultan.” E et visir comprenec qu’eth vielh pèrsa

Ère un bon conselhèr e li hec cabau. E tenguec en sòn palai a Doça-Amiga, en tot ordenar que premanissen ua cramba reservada entà que descansèsse.

Mès eth visir El-Faldl auie un hilh d'admirabla beresa, coma era lua quan ges. Era sua cara ère d'ua blancor meravilhosa, es sues caròles rosades, e en ua d'eres auie ua piga coma ua gota d'ambre gris, sivans ditz eth poèta:

Es ròses des sues caròles! Mès delicioses qu'es datils ròis enes sòns arradims!

S'eth sòn còs ei trende e doç, eth sòn còr ei dur e inexorable! Per qué non aurà eth sòn còr quauques ues des qualitats deth sòn còs?

Pr'amor que s'eth sòn còs, tan trende e tan doç, influisse un shinhau en sòn còr, non serie tant injust ne tan dur entath mèn amor!

E tu, amic, que me repotegues per çò der amor que me senhorege, pensa qu'è desencusa, donques que non sò ja patron mèn, e eth mèn còs e totes es mies fòrces se trapen jos eth poder d'aguesta passion dominadora!

E te cau saber qu'eth solet colpable non ei eth, ne jo, senon eth mèn còr! E non me veiries afluquir-me s'eth mèn joen tiran siguesse mès pietós!

Mès eth hilh deth visir, que se cridaue Alí-Nur, arren sabie dera crompa dera esclaua. E ath delà, eth visir auie començat per encargar-li a Doça-Amiga que non desbrembèsse es conselhs que l'auie de dar. E li didec: “Te cau saber, ò hilha mia! que t'è crompat per encargue deth nòste patron eth rei, entà que sigues era preferida entre es sues favorites. De sòrta que te cau evitar es occasions de comprometer-te e comprometer-me. Atau, donc, me cau dider-te qu'è un hilh un shinhau capvirat, mès beròi gojat. Que non i a en aguest barri ua damaisèla que non s'age autrejat ada eth e que non age gaudit era sua flor damb eth. Per tant, evita eth sòn encontre; que non entene era tua votz ne veigue eth tòn ròstre, pr'amor qu'autrament te perderies sense remèdi.” E Doça-Amiga didec: “Escoti e aubedisqui.” E eth visir, padegat ja sus aguest ahèr, se n'anèc entà seguir eth sòn camin.

Mès per volontat escrita d'Allà, es causes agarrèren un rumb plan desparièr. Pr'amor que, quauqui dies dempús, Doça-Amiga anèc en hammam deth palai deth visir, e es esclaves tengueren tota era sua abiletat en dar-li un banh que siguesse eth melhor dera sua vida. Dempús d'auer-li lauat es membres e eth peu, li dèren un massatge. E la depilèren suenosament, heregueren damb musc era sua cabeladura, li pintèren damb flor d'olivèr es ungles des pès e des mans, l'alonguèren damb *khol* es celhes e es pestanhes, e usclèren ath sòn costat perhumadors d'encens mascle e ambre gris, en tot perhumar-li d'aguesta sòrta tota era pèth. Dempús l'estropèren damb un linçò embaumat damb flors d'irangèr e de ròses, li tengueren era cabeladura damb ua tela cauda, e la treigueren deth hammam entà amiar-la ena cramba a on la demoraue era hemna deth visir, mair deth beròi Alí-Nur. Doça-Amiga, en veir ara hemna deth visir, correc ath sòn encontre e li punèc era man, e era esposa deth visir li punèc es dues caròles, e li didec: “Ò Doça-Amiga! Pro te balhe aguest banh tot eth benèster e totes es delicies! Ò Doça-

Amiga! guaire beròia ès, guaire neta e perhumada! Illumines eth neste palai, que non li cau mès lum qu'era tua." E Doça-Amiga, plan emocionada, se hec a vier era man en còr, enes pòts e en front, e en tot jocar eth cap, responec: "Gràcies, ò mair e senhora! Qu'Allà t'autrege toti es góis dera terra e deth paradís! De vertat qu'a estat deliciós aguest banh, e sonque m'a dolut ua causa: non auer-lo compartit damb tu." Alavetz era mair d'Alí-Nur manèc que l'amièssen a Doça-Amiga siròps e pastissi, e se premanic a partir entath hammam entà cuéller eth sòn banh.

Mès non volec deishar soleta a Doça-Amiga, per pòur e per prudència. Cridèc, donc, a dues esclaves joenes, e les demanèc que susvelhèssen era pòrta dera cramba de Doça-Amiga, en tot dider-les: "Non deishetz entrar ad arrés jos cap desencusa, pr'amor que Doça-Amiga ei nuda e se poirie heredar. E es dues esclaves responeren respectuosament: "Escotam e aubedim."

E alavetz era mair d'Alí-Nur, enrodada des sues damaisèles, se n'anèc entath hammam Dempús d'auer punat un aute còp a Doça-Amiga, que li desirèc un banh deliciós.

Mès en aqueth moment entraue ena casa eth joen Alí-Nur, cerquèc ara sua mair entà punar-li era man, coma cada dia, e coma que non la trapaue ena sua cramba, l'anèc cercant per totes es autes, enquia qu'arribèc dauant dera pòrta qu'ère embarrada Doça-Amiga. E vedec as dues esclaves que susvelhauen era pòrta, e es dues esclaves li heren un arridolet, donques qu'ère plan gentil, e l'adorauen en secret. Mès, estonat en veir aquera pòrta tan ben susvelhada, les didec: "Ei aciu era mia mair?" E es esclaves, sajant de refusar-lo, li contestèren: "Ò non, patron Alí-Nur, non ei aciu era nòsta patrona! Que non i è! Se n'a anat en hammam! Ei en hammam, patron Alí-Nur!" E Alí les didec: "Alavetz, se qué hètz aciu, anhères? Hetz-vos enlà entà que jo posca descansar." E eres repliquèren: "Non entretz! ò Alí-Nur, non entretz aquiu! Aquiu solet s'està era nòsta patrona joena Doça-Amiga!" Alí-Nur exclamèc: "Quina Doça-Amiga?" E eres responeren: "Era beròia Doça-Amiga, qu'eth tòn pair e patron nòste eth visir Fadleddin a crompat per dètz mil dinnars entath sultan. Ven de gésser deth hammam e ei nuda, sense mès ròba qu'eth linçò deth banh. Non entres, ò Alí-Nur, non entres! Se poirie heredar e era nòsta patrona mos picarie. Non entres, ò Alí-Nur!"

Mentretant, Doça-Amiga entenie aguestes paraules dera sua cramba estant, e pensau: "Per Allà! Com serà aguest joen Alí-Nur, qu'es sues hètes m'a condat eth sòn pair eth visir? Com serà aguest gojat que non a deishat en barri cap damaisèla intacta ne hemna sense atac? Per Allà! que m'agradarie veder-lo!" E non podent tier-se, se botèc de pès, e perhumada encara damb totes es aròmes deth hammam, plia de frescor, damb es pòros dubèrts ara vida, s'apressèc ena pòrta, l'entredauric pòc a pòc e se metec a guardar. E vedec a Alí-Nur. E li semblèc coma era lua plia. E sonque damb guardar-lo la pataquegèc era emocion e s'estrementic tota era sua carn. E ath madeish temps, Alí-Nur, auie auut era escadença de veir pera pòrta miei dubèrta, tota era beresa de Doça-Amiga.

E cuelhut peth desir, cridèc de tau sòrta e secodic de tau manèra as dues esclaves, que plorant hugeren des sues mans, en tot refugiar-se ena cramba pròcha, e des d'aquiu se

meteren a campar, donques qu'Alí-Nur non s'auie esforçat entà barrar era pòrta dempús d'arribar en costat de Doça-Amiga. E atau vederen tot çò que se passèc.

E plan que òc, Alí-Nur auancèc entà on s'estaue Doça-Amiga, que, aclapada, s'auie deishat quèir en divan, e lo demoraue despolhada, tremolosa e damp es uelhs plan dubèrts. E Alí-Nur, en tot hèr-se a vier es mans en còr, s'inclinèc dauant de Doça-Amiga e li didec: “Ò Doça-Amiga! Ès tu era qu'a crompat eth mèn pair per dètz mil dinnars d'aur? Li pesèren dilheù en aute plat entà contrastar ben eth tòn vertadèr valor? Ò Doça-Amiga! Qu'ès mès beròia qu'er aur honut, era tua cabeladura mès abondosa qu'era d'ua leona deth desèrt e es tòns pièchs mès frèsquì e mès suaus qu'era mossà des arriuets!” Era responèc: “Alí-Nur, dauant des mèns uelhs estonadi apareishes mès poderós qu'eth leon deth desèrt; dauant dera mia carn, que te desire, mès fòrt qu'eth leopard, e dauant des mèns uelhs que palissen, mès esquinçador qu'eth dur acèr. Alí-Nur, eth mèn sultan!”

E embriagat Alí-Nur, se precipitèc sus Doça-Amiga. E es dues esclaves s'estonauen de veir tot aquerò des de dehòra. Donques qu'aquerò ère entada eres plan estranh e non ac comprenien. Pr'amor qu'Alí-Nur, dempús d'escambiar rambalhosí punets damp Doça-Amiga, s'apoderèc des sues cames e entrèc ena “casa dera misericòrdia”. E Doça-Amiga l'enrodèc damp es sòns braci, e pendent bèth temps solet avec punets, contorsions e eloquència sense paraules.

Alavetz es dues sirventes quedèren cuelhudes de terror. E cridan, hugeren esparides, en tot vier a refugiar-se en hammam, quan precisament gessie deth banh era mair d'Alí-Nur, banhada pera sudor que li baishaue per tot eth còs. E les didec as esclaves: “Qué vos a arribat entà sorrisclar e córrer d'aguesta sòrta, hilhes mies?” E eres clamauen: “Ò, senhora! ò, senhora!” E era persutèc: “Mès qué se passe, maleroses?” E eres, plorant, dideren: “Ò senhora!, vaquí qu'eth nòste joen patron Alí-Nur a començat a foter-mos còps e mos a hèt enlà! E dempús lo vedérem entrar ena cramba de Doça-Amiga, e eth tastèc era sua lengua e era tanben. E non sabem se qué l'aurà hèt dempús, pr'amor qu'era alendaue fòrça, e eth tanben alendaue dessús dera. E èm esparides per tot aquerò!”

Alavetz, era esposa deth visir, encara qu'anaue cauçada damp es grani esclòps de husta que se tien en banh, se metec a córrer a maugrat dera sua auançada edat, seguida per totes es damaisèles, e arribèc ena cramba de Doça-Amiga, precisament quan Alí-Nur, en auer entenut es crits des sirventes, auie hujut ara prèssa, un còp acabada era causa.

E era hemna deth visir, damp era sang dera cara perduda, s'apressèc a Doça-Amiga e li didec: “Qué s'a passat?” E Doça-Amiga repetic es paraules qu'Alí-Nur l'auie ensenhat: “Ò senhora mia! Mentre èra en tot descansar deth banh, estirada en divan, entrèc un joen que jamès auia vist. E ère plan beròi, ò senhora! E enquia e tot se retiraue a tu enes celhes e enes uelhs. E me didec: “Ès tu Doça-Amiga, era qu'a crompat eth mèn pair per dètz mil dinnars?” E jo li responí: “Òc, que sò Doça-Amiga, crompada peth visir per dètz mil dinnars, mès que sò destinada ath sultan Mohammad be-Soleiman El-Zeini.” E eth joen, arrint, repliquèc: “Non t'ac penses, Doça-Amiga! Dilheù age auut eth mèn pair

aguesta intencion, mès a cambiat de pensada e t'a destinat tota entà jo.” Alavetz, ò senhora mia! a truca d'esclaua submisa des deth mèn neishement, me calec aubedir. Ath delà, me pensi qu'è hèt ben, donques que m'estimi mès èster esclaua deth vòste hilh Alí-Nur, ò senhora mia! que convertir-me en esposa deth madeish califa que règne en Bagdad.” Era mair d'Alí-Nur responec: “A, hilha mia! quin malastre entà toti nosati! Eth mèn hilh Alí-Nur ei un gran marrit, e t'enganhèc. Mès ditz-me, hilha mia, qué a hèt damb tu?” Doça-Amiga responec: “M'autregè ara sua voluntat, e eth s'apoderèc de jo e mos entrelacèrem.” E era hemna deth visir li didec: “Mès t'a cuelhut complètement?” E repliquèc Doça-Amiga: “Complètement, e enquia tres còps, ò mair mia!” En enténer aquerò era mair d'Alí-Nur, didec: “Ò hilha mia! com t'an destroçat!” E comencèc a plorar e a picar-se ena cara, e totes es esclaves plorauen tanben, e clamauen: “Quin malastre! Quin malastre!” Pr'amor que, ath hons, çò qu'espaurie ara mair d'Alí-Nur ère eth temor que l'inspiraue eth pair d'Alí-Nur. Pr'amor que, plan, eth visir encara que brave e generós, non podie tolerar aquera usurpacion, mès que mès tractant-se de causes deth rei, en tot poder-se méter en doblete er aunor e eth comportament deth visir. E en atac dera sua ira ère capable d'aucir ath sòn hilh Alí-Nur, ath quau plorauen totes aqueres hemnes, en tot considerar-lo coma perduto entath sòn amor e era sua afeccion.

E alavetz entrèc eth visir Fadleddin e vedec a totes es hemnes plorant, plies de desolacion. E preguntèc: “Mès, qué vos a arribat, hilhes mies?” E era mair d'Alí-Nur, se sequèc es uelhs e didec: “Ò espós mèn! Comença per jurar-me pera vida deth Profeta (que siguen damb eth era pregària e era patz d'Allà!) que t'as de conformar totaument damb aquerò que te diga, se non, morirè abans de parlar.” Jurèc eth visir, e era sua hemna li condèc eth supausat enganh d'Alí-Nur e era irremediabla pèrta dera virginitat de Doça-Amiga.

Alí-Nur auie hèt passar fòrça males estones as sòns pairs, mès Fadleddin, en saber-se'n dera sua naua malahèita, quedèc aclapat, s'esquincèc es vestits, se fotec còps de punh ena cara, se mosseguèc es mans, s'estirèc era barba e lancèc entà naut eth turbant. Alavetz era sua esposa sagèc de padegar-lo, e li didec: “Non t'aclapes d'aguesta sòrta, pr'amor qu'es dètz mil dinnars te les restituirè complètement en tot treir-les dera mia fortuna e venent part dera mia peireria.” Mès eth visir Fadleddin exclamèc: “Qué penses, ò senhora mia!? Te penses que me hè dò era pèrta d'aguesti sòs, qu'entad arren les è de besonh? Çò que m'aclape ei era taca qu'a queigut en mèn aunor e era probabla pèrta dera mia vida.” E era sua esposa li didec: “En realitat, non s'a perduto arren, donques qu'eth rei ignòre enquia e tot era existéncia de Doça-Amiga, e encara mès era pèrta dera sua virginitat. Damb es dètz mil dinnars que te vau a dar poiràs crompar ua auta esclaua, e nosati mos demoraram damb Doça-Amiga, qu'adore ath nòste hilh. E ei un vertadèr tresòr auer-la trapat, donques qu'ei totafèt perfècta.” Eth visir repliquèc: “Ò mair d'Alí-Nur. Te'n desbrembes der enemic qu'ei darrèr de nosati, eth dusau visir, cridat El-Mohin ben-Sauí qu'acabarà per saber-se'n de tot. E aqueth dia auançarà entre es mans deth rei e li diderà...”

En arribar en aguest moment dera sua narracion, vedec Schahrazada qu'anaue a néisher eth dia, e interrompec discrètamente eth sòn relat.

Mès quan arribèc era trenta tresau net

Schahrazada seguic:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth visir Fadleddin li didec ara sua hemna: “Aqueth dia eth mèn enemic, eth visir Sauí se presentarà entre es mans deth sultan e li diderà: “Ò rei!, vaquí qu'eth visir que tant vantes e que dera sua adesion pretenes estar-te'n segur, te treiguec mil dinnars entà crompar-te ua esclaua, e efectiuament, crompèc ua esclaua sense parièr en mon. E coma que la trapaue tan meravilhosa, li didec ath sòn hilh Alí-Nur, gojatòt corromput: “Cuelh-la, hilh mèn; que vau mès que la gaudisques tu qu'aguest sultan vielh, que ja a sabi pas guaires concubines, qu'era sua virginitat non pòt gaudir.” E eth joen Alí-Nur, qu'ei un especialista en aquerò de panar virginitats, s'apoderèc dera beròia esclaua, e en un virament de uelhs, la trauquèc de costat a costat. Mès vaquí qu'encara seguís passant eth temps damb era en palai deth sòn pair, e eth joen traucador, dissolvut e pigre, non ges des crambes des hemnes.”

“En enténer aguestes paraules deth mèn enemic (seguit dident eth visir Fadleddin), eth sultan, que m'estime, se remirà a credè'c, e diderà: “Mentisses, ò Mohin ben-Sauí!” Mès Sauí li responerà: “Permet-me enrodar damb soldats era casa de Fadleddin, e te harà a vier immediatament era esclaua, e damb es tòns pròbris uelhs comprobaràs era causa.” E eth sultan, qu'ei mudable, li balharà eth permís, e Sauí vierà aciu damb es soldats, en tot apoderar-se de Doça-Amiga, qu'agarrarà d'entre vosates e se la harà a vier entre es mans deth sultan. E eth sultan interrogarà a Doça-Amiga, qu'ac aurà de coheissar tot. Alavetz eth mèn enemic Sauí, afermant eth sòn trionf, diderà: “Ò senhor mèn! Ves coma que sò entà tu un bon consellèr? Mès, qué li vam a hèr? Qu'ei escrit que m'as de mespredar, mentre qu'eth traïdor Fadleddin serà eth tòn preferit.” E eth sultan, en tot rectificar era sua opinon per çò que hè a jo, me castigarà sevèrament. E serè er arrir de guairi aué m'estimen, e perderè era mia vida e damb era tota era casa.”

En enténer aquerò era mair d'Alí-Nur, li responcec ath sòn espós: “Cre-me, non ne parles ad arrés d'aguest ahèr, e arrés se'n saberà. Fida era tua sòrt ara voluntat d'Allà, eth Plan Poderós. Sonque se passarà aquerò que s'age de passar.”

Alavetz eth visir se sentec padegat damb aguestes paraules, en tot tranquil·lizar-se era sua inquietud per çò des conseqüéncies futures, mès non per aquerò se padeguèc era sua colèra contra Alí-Nur.

Per çò que hè ath joen Alí-Nur, auie gessut ara prèssa dera cramba de Doça-Amiga en enténer es crits des dues esclaves, e se passèc eth dia hènt torns per aqueri lòcs. Non tornèc en palai enquia qu'escuric, e se pressèc a botar-se entre era sua mair, en departament des hemnes, pr'amor d'evitar era colèra deth visir. E sa mair, a maugrat de tot çò que s'auie passat, acabèc per abraçar-lo e perdonar-lo, e l'amaguèc suenosament, ajudada per totes es sues damaisèles, qu'envejauen secretament a Doça-Amiga per auer auut entre es sòns braci ad aqueth cèrvi incomparable. Ath delà, totes èren d'acòrd en

protegir-lo contra era ira deth visir. De sòrta qu'Alí-Nur, pendent un mes sancer, siguec ajudat per aqueres hemnes, que de nets li daurien era pòrta des crambes dera sua mair. E entà aquiu s'esquitlaue Alí-Nur silenciosament, e aquiu, d'acòrd damb era sua mair, lo venguie a cercar en secret Doça-Amiga.

A tot darrèr, un dia era mair d'Alí-Nur, en veir ath visir mens indignat que de costum, li preguntèc: “Enquia quan se tardarà aguest anuèg contra eth nòste hilh Alí-Nur? Ò senhor mèn! reaument qu'auem perdut a ua esclaua deth rei; mès, vòs que perdam tanben ath nòste hilh? Pr'amor que te cau saber que se seguís aguesta situacion, eth nòste hilh Alí-Nur se n'anarà entà tostemp dera casa pairau, e alavetz ploraram ad aguest hilh, solet frut des mies entralhes.” Esmaiogut eth visir, preguntèc: “E qué podem hèr entà empedí'c?” E era hemna responec: “Vene a passar aguesta net entre nosates, e quan arribe Alí-Nur jo harè que hescatz es patzes. Prumèr, simula tu que lo vòs castigar, mès acaba per maridar-lo damb Doça-Amiga. Pr'amor que Doça-Amiga, sivans çò que jo è pogut veir en era, ei admirabla en tot e estime a Alí-Nur, qu'ei plan encamardat d'era. Ath delà, ja t'è dit que te balharè dera mia fortuna es sòs que despeneres entà crompar-la.”

Eth visir se conformèc damb aquerò que li prepausaue era sua esposa, e a penes entrèc Alí-Nur enes crambes dera sua mair, se lancèc sus eth, lo hec quèir en solèr e lheuèc un punhau coma entà aucir-lo. Mès alevetz era mair d'Alí-Nur se precipitèc entre eth punhau e eth sòn hilh, e en tot dirigir-se ath visir, exclamèc: “Qué sages de hèr?” E eth visir repliquèc: “Lo vau a aucir, entà castigar-lo.” E era mair repliquèc: “Mès qu'ei que non sabes qu'ei emprenaït?” E Alí-Nur didec: “Ò pair, auràs fòrça entà sacrificar-me d'aguesta sòrta?” Alavetz, eth visir, vedent qu'es sòns uelhs se l'aumplien de lèrmes, didec: “Ò malerós! Qu'ei que non aueres tu era fòrça entà trèir-me era tranquillitat e dilhèu era vida?” E Alí-Nur responec: “Escota, ò pair mèn! çò que ditz eth poèta:

Supausa per un moment qu'aja actuat plan mau e cometut toti es delictes; non sabes qu'es èssers nòbles gaudissen perdonant, autrejant un indult complèt?

Non sabes tanben qu'en actuar atau te lheues, mès que mès s'er enemic ei entre es tues mans, o te prègue deth hons d'ua capa dubèrta ath pè dera montanya que deth sòn cim tu lo domines?

En enténer aguesti vèrsi, eth visir deishèc ath sòn hilh, que l'auie immobilizat damb es jolhs; entrèc ena sua anma era pietat e lo perdonèc: Alavetz Alí-Nur s'incorporèc, punèc era man des sòns pairs, e se demorèc en ua actitud submisa. Eth sòn pair li didec: “Ò hilh mèn! per qué non me dideres qu'estimaues de vertat a Doça-Amiga, e que non se tractaue d'un mès des tons capricis? Se jo auessa sabut qu'anaues a comportar-te damb era coma cau, non auria trantalhat en autrejar-la-te.” E Alí-Nur responec: “Plan que òc, ò pair mèn! sò prèst a complir damb Doça-Amiga coma se merite.” E eth visir didec: “En aguest cas, ò estimat hilh! eth solet prec que me cau hèr-te, e que non as de desbembar jamès, entà que tostemp t'acompanhe era mia benediccion, s'està en que te comprometes a non contrèir legitimes nòces damb cap auta hemna que non sigue Doça-Amiga, ne a mastractar-la jamès, ne a vener-la.” E Alí-Nur contestèc: “Juri pera vida

deth nòste Profeta e peth Coran sagrat non cuéller ua auta esposa legitima mentre visque Doça-Amiga, ne mastractar-la jamès ne vener-la jamès.”

Dempús d'aquerò, tota era casa s'aumplic d'alegria. Alí-Nur podec possedir liurament a Doça-Amiga e seguic demorant damp era pendent un an, en tot èster plan erosi. Per çò deth rei, Allà hec que se'n desbrembèsse totafèt des dètz mil dinnars que l'auie autrejat ath visir Fadleddin entà crompar era esclaua. E per çò que hè ath marrit Ben-Sanui, non se tardèc en desnishar çò que s'auie passat, mès que non gausèc díder arren ath rei, pr'amor qu'eth pair d'Alí-Nur ère plan estimat, non solet peth sultan, senon per tot eth pòble de Bassra.

E vaquí qu'un dia eth visir Fadleddin anèc en hammam, gessec ara prèssa tot sudat deth banh, e cuelhec un costupat que l'obliguèc a calar-se en lhet. Dempús s'agreugèc, e ja non podec dormir ne de net ne de dia, e siguec tau era sua consompcion, que semblaue era ombra de çò qu'auie estat. Alavetz non volec demorar eth compliment des sòns darrèrs déuers, e manèc que venguesse eth sòn hilh Alí-Nur, que se presentèc de seguit damp es uelhs plei de lèrmes. E eth visir li didec: “Ò hilh mèn” que non i a felicitat que non age eth sòn finau, ne ben que non age un limit, ne tèrme que non se complisque, ne copa sense beuratge amargant. Aué me tòque a jo tastar era copa dera mòrt.” E eth visir recitèc aguestes estròfes:

Poirà aué desbrembar-te era mòrt, mès que non te desbremabrà deman! Toti caminam ara prèssa entar abisme dera annullacion!

Entàs uelhs deth Plan Naut non i a planhères ne cims! Totes es nautades son anivelades: que non i a òme petit ne òme gegant!

E jamès a auut rei, Emperi ne profeta qu'age pogut desfisar era lei dera mòrt!

Dempús seguic d'aguesta sòrta: “Ò hilh mèn! non me rèste ara senon encargar-te ua causa: que botes era tua fòrça en Allà, que non dèishes jamès de uelh es fins principaus der òme, e sustot, que suenhes fòrça ara nòsta hilha e esposa tua, Doça-Amiga.” Alavetz contestèc Alí-Nur: “Ò pair mèn! Com ei possible que mos dèishes? Despareishut tu dera tèrra, qué mos quedarà? Qu'ès famós pes tons beneficis, e es oradors sagradi menten eth ton nòm des dera cadièra des nòstes mesquites eth sant dia deth diuendres entà benedir-te e desirar-te longa vida.” E Fadleddin didec: “Ò hilh mèn! sonque li demani a Allà que me receive e non me refuse.” Dempús prononcièc en votz nauta es dus actes de fe dera nòsta religion: “Juri que non i a mès Diu qu'Allà! Juri que Mohamend ei eth profeta d'Allà!” E dempús exalèc eth darrèr alend, e quedèc inscrit entà tostemp entre es escuelhudi benauradi.

E de seguit tot eth palai s'aumplic de crits e de planhs. L'arribèc era naua ath sultan, e tota era ciutat de Bassra se'n sabec dera mòrt deth visir Fadleddin ben-Khacan. E toti es abitants lo plorauen, sense exceptar as mainatges des escòles. Dera sua part, Alí-Nur, a maugrat deth sòn aclapament, arren estauvièc entà hèr ues funeralhes dignes dera memòria deth sòn pair. E ad aguestes funeralhes i assistiren toti es emirs e visirs,

enquia e tot eth marrit Ben-Sauí, que, coma es auti, ajudèc a transportar eth cadavre. Tanben vengueren es nauti dignataris, es grani deth règne, e toti es abitants de Bassra, sense excepcion. E en gésser dera casa mortuària, eth jeique principau, que dirigie es funeralhes, recitèc en aunor deth mòrt es següentes estròfes:

Ar òme encargar de recuélher es sues despolhes mortaus les didec: Aubedís es miesordes, donques que te cau saber qu'ena tua vida escotèc es mèns conselhs!

Se te platz, hè córrer per dessús d'eth era aigua lustrau; mès tie compde d'adaiguar eth sòn còs damb es lèrmes vessades pes uelhs dera Glòria, dera Glòria que lo plore!

Hè enlà d'eth es baumes mortuòris e es aromes! Servis-te mèsalèu entà embaumar-lo des perhums des sòns beneficis e des sues bones accions!

Que baishen deth cèu es angels glòriosi entà render-li aumenatge e amiari es sues mortaus despolhes, en tot deishar córrer es plors!

Qu'ei de mau hèr cansar damb eth pes deth sòn taiüt es espates des portaires, pr'amor qu'es espates de toti es umans son rendudes peth pes des sòns beneficis e pera carga deth ben que les metec ath dessús quan viuie!

Alí-Nur, dempús des funeralhes, sauvèc un prolongat dòu e s'estèc embarrat fòrça temps en casa, en tot remir-se a veir ad arrés e a èster vist. E atau s'estèc autrejat ara sua afliccion. Mès un dia entre es dies, en tot èster seigut, plen de dolor, entenec picar ena pòrta, se lheuèc entà daurir, e vedec entrar a un joen dera sua edat, hilh d'un des ancians amics e convidadi deth sòn defuntat pair. E aguest joen li punèc es mans a Alí-Nur, e li didec: “Ò senhor e patron mèn! tot èsser uman, encara que perisque, viuerà enes sòns descendants, e tu as d'èster eth hilh illustre deth tòn pair; per tant, non te cau aclapar etèrnament, ne desbrembar es santes paraules deth senhor des ancians e modèrns, eth nòste profeta Mohamed (era pregària e era patz d'Allà siguen damb eth!), que didec: “Guarís era tua anma e non sauves mès dòu pera creatura.”

Arren podec contestar Alí-Nur, e decidic de seguit méter punt finau ara sua afliccion, aumens extèrnament. Se lheuèc, se n'anèc ena sala de reünions e manèc qu'amièsssen en era tot çò de besonh entà atier en era as visitaires. E des d'aqueth moment dauric es pòrtes dera sua casa e comencèc a recéber a toti es sòns amics, vielhs e joeni. Mès cuelhec ua afeccion particulara a dètz joeni, qu'èren hilhs des principaus mercadèrs de Bassra. E passaue eth temps ena sua companhia, entre diversions e hestaus. E a toti les autrejaue objèctes de valor, e quan lo visitaue quauquarrés, daue de seguit ua hèsta en aunor sòn. Mès tot ac hège damb tau prodigalitat, a maugrat des prudents avertiments de Doça-Amiga, qu'eth sòn administrador, espaurit per aquera manèra de hèr, se li presentèc un dia e li didec: “Ò senhor mèn e patron! Non sabes qu'ei damnatjosa era excessiua generositat, e qu'es presents plan nombrosi acaben damb era riquesa? Rebremba qu'aqueth qu'autrege sense controllar, s'apraubís. Que ja ac didec eth poèta, qu'exprimic era vertat quan didec:

Es mèns sòs! Les sauvi suenhosament, e en sòrta de degalhar-les, les convertisqui en barres henudes; es sòs son era mia espada e son tanben eth mèn escut!

Autrejar-les as mèns enemics, as mèns pejors enemics, que serie ua lhocaria! Entre es òmes equival, obrar atau, a transformar era felicitat en malastre!

Pr'amor qu'es mèns enemics se pressaràn a minjar-se-lo e beuer-se-lo alègrament, e non pensaràn en balhar ua aumòina ath que n'a de besonh!

Plan per aquerò hèsqui ben amagant es mèns sòs ath pervers que non sap cuéller pietat des maus des sòn semblables!

Sauvarè es mèns sòs! Malerós eth praube que demane caritat, plen de set, damb eth camèlh separat deth beurader pendent cinc dies. Era sua anma serà mès vila qu'era madeisha anma deth gosset!

Ò! Malerós er òme sense sòs e sense recorsi, encara que sigue eth mès sabent des sabents e eth sòn merit lude mès qu'eth solei!

Escotadi aguesti vèrsi, Alí-Nur guardèc ath sòn administrador, e li didec: “Es tues paraules non influiràn bric en jo. Te cau sabèr entà tostemp aquerò que te vau a díder: Quan hèsques es tòns compdes e se passe qu'encara me rèsten sòs entar esdejoar, saja de non shordar-me damb era desencusa deth sopar. Pr'amor qu'a rason eth poèta quan ditz:

Se bèth dia me vedessa abandonat pera fortuna e rendut pera praubetat, se qué haria jo? Donques precisament privar-me des plasers e non botjar ne braci ne cames!

Desfisi a toti, a que me presenten a un aganit que s'age meritat laudances per çò dera sua avaricia, e tanben lo desfisi a que m'ensenhe un pròdig que s'age mòrt per çò dera sua prodigalitat!

En enténer aguesti vèrsi, er administrador non podec hèr arren senon retirar-se, en tot saludar respectuosament ath sòn patron, e anar-se'n a tier-se as sòns ahèrs.

Per çò d'Alí-Nur, ja non sabec reprimir des d'aqueith dia era sua generositat, que l'ahiscaue a balhar tot çò que possedie, en tot autrejar-l'ac as sòns amics e enquia e tot as estranhs. Qu'ère pro que quinsevolh convidat exclamèsse: “Be n'ai de beròia aguesta causa!”, entà que de seguit li responesse: “Qu'ai tua.” Se bèth aute didie: “Ò estimat senhor mèn! be n'ai de beròia aguesta finca!” de seguit li replicaue Alí-Nur: “Vau a manar que l'inscriuen ara madeish a nòm tòn.” E ordenaue amiar era pluma, eth tintèr de coeire e eth papèr, e inscriuie era casa a nòm der amic, sagerant eth document damb eth sòn pròpri sagèth. E atau actuèc pendent tot un an; e peth maitin daue ua taulejada a toti es sòns amics, e pera tarde les n'aufríe ua auta, ath son des esturments, en tot alegrar-lo es milhors cantaires e es melhores dançaires.

E ja non ne hège cabau des avertiments de Doça-Amiga, e enquia e tot la desbrembèc un shinhau, mès era non se planhie jamès e se consolaue damb era lectura des libres des

poètes. E un dia qu'Alí-Nur entrèc ena sua cramba, li didec: “Ò lum des mèns uelhs! escota aguestes estròfes:

Guaire mès ben se hè, mès fèrma apareish era ventura dera vida, mès mos cau crànder as còps cècs deth Destin!

Era net se hec entath sòn e entath repaus; era net ei era sauvacion dera anma; mès tu degalhes hòlament aguestes ores reparadores, e non t'as d'estonar qu'un maitin te susprene còp sec eth malastre!

A penes acabaue de recitar aguesti vèrsi, s'entenec picar ena pòrta. E Alí-Nur, gessent dera cramba, anèc a daurir, e se trapèc damb er administrador, qu'amièc entà ua cramba pròcha ara sala de reünions, a on i auie diuèrsi amics d'Alí-Nur, qu'a penes se separauen d'eth. E Alí-Nur preguntèc ath sòn administrador: “Qué te cau, entà que botes aguesta cara tan trista?” E er aute didec: “Ò senhor mèn! Que ja arribat aquerò que tan cranhia!” E Alí-Nur persutèc: “Mès qué se passe?” E er administrador didec: “Te cau saber que ja s'a acabat era mia foncion, donques que ja non i a arren entà administrar. Ja non te rèsten finques, ne arren que valgue un sò o mens d'un sò. E vaquì que te hèsquai a vier es compdes de çò qu'as despenuut, enquia degalhar tot eth tòn capitau.” E en enténer aguestes paraules, Alí-Nur joquèc eth cap e didec: “Allà ei eth solet fòrt, eth solet poderós!”

Mès precisament un des sòns amics, qu'ère ena sala, entenèc aguesta convèrsa e s'esdeguèc a comunicar-la as sòns companhs, dident: “Ò senhors mèns, sabetz-vo'n qu'a Alí-Nur ja non li rèste ne un sò horadat.” E en aguest moment entrèc Alí-Nur plan preocupat e esblancossit, en tot confirmar damb eth sòn gèst era exactitud dera naua.

En veder-lo, un des convidadi se lheuèc e didec: “Ò senhor mèn! Damb eth tòn permís me vau a retirar, pr'amor qu'era mia hemna ei de jasilha e non la posqui deishar, de sòrta que me'n vau deth tòn costat.” Alí-Nur l'ac permetec; e alavetz se lheuèc un aute amic e li didec: “Ò patron mèn Alí-Nur! me cau anar-me'n ara madeish ena casa deth mèn frair, que celèbre es ceremònies dera circoncision deth sòn hilh.” E Alí-Nur l'ac permetec. E toti es auti amics anèren allegant desencuses entà anar-se'n, des deth prumèr enquiat darrèr, e Alí-Nur acabèc en tot veder-se solet ath miei dera gran sala de reünions. Alavetz manèc cridar a Doça-Amiga, e li didec: “Ò Doça-Amiga, encara ignòres eth malastre que m'a arribat.” E li condèc guaire l'auie acabat de passar. E era responc: “Ò patron mèn! que ja hège temps que t'ac anonciaua, e tu, en sòrta de hèr-ne cabau, enquia e tot me recitères un dia aguesti vèrsi:

S'era Fortuna passésse bèth dia per dauant dera tua pòrta, acuelh-la de seguit, e gaudis d'era a gust e que la gaudisquen tanben toti es tons amics, donques que se poirie escapar des tues mans!

Mès se s'arturèsse entà tostemp ena tua casa, tie d'era ampliament, pr'amor qu'era generositat non l'a d'agotar, ne la pòt subjectar era avaricia!

De sòrta que quan entení aguesti vèrsi me carè e non volí contrariar-te.” E Alí-Nur li didec: “Ò Doça-Amiga, pro sabes qu’arren les è estauviat as mèns amics pr’amor que damb eri è degalhat toti es mèns bens. E ara non posqui creir que m’abandonen ena desgràcia.” Mès Doça-Amiga repliquèc: “Te juri per Allà qu’entad arren t’an de servir!” E Alí-Nur, didec: “Ara madeish les vau a veir, un a un; e picarè ena sua pòrta, e cada un me balharà generosament bèra quantitat, e d’aguesta manèra amassarè un capitau que damb eth me tierè ath comerç, e me harè enlà entà tostemp deth jòc e des diversions.” E plan que òc, se lheuèc de seguit e recorrec eth carrèr de Bassra qu’en eth demorauen es sòns amics, donques que toti eri viuien en aqueth carrèr, qu’ère eth mès beròi dera ciutat. E piquèc ara prumèra pòrta, e dauric ua nera, que li didec. “Qui ès?” Eth responec: “Avisa ath tòn patron qu’a vengut ena sua pòrta Alí-Nur entà dider-li: “Eth tòn servidor Alí-Nur pune es tues mans e demore ua mòstra dera tua generositat.” E era nera anèc a avisar ath sòn patron. E aguest responec: “Ges de seguit e ditz-li que non sò en casa.” E era nera tornèc, e li didec a Alí-Nur: “Ò senhor, eth mèn patron non i é.” E Alí-Nur didec entada eth: “Aguest qu’ei un mau neishut que se me remís, mès es auti non seràn mau neishudi.” E se n’anec a picar ena pòrta de un aute amic, e li manèc eth madeish encargue qu’ath prumèr, e recebec d’eth era madeisha resposta negatiua. Alavetz Alí-Nur recitèc aguesta estròfa:

A penes arribè dauant dera casa s’esdeguerèn a deishar-la ueda, e vedí húger a toti es sòns residents, temerosi de qué metessa a pròva era sua generositat!

E Dempús didec: “Per Allà que me cau visitar a toti, pr’amor que demori trapar aumens a un que hèisque çò qu’aguesti traïdors s’an remit a hèr.” Mès non ne podec trapar a degun que lo recebesse, ne que li manèsse tansevolh un tròç de pan. E alavetz se consolèc en tot recitar aguesti vèrsi:

Er òme prospèr ei coma un arbe: l’enròde era gent mentre ei caperat de fruts!

Mès a penes aguesti fruts quèn, se dispèrse era gent entà cercar un aute arbe melhor!

Toti es hilhs d’aguest temps patissen era madeisha malautia, e non n’è trapat un de solet que siguesse liure d’era!

E Dempús se n’anèc a cercar a Doça-Amiga, e li didec: “Per Allà! ne tansevolh un m’a recebut!” E era responec: “Ò patron mèn!, ja t’auia avertit que non t’ajudarien en arren! Ara te conselhi que comences en tot véner es mòbles e es objèctes preciosi qu’auem en casa, e damb aquerò mos poiram sostier pendent bèth temps.” E Alí-Nur hec çò que Doça-Amiga li conselhaue. Mès passadi es dies ja non les quedèc arren entà véner, e alavetz, Doça-Amiga en tot apressar-se a Alí-Nur, que ploraue plen de desesperacion, li didec: “Ò patron mèn!, per qué plores? Qu’ei que non sò jo encara aciu? Non sò encara era madeisha Doça-Amiga que crides era mès beròia des hemnes? Cuelh-me, donc, amia-me en mercat des esclaus e ven-me. As desbrembat qu’eth tòn defuntat pair me crompèc per dètz mil dinnars d’aur? Demori qu’Allà mos ajude en aguesta venda e la hèisque fructuosa, e enquia e tot que te paguen per jo mès qu’eth prumèr viatge. E per çò dera nòsta separacion, ja sabes que s’Allà a escrit que mos auem de trapar bèth dia,

acabaram per trapar-mos.” Alí-Nur responec: “Ò Doça-Amiga, jamès accedirè a separar-me de tu, ne tansevolh per ua ora!”. E era repliquèc: “Tanpòc ac voleria jo, ò patron mèn Alí-Nur! mès eth besonh non a lei, coma ditz eth poèta:

Non trantalhes en hèr aquerò que t'obligue a hèr eth besonh! Non arrecules dauant d'arren, tostemp que sigue enes limits dera tua decéncia!

Non te'n hèsques sense un motiu fondat, e pensa que son plan escasses es afliccions qu'an un vertadèr motiu de preocupacion constanta!

Alí-Nur cuelhec alavetz en braça a Doçá-Amiga, li punèc era caveladura, e damb lèrmes enes uelhs recitèc aguesta estròfa:

Tè-te, se te platz! Deisha-me recuélher ua guardada des tons uelhs, ua soleta guardada, entà que m'acompanhe pendent tot eth camin; ua guardada que servisque de remèdi ara mia anma, herida per aguesta separacion mortau!

Mès, s'enquia e tot aquerò te semble exagerat, non me lo balhes, e dèisha-me autrejat ath dolor e sense mès companhia qu'era mia tristesa!

Alavetz Doça-Amiga li parlèc damb paraules tan doces a Alí-Nur, qu'acabèc per hèr-li decidir a cuéller era decision que venguie de prepausar-li, donques qu'ère eth solet miei de qué eth hilh de Fadleddin ben-Khacan non se vedesse en aquera praubetat indigna deth reng sòn. Gessec, donc, damb Doça-Amiga, e l'amièc en mercat des esclaus; se dirigic ath mès expert des corredors e li didec: “Me cau, ò corredor! que sàpies eth valor d'aguesta jòia que vas a pregonar en mercat. Non t'enganhess.” E eth corredor responec: “Ò senhor mèn, Alí-Nur! que sò tòn, e me'n sai, ath delà des mèns deuers, des consideracions que te deui.” Alavetz Alí-Nur entrèc ena cramba deth khan e lheuèc eth vel que caperaue eth ròstre de Doça-Amiga. E en veder-la, exclamèc eth corredor: “Per Allà! Qu'ei era esclaua qu'a penes hè dus ans vení per dètz mil dinnars d'aur ath defuntat visir!” E Alí-Nur assentic: “Qu'ei era.” Alavetz didec eth corredor: “Ò Alí-Nur! cada creatura amie penjat en sòn còth eth destin sòn e non se pòt desliurar d'eth. Te juri que botarè tota era mia intelligéncia en véner era tua esclaua ath prètz mès naut deth mercat.”

E de seguit se n'anèc entath lòc que solien amassar-se es mercadèrs, e demorèc qu'arribèsssen, pr'amor qu'en aqueth moment èren escampilhadi, en tot crompar esclaves de toti es païsi e amiar-les entad aqueth punt deth mercat qu'en eth s'amassauen hemnes turques, grègues, circasianes, georgianes, abisinies e de d'auti lòcs. E quan vedec eth corredor que toti èren aquiu e qu'era plaça s'auie aumplit damb era gent de corredors e crompadors, pugèc en un peiron e didec: “Ò vosati toti, mercadèrs e òmes de riqueses! vos cau saber que non tot çò qu'ei redon ei un nòde; non tot çò qu'ei long ei ua platana; non tot çò qu'ei rosat ei carn; non tot çò qu'ei blanc ei greish; non tot çò qu'ei tint ei vin, ne tot çò gris ei un datil. Ò mercadèrs illustri entre es de Bassra e Bagdad! Vaquí que presenti aué ara vòsta avalucion e valoracion ua pèrla nòbla e e soleta que s'auesse equitat entà apreciar-la valerie mès que totes es riqueses

amassades. A vosati correspon senhalar eth prètz qu'a de servir coma basa de puja; mès abans vietz a veder-la damb es vosti pròpris uelhs." E les hec apressar-se, les mostrèc a Doça-Amiga, e de seguit, per unanimitat, acordèren començar entà anonciar-la per quate mil dinnars coma basa dera puja. Alavetz eth corredor cridec: "Quate mil dinnars era pèrla des esclaves blanques!" E de seguit un mercadèr pugèc a quate mil cinc cents. Mès precisament en aqueth instant eth visir Ben-Sanui passau a shivau peth mercat des esclaus, e vedec a Alí-Nur de pès ath costat deth corredor, e ad aguest pregont eth prètz. E didec entada eth: ""Aguest marrit d'Alí-Nur ei en tot véner eth darrèr des sòns esclaus Dempús d'auer venut eth darrèr des sòns mòbles." Mès, lèu se'n sabec de qué çò que se pregonau ère ua esclaua blanca, e pensèc: "Alí-Nur deu èster venent era sua esclaua, pr'amor que ja non a ne un sò horadat. Com m'alegraria s'querò siguesse vertat!" Cridèc alavetz ath pregonèr, qu'acodic tanlèu coneishec ath visir, e punèc era tèrra entre es sues mans. E eth visir li didec: "Voi crompar aguesta esclaua que pregones. Hè-la-me a vier de seguit entà que la veiga." E eth pregonèr, que non podie remir-se a aubedir ath visir, s'esdeguèc a amiar-li a Doça-Amiga e li lheuèc eth vel. En veir aqueth ròstre sense parièr e admirar totes es perfeccions dera joena, se meravilhèc eth visir e preguntèc: "Quin prètz ei eth qu'a artenhut?" E eth corredor responc: "Quate mil cinc cents dinnars ena prumèra puja." E eth visir didec: "Plan, donc; damb aguest prètz me demori damb era." E en parlar atau guardèc fixament a toti es mercadèrs, que non gausèren pujar, e ne un de solet s'atrevic a auvrir un prètz màger, cranheit era resvenja deth visir. Dempús eth visir li didec ath corredor: "Qué hès aciu quiet? Ja sabes que cuelhi era esclaua per quate mil dinnars d'aur, e te'n balhi cinc cents de corratatge." E eth corredor non sabec se qué respóner, e damb eth cap clin anèc a cercar a Alí-Nur, qu'ère un shinhau mès luenh, e li didec: "Ò senhor! Be n'ai de grana era nòsta desgràcia! Se'n va d'entre es nòstes mans Doça-Amiga per un prètz irrisòri; se la hèn a vier per arren. Vaquí ath marrit visir ben-Saui, enemic deth tòm pair, qu'ac a endonviat tot e non mos a deishat arribar en vertadèr prètz. Se vò demorar damb era sonque damb er impòrt dera prumèra puja. E se ne siguéssem segurs de qué la pagaue truca truquet encara poiríem dar gràcies a Allà, encara qu'eth prètz sigue tan mesquin; mès aguest maudit visir ei eth pejor pagador deth mon e me'n sai de totes es sues astúcies e mauvestats. E vaquí çò que harà: te balharà ua letra de credit entà un des sòns agents, ath quau li manarà secretament que non te pague arren. E cada còp que vages a crubar, er agent te diderà: "Que pagarè deman." E aguest deman non arribarà jamès. E autan t'engüejarà aguesta sòrta de retards, qu'acabaràs en tot hèr un apraiament damb er agent e li fidaràs eth papèr signat peth visir, e er agent s'esdegarà a hèr-lo bocins, e d'aguesta sòrta perderàs sense remèdi eth prètz dera esclaua."

E Alí-Nur, desesperat en enténer tot querò, li preguntèc ath corredor: "E qué podem hèr ara?" E eth corredor responc: "Te vau a dar un bon conselh. Me harè a vier entath mercat a Doça-Amiga, e tu mos artenheràs, e en tot trèir-me-la des mans, li parlaràs d'aguesta sòrta: "Malerosa! Qué te prepauses? Non sabes que hi jurament de simular era tua venda en mercat entà umiliar-te e corregir era tua mala encolia?" De seguit li foteràs uns còps e te la haràs a vier. E alavetz, toti, enquia e tot eth visir, se pensarà que, en realitat, non te heres a vier era esclaua senon entà complir eth tòm jurament." Li semblèc

ben a Alí-Nur, e didec: "Qu'ei reaument ua bona idia." Alavetz eth corredor se n'anèc entath centre deth mercat, cuelhec dera man ara esclaua e l'amièc ena preséncia deth visir El-Mohin ben-Saui, e li didec: "Senhor, eth proprietari dera esclaua ei aguest òme que s'està aquiu, a pòqui passi de nosati. Mès vaquí qu'ei en tot apressar-se." E plan que òc, Alí-Nur s'apressèc ath grop, s'apoderèc violentament de Doça-Amiga, li fotec un còp de punh e li didec: "Malerosa! Non sabes que t'è hèt a vier en mercat sonque entà complir un jurament? Torna entà casa e saja d'èster aubedienta. E non te pensest qu'è besonh deth prètz dera tua venda, pr'amor qu'encara que me vedessa en dificultats, m'estimaria mès despener-me de toti es móbles e enquia dera darrèra causa que me pertanh abans que pensar en hèr-te a vier en mercat."

En entener-lo, cridèc eth visir: "Praube de tu, lhòco gojat! Parles coma s'encara te restèsse bëth móble o quinsevolh auta causa entà véner. Mès que ja sabem toti que non te rète un sò." E en parlar atau se volet apoderar violentament de Doça-Amiga. Mès toti es mercadèrs e corredors guardauen damb simpatia a Alí-Nur, fòrça estimat per eri, que se'n brembauen des favors deth sòn pair, eth sòn brave protector. Alavetz Alí-Nur les didec: "Vietz d'enténer es paraules insultantes d'aguest òme, e vos cuelhi a toti coma testimòni d'aquerò." Dera sua part, eth visir didec: "Ò mercadèrs!, per consideracion a toti vosati non aucisqui ara madeish ad aguest insolent." Mès es mercadèrs se guardauen es uns as auti, coma en tot dider-se damb es uelhs: "Ajudem a Alí-Nur." E higeren en votz nauta: "Aguest ahèr non mos tanh. Apraiatz-vos coma pogatz." E Alí-Nur, qu'ère audaç e valent, agarrèc pes brides eth shivau deth visir, dempùs agarrèc ath sòn enemic, lo treiguec dera sera e lo lancèc en solèr. Li botèc eth jolh en pièch, comencèc a foter-li còps de punh en cap, en vrente e pertot, l'escopic ena cara e li didec: "Gosset, hilh de gosset, mau neishut! Maudit sigue eth tòn pair e eth pair deth tòn pair, ò corromput!" E li fotec tan fòrt còp ena maishèra, que li trinquèc diuèrsi dents. E era sang corrie pes barbes deth visir, qu'auie queigut en ua badina de hanga.

En veir aquerò, es dètz esclaus qu'acompanhauen ath visir desgainèren es sues espades e voleren meter-se dessús d'Alí-Nur e estrossejar-lo. Mès era gent ac empedic e les didie: "Qué vatz a hèr? Eth vòste patron ei visir, mès, non sabetz qu'er aute ei hilh de visir? Non cranhetz que deman hèsquen es patzes e paguetz vosati es conseqüéncias?" E es esclaus vederen qu'ère mès prudent abstier-se.

E coma qu'Alí-Nur ja s'auie cansat de fóter còps, deishèc ath visir, que se lheuèc caperat de sang e de hanga, e se dirigic entath palai deth sultan, seguit pes guardades dera gent, que non sentie per eth cap tipe de pietat.

Ara seguida Alí-Nur cuelhec dera man a Doça-Amiga e tornèc entara sua casa aplaudit pera gent.

Eth visir arribèc en un estat planhós en palai deth rei Mohammad ben-Soleiman El-Zeini, se posèc ena pòrta e comencèc a cridar: "Ò rei! T'implòre un aflictit!" E eth rei ordenèc que l'ac presentèsssen, e vedec qu'ère eth sòn visir El-Mohin ben-Sanui. E ar arràs der estonament, didec: "Mès qui a gausat tractar-te d'aguesta sòrta?" E eth visir se metec a plorar e recitèc aguesti vèrsi:

Ei possible que, en tot existir tu entre es viuents, me hèsque era sua victima eth Temps?

Ei possible que, en èster tu eth mèn intrepid defensor, hèsquen de jo era sua presa es gossets anujadi?

Ei possible, ò broma benefica que mos balhes era ploja! que tot assedegat posque amortar era sua set enes tues aigüies viues, e que jo, eth tòn protegit, me morisca de set jos eth tòn cèu?

E dempús higec: “Ò senhor! Permeteràs que tracten atau a toti es tòns sirvents que t'estimen? Permeteràs que se hèsquen contra eri taus infamies?” E eth rei preguntèc: “Mès qui t'a tractat d'aguesta manèra?” Alavetz eth visir didec: “Te cau saber, ò rei! qu'è gessut auè entà hèr un torn peth mercat, entà crompar ua brava esclaua que sabesse codinar eth minjar, donques qu'era mia codinèra l'uscle cada dia, e vedí en mercat a ua esclaua joena coma non ne vedí ua auta ena mia vida. E eth corredor que me dirigí me responec: “Me pensi que pertanh a Alí-Nur, hilh deth defuntat visir Khacan.” Ara plan, te'n brembaràs, ò senhor mèn! qu'autregeres hè ja temps dètz mil dinnars d'aur ath visir Fadleddin entà crompar ua beròia esclaua qu'amassèsse totes es perfeccions. E en aqueth temps eth visir non se tardèc a trapar e crompar era tau esclaua; mès coma qu'ère reaument meravilhosa e l'auie agradat tant, l'ac regalèc ath sòn hilh Alí-Nur. E Alí-Nur, mòrt ja eth sòn pair, s'autregèc a taus lhocaries que non se tardèc a véner toti es sòns bens, es sues finques e enquia es móbles dera sua casa. E quan ja non li restaue arren entà véner, amièc entath mercat ara esclaua entà vener-la, e l'ac autregèc a un corredor, que la subastèc de seguit. E es mercadèrs comencèren a pujar de tau sòrta qu'eth prètz dera esclaua arribèc de seguit a quate mil dinnars. Alavetz la vedí, e la volí crompar entath mèn sobeiran eth sultan, que ja auie dat per era ua importanta soma. Cridè ath corredor e li didí: “Hilh mèn, jo te balharè es quate mil dinnars.” Mès eth corredor me mostrèc ath proprietari dera esclaua, e aguest a penes me vedec, correc entà jo, cridan coma un lhòco: “Lorda tèsta vielha! Jeique maudit e nefast! Abans que cedir-te-la l'autrejaria a un nazarean o a un judiu, encara que m'aumplisses d'aur eth vel que la capère.” E jo didí: “Mès joen, s'ei que non la voi entà jo, senon entath nòste senhor sultan, qu'ei eth nòste sobeiran, eth nòste benfactor.” E en enténer aguestes paraules, en sòrta de cedir s'enforismèc encara mès, tirèc dera brida deth shivau, m'agarrèc ua cama e me lancèc en solèr, e sense hèr-ne cabau dera mia auançada edat ne respectar es mies barbes blanques, comencèc a picar-me e a insultar-me de totes es manères, e acabèc per botar-me en deplorable estat que me vedetz, ò rei brave e just! E tot aquerò m'a arribat per voler complàder ath mèn sultan damb era esclaua que li pertanhie e que me pensè digna der aunor de compartir eth sòn lhet.”

Alavetz eth visir se lancèc enes plantes deth rei e s'estarnèc en somics, demanant justícia. E en veder-lo e enténer eth sòn relat, s'anugèc de tau sòrta eth sultan, qu'era sudor li baishaue entre es uelhs, e en tot virar-se entàs emirs e grani deth règne, les hec un gèst. De seguit se presentèren ath sòn davant quaranta gardes damb es espades desgainades. E eth sultan les didec: “Partitz de seguit entara casa deth que siguec eth mèn visir El-Faldl ben-Khacan, e saquejatz-la e esbauçatz-la complètament. Agarratz a Alí-Nur e ara sua esclaua, estacatz-les de pès e braci, arrossegatz-les pera hanga e

amiatz-les ena mia preséncia.” Es quaranta gardes responeren: “Escotam e aubedim”, e se filèren de seguit entara casa d’Alí-Nur.

Mès que i auie en palai un joen camarlenc cridat Sanjar, qu’auie estat mame luc deth defuntat Fadleddin e s’auie elevat damp sòn patron Alí-Nur, ath quau estimaue fòrça. E dispausèc era Sòrt que presencièsse era quèisha deth visir Ben-Sanui e com eth sultan daue aqueres crudèus ordes. E gessec ath mès córrer, cuelhent eth camin mès cuert entà arribar ena casa d’Alí-Nur, qu’en enténer picar precipitadament ena pòrta venguec a daurir en persona, e en veir ath sòn amic eth joen Sanjar lo volet abraçar; mès aguest, sense consenti’c, exclamèc: “Ò senhor patron mèn! que non son moments aguesti entà paraules coraus ne entà salutacions, donques qu’escota çò que ditz eth poèta:

Desliura era tua anma, desliga-la dera tirania des cadies e vòla de seguit! Vòla luenh e dèisha qu’es cases s’esbaucen sus aqueri que les bastiren!

Ò amic mèn! Traparàs fòrça païsi desparièrs ath tòn, pr’amor qu’era tèrra d’Allà ei infinita; mès ua auta anma que sigue era tua anma non la traparàs!

E Alí-Nur didec: “Ò amic Sanjar! Què vies a dider-me?” Sanjar didec: “Sauva-te e sauva ara esclaua Doça-Amiga, pr’amor qu’ El-Mohin ben-Sanui vos a parat un param, e se queiguetz en eth moriratz sense misericòrdia. Te cau saber qu’eth sultan, per instigacion deth visir, a manat contra vosati a quaranta gardes damp es espades desgainades. Vos cau húger abans de qué vos arribe un malastre.” E Sanjar alonguèc era sua man a Alí-Nur, qu’ère plia d’aur, e li didec: “Ò senhor mèn! Vaquí quaranta dinnars que te seràn utils en aguest moment, e perdon-a-me que non posca èster mès generós. Mès non perdem temps. Lheua-te e hug!”

Alavetz Alí-Nur s’esdeguèc a avisar a Doça-Amiga, que se caperèc immediatament damp eth sòn vel, e ambdús gesseren de casa, e Dempús dera ciutat, e arribèren ena arriba deth mar, ajudadi peth Plan Naut. E aubirèren un vaishèth que precisament ère a punt de desplegar es veles, e en tot apressar-se vederen ath capitán qu’ère de pès ath miei deth vaishèth, e didie: “Aqueth que non s’age dit adiu qu’ac hèisque ara; aqueth que non age acabat d’aprovedir-se de viures que’acabe de seguit; aqueth que s’age desbrembat bèra causa ena sua casa que vage rapid a cercar-la, donques que ja vam a sarpar.” E toti es viatjaires responeren: “Arren mos rèste entà hèr, capitán; que ja èm prèsti.” Alavetz eth capitán cridèc as sòns òmes: “Au! Desplegatz era vela e deishatz anar es amarres!” E en aqueth moment preguntèc Alí-Nur: “Entà on sarpes, capitán?” E eth capitán responec: “Entà Bagdad, casa de patz.”

E en aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrèta coma tostemp, interrompec eth sòn relat.

Mès quan arribèc era trenta quatau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué quan eth capitan li responce a Alí-Nur: “Entà Bagdad, casa de patz.” Alí-Nur supliquèc: “Demora, que vam entà aquiu.” E seguit de Doça-Amiga, pugèc a bòrd dera nau, que de seguit despleguèc es sues veles e sarpèc volant coma er enòrme audèth cridat Rokh, sivans ditz eth poèta:

Guarda eth vaishèth: eth sòn aspècte sedusís ad aqueth que lo ve! Eth vent vò egalar-lo en rapiditat, mès que non se sap se qui venç en aguesta gran corsa de velocitat!

Qu'ei coma s'un audèth que damb es ales desplegades s'auesse precipitat sus eth mar e se balancèsse en eth!

E eth vaishèth navegaue damb vent favorable, amiant a toti es viatjaires. Aquerò per çò que hè a Alí-Nur e Doça-Amiga.

Per çò que hè as quaranta gardes manadi peth sultan entà apoderar-se d'Alí-Nur, arribèren ena casa d'aguest, l'enrodèren per toti es costats, esbaucèren es pòrtes, invadiren era casa e comencèren a cercar pertot, mès que non poderen trapar ad arrés. Alavetz esbaucèren totafèt era casa e vengueren a comunicar-li ath sultan çò d'infructuós des sues investigacions. E eth sultan ordenèc: “Cercatz-les pertot e escorcolhatz, se cau, tota era ciutat!” E coma qu'en aqueth moment arribèsse eth visir Ben-Sanui, lo cridèc eth sultan, e entà padegar-lo li balhèc un beròi vestit d'aunor, e li didec: “Te prometi que sonque jo t'è de resvenjar!” E eth visir li desirèc longa vida e totes es felicitats. Dempús eth rei ordenèc qu'es pregonèrs promulgúessen per tota era ciutat aguesta crida: “Se quauqu'un de vosati, ò abitants! trapèsse a Alí-Nur, hilh deth defuntat Ben-Khacan, que s'apodère d'eth e l'autrege ath sultan, e coma recompensa se li balharàn mil dinars e un vestit d'aunor. Mès se bèth un lo ve e l'amague, patirà un castig exemplar!” Ça que la, a maugrat de totes es recèrques, arrés podec averiguar qué l'auie arribat a Alí-Nur.

Aquest e Doça-Amiga arribèren sense contratemps en Bagdad, e eth capitan les didec: “Vaquí era famosa Bagdad, eth doç abitatge. Qu'ei era ciutat erosa que jamès a patit era arrosada der iuèrn, era ciutat que viu ara ombra des sòn rosèrs, en ua etèrna primauèra, ath miei de flors e de jardins, balancejada peth cant des sues aigües mormolhantes.” E Alí-Nur li balhèc es gràcies ath capitan pes sues bontats pendent eth viatge, li paguèc cinc dinnars d'aur peth passatge, e gessent deth vaishèth seguit de Doça-Amiga, entrèc en Bagdad.

Mès volet eth Destin qu'Alí-Nur, en sòrta de cuéller eth camin normau, n'agarrèsse un aute, que l'amièc en centre des jardins qu'enròden era ciutat. E se posèren ena pòrta d'un jardin damb ua tàpia plan grana, qu'era sua entrada ère ben escampada e adaiguada, e auie un banc en cada costat. Era pòrta, qu'ère magnifica, ère barrada, e la coronauen beròies lampes de toti es colors. Ath sòn costat i auie un estanh plen d'aigua fòrça clara. Mès enlà dera pòrta gessie ua avenguda entre dues hilères de paus damb magnifiques teles de brocats qu'ondejauen ath vent.

Alavetz Alí-Nur li didec a Doça-Amiga: “Per Allà! Be n’ei de beròi aguest lòc!” E era responec: “Descanseм pendent ua ora en aguesti bancs.” E Dempús d’auer-se lauat era cara e es mans damb era aigua fresca der estanh, se seigueren a cuéller er aire en un banc, e alendèren deliciosament era suau brisa que corrie. E tan ben se trapauen aquiu, que non se tardèren a esclipsar-se, Dempús d’auer-se caperat damb ua hlaçada.

Ara plan, eth jardin qu’ena sua pòrta s’auien adormit se cridaue eth Jardin des Delicies, e i auie ath miei un palai, cridat des Meravelhes, qu’ère proprietat deth califa Harun-Al-Rachid. Quan eth califa sentie eth cansament dera ciutat, venguie a esvagar-se e a desbrembar es sòns copacaps en aqueth jardin e en aqueth palai. Tot eth palai formaue un immens salon damb ueitanta hièstres, e de cada ua d’eres penjaue ua gran lampa, e en centre i auie ua immensa aranha d’aur massís, que ludie coma eth solei. Aqueth salon sonque se daurie quan arribaue eth califa, e alavetz s’alugauen es lampes e era aranha e se daurien totes es hièstres, e eth califa se seiguie en un magnific divan folrat de seda, velot e aur, e ordenaue as cantaires que cantèssen e as musics que toquèssen es sòns esturments; mès çò que s’estimaue mès ère escotar ar illustre cantaire Ishak, qu’es sòns cants e improvisacions admirauen toti. E ath miei dera cauma dera net e alendant aqueth aire perhumat damb es flors deth jardin, eth califa descansaue des fatigues dera ciutat.

Qu’auie nomentat coma garda deth palai e deth jardin a un brave ancian, cridat eth jeique Ibrahim, que susvelhaue dia e net entà qu’es passejaires e es curiosi non entrèssen en jardin, mès que mès es hemnes e es mainatges, que podien trincar o panar es flors e es frutes. E aquera net, en hèr eth sòn torn acostumat, dauric era pòrta principau deth jardin e vedec adormides en banc a dues personnes desconeishudes, caperades damb ua madeisha hlaçada. E s’anugèc, e didec: “Vaquí dus audaciosi qu’an transgredit es ordes deth califa, e coma que sò autorizat entà impausar quinsevolh castig a tot aqueth que s’aprèsse en aguest palai, les vau a hèr saber guaire còste apoderar-se d’aguest banc, qu’ei reservat as sirvents deth califa.” E eth jeique Ibrahim talhèc ua rama d’un arbe e s’apressèc as dorments, e les anaue a fóter foetades, quan de pic pensèc: “Ò Ibrahim! Qué vas a hèr? Vas a pataquejar despietosament a personnes que non coneishes, que dilhèu son estrangèrs o mendicans deth camin d’Allà, as quaus a encaminat entà aciu eth Destin. Çò de melhor serà veder-les prumèr era cara.” E eth jeique Ibrahim lheuèc era hlaçada que les amagaue eth ròstre, e se quedèc encantat en veir ad aqueres dues cares meravelloses, qu’es sues caròles auie amassat eth saunei, e que semblauen mès beròies qu’es flors deth jardin. E pensèc: “Qué anaua a hèr? Qué anauas a hèr, cèc Ibrahim? Te meritaries que te piquèssen a tu, entà castigar-te pera tua injusta colèra.” Dempús les caperèc de nauèth era cara, se seiguec as sòns pès, e comencèc a dar massatges as pès d’Alí-Hur, que l’auie inspirat ua immensa simpatia. E Alí-Nur, en sénter aqueres mans que l’amorassauen, non se tardèc a desvelhar-se, e vedec a un respectable ancian. Avergonhat de qué aguest li hesse eth massatge, separèc es pès de seguit, s’incorporèc, e cuelhent era man deth jeique Ibrahim, se la hec a vier enes pòts e Dempús en front. Alavetz eth jeique li preguntèc: “D’a on vietz, hilhs mèns?” E Alí-Nur didec: “Ò senhor, qu’èm estrangèrs!” E se l’aupliren es uelhs de lèrmes. Ibrahim repliquèc: “Ò hilh mèn! que non sò des que desbremben qu’eth Profeta

(que sigue damb eth era pregària e era patz!) recomanèc en diuèrsi passatges deth Libre Nòble era ospitalitat entàs forastèrs, e que se les recebesse coraument e damb plaser. Vietz, donc, damb jo. Vos mostrarè aguest jardin e eth palai, e atau desbrembaratz es vòstes penes e alendaratz a gust.” Alavetz Alí-Nur li preguntèc: “Ò senhor, de qui ei aguest jardin?” E eth jeique Ibrahim, entà non espaurir a Alí-Nur e tanben un shinhau per vantaria, didec: “Aguest palai e aguest jardin me pertanhen, e les è eretat dera mia familia.” Alavetz se lheuèren Doça-Amiga e Alí-Nur, e passèren pera pòrta deth jardin darrèr d’Ibrahim.

Alí-Nur auie vist en Bassra beròis jardins, mès que non n’auie ne tan solet soniat cap de parièr ad aqueth. Formauen era entrada principau magnifics arcs suberpausats, d’un efècte magnific, e la caperauen ues arradimères que deishauen penjar esplendidi arradims, ròis coma robins, e d’auti neri coma era ebèn. Arbes frutèrs, que se doblegauen peth pes dera fruta madura, balhauen ombrà ad aquera avenguda. Cantauen es audèths enes rames es sòns alègri motius: eth rossinhòl modulaue melodies; era tortora entonaue eth sòn planh d’amor; era mèrla fiulaue coma un òme; eth colomb hège era aleta coma un embriac damb licors fòrts. Cada frutèr ere representat pes sues dues espècies milhores: i auie aubricotèrs d’amelha doça e amara; auie saborosi frutèrs de Khorasan; prunèrs qu’es sòns fruts auien eth color de beròis pòts; mirabèles de doç encantament; higues ròies, blanques e verdes, d’aspècte admirable. Es flors qu’èren coma pèrles e coma corau; es ròses campauen mès beròies qu’es cardòles d’ua hemna; es violetes rebrembauen ara ahlama de sofre. I auie flors blanques de mirta, violèrs, lavandes e anemones, qu’es sues coronas se caperauen damb ua diadèma de lèrmes des bromes. Es pomèrs arrien, mostrant toti es sòns dents, e es narcisi guardauen as ròses damb prigonds e neri uelhs. Era cidra redona semblaue ua copa sense nansa e sense còth; es citrons penjauen coma bòles d’aur. Flors de toti es colors tapissauen era tèrra, era primauèra regnaue enes plantèrs e enes petits bosqui; es feconds arrius creishien, rodauen es hònts, e cantauera brisa coma ua flaüta, en tot responer-li doçament eth zefir, e aguesta cançon der aire armonizaue tota aquera alegria.

Atau entrèren Alí-Nur e Doça-Amiga damb eth jeique Ibrahim en Jardin des Delicies. E alavetz eth jeique Ibrahim, que non volie hèr es causes a mieges, les convidèc a entrar en Palai des Meravilhes, e daurint era pòrta les convidèc a entrar.

Alí-Nur e Doça-Amiga s’arturèren enludernadi dauant des esplendor d’aqueuth salon jamès vist e plen de causes extraordinàries e estonantes. Sigueren en tot admirar pendent fòrça temps aquera beresa, e dempús, entà descansar era vista de tant esplendor, s’emparèren en ua hièstra que daue tath jardin. E Alí-Nur, contemplant eth jardin e es marmes banhadi pera lum dera lua, comencèc a pensar enes sues penes passades, e li didec a Doça-Amiga: “Ò Doça-Amiga! Aguest lòc plen d’encantament me hè rebrembar tantes causes! E vaquí qu’era patz baishe sus era mia anma e amòrté eth huec que me consumís, en tot her enlà de jo era tristesà.”

Eth jeique Ibrahim les amièc es viures qu’auie anat a cercar, e mingèren tot çò que voleren; dempús se lauèren es mans, e s’emparèren de nauèth ena hièstra, contemplant

es arbes cargadi de fruta saborosa. Ath cap d'ua estona, Alí-Nur li preguntèc ath jeique Ibrahim: “Ò jeique Ibrahim! As bera causa entà béuer? Me pensi qu'ei normau béuer quauquarren dempús de minjar.” E alavetz Ibrahim les amièc ua gèrla plia d'aigua doça e fresca. Mès Alí-Nur li didec: “Qué mos hès a vier? Aquerò non ei çò que jo voi.” Ibrahim preguntèc: “Dilhèu desires vin?” E Alí-Nur didec: “Plan que òc!” E eth jeique Ibrahim repliquèc: “Qu'Allà me sauve jos era sua proteccio! Que ja hè tretze ans que m'abstengui d'aguesta beuenda funèsta, pr'amor qu'eth Profeta (que siguen entada eth era pregària e era patz d'Allà) maudidec a tot aqueth que beue quinsevolh beuenda fermentada, ad aqueth que l'exprimís e ad aqueth que la ven.” Alavetz li responce Alí-Nur: “Permet-me ò jeique! que te diga dues paraules.” E er aute responce: “Ditz-les”. E Alí-Nur didec: “Se te digui era manèra de qué me balhes aquerò que te demani, sense que tu ne sigues eth beuedor, ne eth fabricant, ne er amiaire deth vin, seràs colposable o maudit?” Eth jeique repliquèc: “Me pensi que non.” E Alí-Nur didec: “Donques alavetz cuelh aguesti dus dinnars e aguestes dues dracmes, monta en un saumet qu'ei ena pòrta deth jardin e que mos amièc aciu, vè-te'n en mercat, artura-te ena pòrta de quinsevolh mercadèr d'aigües destilades de ròses e flors, pr'amor qu'aguesti mercadèrs tostemp an vin en çò mès retirat dera botiga, e ath prumèr caminaire que trapes demana-li, en tot autrejar-li es sòs, qu'entre a crompar-te era beuenda peth prètz des dus dinnars d'aur, e li balharàs dues dracmes per çò der encargue. E eth madeish botarà en saumet es cantres de vin, e coma que serà eth saumet qui les transpòrte, eth caminaire eth que les a crompat, e nosati es que mo lo beuam, non intervieràs en arren en ahèr, donques que non seràs ne eth beuedor, ne eth fabricant, ne eth portaire. E d'aguesta manèra arren te calerà crànher per çò d'auer mancat ara santa lei deth Libre.” Eth jeique, en enténer a Alí-Nur, s'estarnèc a arrir, e didec: “Per Allà! Jamès è trapat persona tan simpatica coma tu, ne damb tant d'engenh e encantament.” E Alí-Nur responce: “Per Allà, qu'èm fòrça arregraïdi, ò jeique Ibrahim! e non demoram de tu senon aguest favor, que te demanam tu per tu.” Alavetz eth jeique Ibrahim, que non auie volut revelar enquia aqueth moment qu'auie en palai tota sòrta de beuendes fermentades, li didec a Alí-Nur: “Ò amic! Cuelh aguestes claus deth mèn cerèr e dera mia recodina, que tostemp son plies entà obsequiar ar Emir des Credits quan m'aunore damb era sua visita. Que pòs entrar en eres e cuéller tot çò que volgues.”

Alavetz Ali-Nur entrèc en cerèr, e quedèc estonat de tot aquerò que vedie. Ath long des parets i auie ordenades sus estatges gèrles e mès gèrles d'aur massis, de plata massissa e de cristau, damb incrustacions de tota sòrta de peireria. Alí-Nur acabèc per decidir-se, alistèc çò qu'ère mès deth sòn gust, e tornèc en salon. Botèc es precioses gèrles sus eth tapís, se seiguec at costat de Doça-Amiga, aboquèc eth vin en copes de cristau damb cercle d'aur, e Doça-Amiga e eth comencèren a béuer, en tot meravilhar-se de totes es causes embarrassades en aqueth palai. Non se tardèc Ibrahim en aufrir-les flors flairoses, e dempús, se hec enlà discrètament, coma mane era bona educacion, quan se ve a un joen seigut damb era sua esposa. E ambdús seguiren en tot béuer enquia que les senhoregèc eth vin, e alavetz se les rogiren es caròles, les luderen es uelhs coma es des gasèles, e Doça-Amiga acabèc per desligar es sòns peus. Ibrahim sentec ua grana enveja, e se didec: “Per qué m'è de hèr enlà d'eri, quan posqui gaudir dera sua companhia? Quan me

traparè en ua auta hèsta tant encantadora coma era de veir ad aguesti admirables joeni que semblen dues lues?" E Ibrahim hec repè e anèc a sèir-se en aute costat deth salon. Alavetz Alí-Hur li didec: "Ò senhor! Te demani pera tua vida que t'aprèsses e que te seigues damp nosati." E eth jeique Ibrahim se seiguec ath sòn costat, e Alí-Nur cuelhec ua copa, l'aumplic e l'ac autregèc, en tot dider-li: "Ò jeique, cuelh e beu! Veiràs se guaire saborós ei, e compreneràs es delícies qu'embarre eth hons dera copa." Mès eth jeique Ibrahim responec: "Qu'Allà me protegisque! Non sabes, ò joen! que hè tretze ans que non è cometut aguesta fauta? Ignores qu'è complit dus còps es mèns deures de *hadj* ena gloria Meca?" E Alí-Nur qu'ère plan entestat en embriagar ar ancian Ibrahim, en veir que pera persuasion non ac artenherie, non persutèc mès; se beuec era copa plia, la tornèc a aumplir, se la beuec un aute còp e ath cap de pòqui moments imitèc toti es gèsti d'un embriac, e acabèc per lançar-se en solèr, simulant que dormie. Alavetz Doça-Amiga li dirigic ua persistenta guardada a Ibrahim, e li didec: "Ò jeique Ibrahim! guarda se com se compòrte damp jo aguest òme!" E eth responec: "Quin malastre! per qué hè aquerò?" Doça-Amiga li responec: "Se siguesse aguest eth prumèr viatge! Mès tostemp hè madeish. Beu e beu, e Dempús s'embriague e dormís, e me dèishe soleta, sense arrés que me hèisque companhia e beue damp jo. E atau non li trapi gust ara beuenda, pr'amor qu'arrés compartís era mia copa, e ne tansevolh è talents de cantar, pr'amor que non i a arrés que m'escote." Alavetz eth jeique Ibrahim, qu'es sòns muscles s'estrementien per çò d'aqueres guardades ardentes e d'aquera votz armoniosa, li didec: "Plan que òc, d'aguesta manèra non t'a d'èster agradiu béuer." E Doça-Amiga aumplic alavetz era copa, l'ac autregèc arrint, e didec: "Per vida mia te prègui que cuelhes aguesta copa e l'acceptes entà balhar-me gust. E d'aguesta sòrta meritars era mia gratitud." Alavetz eth jeique Ibrahim estirèc era man, cuelhec era copa e acabèc per béuer. E Doça-Amiga l'ac aumplic de nauèth e hec que se la beuesse, e Dempús ua auta mès, e li didec: "Ò senhor mèn! Sonque aguesta auta!" Mès eth responec: "Que ja è begut pro." Era tornèc a persutar plan amabla, e en tot inclinar-se entada eth, li didec: "Per Allà! Que non i a mès remèdi!" E eth jeique cuelhec era copa e se la hec a vier enes pòts. Mès en aqueuth moment Alí-Nur se metec a arrir e s'incorporèc bruscament...

En arribar en aguest punt dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth dia, e discrèta, deishèc entara net a vier era seguida dera sua istòria.

Mès quan arribèc era trenta cincau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué Alí-Nur se metec a arrir, s'incorporèc bruscament e li didec a Ibrahim: " Se qué hè? Non te demanè hè ua ora que m'acompanhèsses, e te remires alavetz, e dideres qu'amiaues tretze ans sense hèr semblabla causa?" Alavetz eth jeique Ibrahim s'avergonhèc fòrça, mès se remetec de seguit e s'esdeguèc a díder: "Per Allà! Arren te cau repotegar-me! Tot eth tòrt qu'ei d'era, qu'a persutat enquia qu'a artenhut convencer-me." Alavetz se metec a arrir de nauèth Alí-Nur, e madeish hec Doça-Amiga, que s'apresèc ara sua aurelha, e li didec: "Dèisha-me hèr e ja veiràs se com mo n'arrim ath sòn cargue." Dempús botèc vin ena sua copa e beuec, n'aboquèc en

ua auta entà Alí-Nur, que tanben beuec, e atau seguit en tot béuer e dar-li de bèuer a Alí-Nur, sense hèr-ne cabau deth jeique Ibrahim. Alavetz, aguest, que les observaue estonat, acabèc per dider-les: "Quina manèra ei aguesta de convidar as auti a bèuer damb vosati? Ei solet entà que guarden çò que vosati hètz?" E Alí-Nur e Doça-Amiga se meteren a arrir e consentiren que beuesse damb eri, e atau sigueren en tot béuer enquia passada era tresau part dera net.

En aguest moment Doça-Amiga li didec ath jeique Ibrahim: "Ò jeique Ibrahim!, vòs permetter-me qu'aluga ua d'aguestes candèles?" E eth responc, ja miei embriac: "Òc, qu'ac pòs hèr, mès solet ua." E era se lheuèc de seguit, e non n'aluguèc ua, senon totes es candèles des ueitanta candelèrs deth salon, e tornèc en sòn lòc. Alavetz Alí-Nur li didec a Ibrahim: "Ò jeique, guaire me platz estar-me ath tòn costat! Supausi que me permeteràs alugar ua d'aguestes halhes." E eth jeique Ibrahim responc: "Qu'està ben; lhèua-te e aluga ua halha, mès sonque ua! E non te penses que me vas a enganhar." E Alí-Nur se lheuèc, e non n'aluguec ua, senon es ueitanta halhes dera sala e ath delà es ueitanta aranhes sense qu'eth jeique Ibrahim se n'encuedèsse. Alavetz tot eth salon, tot eth palai e tot eth jardin quedèren illuminadi. E eth jeique Ibrahim didec: "Vertadèrament, qu'ètz mès libertins que jo." E coma que ja ère totafèt embriac, se lheuèc e recorrec eth salon d'un costat en aute, dauric es ueitanta hièstres, tornèc a sèirse e a seguir beuent damb es dus joeni, e aumpliren eth salon damb era alegria des sòns arridotets e des sues cançons.

Mès eth Destin, qu'ei enes mans d'Allà, er Omniscient, eth Sabedor de tot, eth Creador des causes e efèctes, volec qu'eth califa Harun Al-Rachid siguesse precisament en aquera ora cuelhent era fresca, ara claror dera lua, seigut en ua des hièstres deth sòn palai que daue tath Tigris. E guardant per edart en aquera direccion, vedec tota aquera illuminacion que ludie en aire e se reflectie a trauèrs dera aigua. E non sabent se qué pensar, comencèc cridant ath sòn gran visir Giafar Al-Barmaki. E quan se li presentèc Giafar, li didec a crits: "Ò gosset visir! Ès eth mèn servidor e non me condes çò que se passe ena mia ciutat de Bagdad?" E Giafar contestèc: "Sabi pas se qué vòs dider-me damb aguestes pareaules." E eth califa tornèc a cridar: "Que me semble estonant! S'ad aguestes ores assautèssen era ciutat es nòsti enemies, non serie mès polit; non ves, ò maudit visir! qu'eth mèn Palai des Meravilhes ei totafèt illuminat? Qui ei er òme tant audaç o tan poderós que l'a illuminat en tot alugar totes es aranhes e daurir totes es hièstres? Malerós de tu! Qu'ei trufaria que me criden eth califa e que, totun, se poguen passar taus causes sense eth mèn permís." E Giafar, tremolós, responc: "Mès qui a dit qu'eth Palai des Meravilhes ei damb es hièstres dubèrtes e es lums alugadi?" E eth califa didec: "Aprèssa-te aciu e guarda." E Giafar s'apressèc, guardèc entàs jardins, e vedec tota aquera illuminacion, que semblaue coma s'eth palai siguesse usclant, ludent mès qu'era claror dera lua. Alavetz Giafar comprehenec qu'querò deuie èster ua imprudència deth jeique Ibrahim, e coma qu'ère òme normaument brave e pietós, se l'acodic de seguit endonviar quauquarren entà desencusar ar ancian garda deth palai, que solide non aurie hèt querò senon entà obtier bèth benefici. Li didec, donc, ath califa: "Ò Emir des Credents! Eth jeique Ibrahim venguec a veder-me hè ua setmana, e

me didec: “Ò patron Giafar! eth mèn màger desir ei celebrar es ceremònies dera circoncision des mèns hilhs jos es tòns aupicis, e pendent era tua vida e era vida der Emir des Credits.” Jo li responí: “E qué vòs de jo, ò jeique!?” E eth responec: “Desiri sonque que pera tua mediacion artenha eth permís deth califa entà celebrar es ceremònies dera circoncision des mèns hilhs en salon deth Palai des Meravilhes.” E jo li didí: “Ò jeique! ja pòs premanir çò de besonh entara hèsta. Per çò que hè a jo, s’Allà ac vò, demanarè audiència ath califa e li condarè es tòns desirs.” Alavetz eth jeique Ibrahim se n’anèc. Per çò que hè a jo, ò Emir des Credits! me’n desbrembè totafèt de parlar-te d’aguest ahèr.” Alavetz eth califa responec: “Ò Giafar! en sòrta d’ua faulta n’as cometut dues, e t’è de castigar per dus motius. En prumèr lòc non m’as dit arren dera peticion deth jeique. E en dusau lòc, non l’as autrejat çò qu’en realitat desiraue, donques que se venguec a hèr-te aquera suplica siguec entà hèr-te veir qu’auie besonh de quauqui sòs entàs despenes. E vaquí que non l’as balhat arren, ne m’avisères deth sòn desir entà que jo podessa balhar-li bèra causa.” E Giafar contestèc: “Ò Emir des Credits! qu’a estat un desbrembe.” E eth califa transigic: “Plan ben, aguest còp te perdoni. Mès, pera memòria des mèns pairs e des mèns ancessors! Te mani que vages a passar era net ena casa deth jeique Ibrahim, qu’ei un òme de ben, plan escrupulós e plan estimat pes ancians de Bagdad, que lo visiten soent. Ja sabes se guaire caritatiu ei damb es praubi e guaire pietòs damb toti es necessitats, e solide en aguest moment aurà ena sua casa a fòrça gent, qu’albergarà e alimentarà per amor a Allà. Dilhèu, s’anèssem aquiu, quauqu’un d’aguesti praubi harie en favor nòste bèth vòt que mos serie profitós en aguest mon e en aute. Dilhèu tanben sigue profitosa era nòsta visita ath brave jeique Ibrahim, que madeish que toti es sòns amics, s’alegrarà de vcder-mos.” Mès Giafar repliquèc: “Ò Emir des Credits! s’ha passat era màger part dera net, e toti es convidadi d’Ibrahim se premaniràn ja entà deishar eth palai.” E eth califa didec: “Qu’ei era mia voluntat qu’anem a amassar-mos damb eri.” Alavetz li calec carar-se, mès se demorèc fòrça cogitós, sense saber se qué hèr.

Eth califa se lheuèc immediatament, hec madeish Giafar, e seguidi de Massrur, eth borràu, se filèren entath Palai des Meravilhes, non sense auer cuelhut era precaucion de desguisar-se de mercadèrs.

Dempús d’auer trauessat es carrèrs dera ciutat, arribèren en Jardin des Delicies, e eth califa s’auancèc eth prumèr, e vedec qu’era pòrta principau ère dubèrta, e se quedèc fòrça estonat, e li didec a Giafar: “Vaquí qu’eth jeique Ibrahim a deishat era pòrta dubèrta, quan non ei aguest eth sòn costum.” Entrèren es tres, trauassèren eth jardin e arribèren en palai. E eth califa didec: “Ò Giafar! qu’ac voi veir tot sense que se n’encueden, donques que voi saber se qui son es convidadi deth jeique Ibrahim e guairi son es venerables ancians que vengueren ena sua hèsta e quini son es presents que l’an autrejat. Mès en aguest moment cada un deu èster en sòn cornèr, abstrèt pera practica religiosa des ceremònies, donques que non s’entenen votzes, ne vedem ad arrés.” E eth califa senhalant a un noguèr qu’era sua nautada dominaue eth palai, didec: “Ò Giafar! que voi pujar en aguest arbe qu’es sues rames arriben près des hièstres, e d’aqiu estant poirè guardar eth laguens. Atau, donc, ajuda-me.” E eth califa pugèc en arbe, e non

deishèc de passar de rama en rama enquia qu'arribèc en ua de plan avienta entà campar entà laguens deth salon. Alavetz se seiguec en era e guardèc a trauèrs d'ua des hièstres qu'èren dubèrtes.

E vaquí que vedec a un joen e a ua joena, ambdús beròis coma era lua (glòria ad aqueth que les creèc!), e vedec tanben ath jeique Ibrahim, garda deth sòn palai, seigut entre es dus joeni damb era copa ena man, e entenec que li didie a Doça-Amiga: “Ò sobeirana dera beresa! Era beuenda non ei saborosa se non l'acompanhe era cançon. E entà que mos permetes enténer er encantament dera tua votz meravelhosa, escota çò que ditz eth poèta:

Ya leilí! Ya einí¹

Jamès beues sense que cante era tua amiga! Guarda se com eth shivau non meu sense eth ritme deth fiulet!

Ya leili! Ya Einí!

Dempús vanta ara tua amiga e amorassa-la! De seguit lança-te sus era e estira-la! Çò tòn ei gran e çò sòn petit...!

Ya leili! Ya einí!

En veir ath jeiqui Ibrahim en aquera postura, e en enténer dera sua boca aquera cançon escandalosa e arren avienta entara sua edat, eth califa s'emmalicièc de tau sòrta que li baishaue era sudor entre es uelhs. E s'esdeguèc a baishar der arbe, e guardèc a Giafar e li didec: “Ò Giafar! ena mia vida è vist un espectacle tant edificant coma eth d'aguesti respectables jeiques dera nòsta mesquita que son amassadi en aguesta sala entà complir religiosament es ceremònies pietoses dera circoncision. Aguesta net qu'ei vertadèrament ua net benedida. Puja ara tu en arbe, e guarda, e non dèishes de cornèr aguesta escadença entà santificar-te, gràcies as benediccions d'aguesti santi jeiques.” Quan Giafar entenec aguestes paraules der Emir des Credits se quedèc plan perplèx, mès que non trantalhèc en aubedir-lo e s'esdeguèc a pujar en arbe, arribèc enquiarà hièstra e guardèc en interior deth salon. E vedec er espectacle des tres beuedors: er ancian Ibrahim, damb era copa ena man, cantant e botjant eth cap, Alí-Nur e Doça-Amiga guardant-lo fixament, en tot escotar-lo e arrint a arridalhades.

En veder-lo Giafar se credec perdit; mès baishèc der arbe e se postrèc dauant der Emir des Credits. E eth califa didec: “Ò Giafar! Benedit sigue Allà, que mos a hèt seguir fervorosament es ceremònies dera purificaion, coma era d'aguesta net, e mos hè enlà deth mau camin, des temptacions e der error, e dera vista des libertins!” E Giafar ère tan confonut que non sabie se qué contestar. E eth califa, guardant a Giafar, seguic: “Anem entà ua auta causa. Voleria saber se qui a guidat enquia aciu ad aguesti dus joeni, que me semblen forastèrs. De vertat me cau dider-te, Giafar, que jamès an vist es mèns uelhs beresa, perfeccions delicades e encantaments coma es d'eri.” Alavetz Giafar demanèc

¹ Ò net!, ò uelhs tòns!

perdon ath califa, que l'ac autregèc, e li didec: “Ò califa, cèrtament as dit era vertat. Son plan beròis.” E eth califa repliquèc: “Ò Giafar! Pugem un aute còp en arbe e observem-les des dera rama.”

E en hè’c atau, pugèren enquiarar rama que daue tath salon e se meteren a contemplar-lo.

Precisament en aqueth moment didie eth jeique Ibrahim: “Ò sobeirana mia! Aquest vin des turons m'a hèt pèrder era seriositat, que me sembla ua causa ridicula. Mès entà èster totafèt erós me cau que tòques es còrdes armoniooses.” E Doça-Amiga responec: “Per Allà! ò jeique Ibrahim! Com vau a tocar es còrdes se non è esturment?” A penes entenec eth jeique Ibrahim aguestes paraules de Doça-Amiga, gessec dera cramba. E eth califa li didec a Giafar: “Qué volerà hèr aguest vielh libertin?” E Giafar responec: “Qui ac pòt saber!” Mentretant, eth jeique Ibrahim tornèc en salon damb un laüt ena man. E eth califa tachèc es uelhs en aqueth laüt e vedec qu’ère et que solie tocar eth cantaire favorit sòn Ishak quan i auie hèsta en palai o volie distrèir ath sòn senhor. E eth califa didec: “Per Allà! Aquerò que ja ei massa! Mès que voi enténer ad aguesta meravilhosa joena, e se cante mau vos crucificarè a toti, e se cante ben perdonarè ad aguesti tres, mès a tu, ò Giafar! te crucificarè tu per tu.” E Giafar exclamèc: “Alahumma! Pro que non sàpie cantar!” E, estonat eth califa, preguntèc: “Per qué t'estimes mès eth prumèr cas qu’eth dusau?” E responec Giafar: pr’amor que crucificat ena sua companhia passarè melhor es ores de suplici, e mos padegaram mutuaument.” E eth califa, en entener-lo, arric en silenci.

Mentretant, Doça-Amiga auie cuelhut eth laüt e lo temperaue damb adretia. Dempús de quauqui preludis, polsèc es còrdes e vibrèren damb tota era sua anma, damb ua intensitat capabla de esbauçar eth hèr, de desvelhar as mòrts e d’emocionar còrs de pèira e de bronze. E de ressabuda, en tot acompanhar-se damb eth laüt, comencèc a cantar:

Ya leilí!...

Quan me vedec eth mèn enemic, vedec tanben qu’er amor se compladie en amortar era mia set ena sua hònt, e didec: “aguesta aigua ei trebla.”

Ya einí!...

S’eth mèn amic atie ad aguestes votzes, li cau húger çò de mès luenh possible! Mès, poirà desbrembar que me deu totes es delícies e totes es lhocaries deth nòste amor? Ò lhocaries e delícies des nòsti amors!

Ya leilí!...

Doça-amiga, dempús d’auer cantat, seguic en tot tocar er armoniós laüt de còrdes animades, e eth califa li calec reprimir-se entà non contestar damb un “Ya einí!” d’admiracion. E didec: “Ò Giafar! Ena mia vida è entenut ua votz tan meravilhosa coma era d’aguesta esclaua.” Giafar, arrint, didec: “Demori que s’aurà esbugassat era ira deth califa contra eth sòn servidor.” E eth califa didec: “Plan que òc, Giafar! que s’ha esbugassat.” Alavetz baishèren der arbe, e didec eth califa: “Que voi entrar en salon,

sèir-me entre eri, e enténer ad aguesta esclaua cantar dauant mèn.” Mès Giafar avertic: “Ò Emir des Credents! Se te presentèsses entre eri les shordaries, e eth jeique Ibrahim se moririe der espant.” Alavetz eth califa didec: “Ò Giafar, m’as d’indicar ua manèra de saber-me’n de tot aquerò que tanh ad aguest ahèr, sense qu’eri se n’encueden ne me coneishen.”

E eth califa e Giafar, mentre pensauen se com s’apraiarien entà arténher çò que desirauen, anauen auançant entar estanh qu’ère ath miei deth jardin e comunicaua damb eth Tigris. I auie ua grana quantitat de peishi, que venguien a refugiar-se aquiu ara cèrca der aliment que les lançauen. Atau ei qu’eth califa auie sabut qu’aquiu acodien pescadors, pr’amor qu’un dia ère pistant per ua hièstra deth Palai des Meravelhes e vedec as pescadors, e li manèc ath jeique Ibrahim que non les permetesse era entrada en jardin ne era pesca en estanh, en tot encargar-li que castiguèsse sevèrament ad aqueuth que non aubedisse.

Mès aquera net, coma qu’auie quedat era pòrta dubèrta, entrèc un pescador, que s’auie dit: “Vaquí ua bona ocasió de hèr ua pesca magnifica!” E se cridaue Karim aguest pescador, e ère plan coneishut entre toti es pescadors deth Tigris. Lançadi es hilats en estanh, se metec a demorar, mentre recitaue aguesti versi:

Ò tu que viatges pera aigua! Quan viatges te’n desbrembes des perilhs e dera perdicion! Mès, quan deisharàs d’enquierar-te, quan te convenceràs de qué era fortuna jamès arribe quan se la cerque?

Non ves ath mar enforismat e ath pescador cansat? Qu’ei rendut de cansament pes nets, mentre qu’es nets son plies d’esteles, mentre qu’es nets son serenes e plies d’esteles!

Lancèc eth sòn hilat de còrdes, lo pataquegen es ondades, e es sòns uelhs non guarden qu’er interior deth hilat!

Non hèsques coma eth pescador, ò viatjaire! guarda! Vaquí ar òme que coneish eth valor dera vida e dera tèrra, que sap gaudir des dies e des nets, dera tèrra e des sòns bens! Qu’ei erós, eth sòn esperit ei tranquil, e eth viu de toti es fruts dera tèrra!

Guarda! Vaquí que se desvelhe peth maitin, Dempús d’ua net de delícies! Se desvelhe peth maitin jos er arridolet d’ua joena gasèla, jos era guardada de dus uelhs de gasèla que li pertanhen e l’arridòlen!

Glòria ath Senhor! Qu’autrege a uns e trè as auti! Uns pesquen e d’auti se minguen eth peish! Glòria ath Senhor!

Quan eth pescador Karim acabèc de cantar, auancèc entada eth eth califa e li didec còp sec: “Ò Karim!” E Karim se virèc espaurit en enténer eth sòn nòm. E ara claror dera lua arreconeishec ath califa, e se quedèc paralisat de terror. Dempús se remetec un shinhau e didec: “Per Allà” ò Emir des Credents! non te pense que hèsqui aquerò entà transgredir es tues ordes, pr’amor qu’era praubetat e eth hèt d’auer ua familia tan nombrosa coma era mia m’an possat a obrar atau aguesta net.” E eth califa didec: “Plan

ben, ò Karim! Vau a hèr veir que non t'è vist. Vòs lançar eth hilat en nòm mèn, entà veir se quina sòrt è jo?" Alavetz, plan content eth pescador, s'esdeguèc a lançar eth hilat en tot invocar eth nòm d'Allà, e demorèc qu'arribèsse ath hons. Lo treiguec Dempús, en tot trapar-lo plen de peishi de tota sòrta e en grana quantitat. E eth califa quedèc plan satisfèt, e li didec: "Ara, ò Karim! despolha-te." E Karim se treiguec era sua ròba: era tunica d'amples manges, adobada damb pèces de toti es colors e plia de cimes e piudes en pro nombre entà caperar era tèrra; eth turbant, que non auie desplegat de hège tres ans, hèt damb liròts, e qu'embarraue pedolhs grani e petiti, blanqui e neri e de d'autes classes. E Dempús d'auer-se trèt era tunica e eth turbant, se quedèc nud dauant deth califa. Alavetz eth califa comencèc tanben a despolhar-se, en tot trèir-se era tunica de seda *iskandaraní* e era de seda *baalbakí*, era de velot e eth justet, e li didec ath pescador:

"Karim, cuelh aguesta ròba e bota-te-la. Dera sua part, eth califa, cuelhec era tunica deth pescador e eth sòn turbant, e se les botèc, s'estropèc damb eth tapaboques de Karim, e li didec: "Ja te'n pòs anar." E er òme li balhèc es gràcies ath califa e li recitèc aguesta estròfa:

*Que m'as hèt patron d'ua riquesa sense limits, e non les aurà tanpòc era mia gratitud!
M'aumplires de toti es dons sense pagar arren!*

Que t'è d'aunorar, donc, mentre siga entre es vius, e Dempús de mort encara te balharàn es mèns uassi es gràcies laguens deth sepulcre!

Mès a penes avec recitat aguesti vèrsi eth pescador, quan notèc eth califa que l'invidien es pedolhs e es cimes que s'estauen en aqueri liròts, e tota aquera misèria comencèc a circular actiuament ath long deth sòn còs. E comencèc a agarrar sarpats de parasites que li corrien peth cogòt, eth pièch e totes es parts, e les lançaue plan luenh, plen de repugnància. E tau siguec eth sòn espauriment, que li didec ath pescador: "Ò malerós Karim! Com ac heres entà amassar enes tues manges e en tòn turbant toti aguesti animaus marridi?" E Karim responec: "Ò senhor mèn, non te cau pòur, pr'amor qu'ara sentes es sues picadures, mès s'as paciència e hès coma jo, arren senteràs en ua setmana, e coma que ja non te shordarà que te piquen, non ne haràs cabau." Eth califa, a maugrat deth sòn orror, se metec a arrir, e didec: "Mès, malerós! com vau a resistir aguest lorditge sus eth mèn còs?" E repliquèc eth pescador: "Ò emir des Credents! voleria dider-te ua causa, mès era presència deth mèn august califa m'impause." E eth rei didec: "Parla de seguit." E atau parlèc eth pescador: "Se m'acodís, ò Prince des Credents! qu'entà auer un mestier entà guanhar-te era vida as volut apréner a pescar. Se siguesse atau, ò sobeiran emir! vaquí qu'aguesta ròba e aguest turbant t'an de servir fòrça ben entad aquerò." Alavetz eth califa, arrint-se'n d'aquerò que li didie eth pescador, se didec adiu d'eth. E Karim se n'anèc peth sòn camin, mentre qu'eth califa cuelhec eth tistèr de palma a on i auie es peishi, lo caperèc damb èrba fresca e correc ara cèrca de Giafar e de Massrur, que lo demorauen a cèrta distància. E en veder-lo se penseren qu'ère Karim eth pescador, e Giafar, cranhent que descarguèsse sus eth pescador era colèra deth califa, li didec: "Ò Karim! Què vies a hèr aciu? Hug de seguit, pr'amor qu'eth califa ei en jardin aguesta net." E quan eth califa entenec aquerò que didie Giafar, s'estarnèc

d'arrir, de tau sòrta que queiguie de cu. E Giafar exclamèc: "Per Allà! S'ei eth nòste patron e califa, eth madeish Emir des Credits!" E didec eth califa: "Plan que òc, ò Giafar! E tu ès eth mèn gran visir, e quan è arribat ath tòn costat non m'as arreconeishut! Com vòs que m'arreconeishe eth jeique Ibrahim, qu'ei totafèt embriac? Està-te aciu, e demora que jo torna." E Giafar didec: "Escoti e aubedisqui."

Alavetz eth califa piquèc ena pòrta deth palai. E eth jeique Ibrahim se lheuèc entà preguntar: "Qui pique?" E responèc eth califa: "Que sò jo, jeique Ibrahim." E er ancian didec: "Mès se qui ès tu?" Li responèc eth califa: "Que sò eth pescador Karim. Me n'è sabut qu'auie convidadi aguesta net, e è vengut a hèr-te a vier un bon peish, nauèth pescat."

Precisament a Alí-Nur e a Doça-Amiga les shautaue fòrça eth peish. E en enténer parlar ath pescador, s'alegrèren enquiat limit dera alegria. E Doça-Amiga didec: "Daurís lèu, ò jeique Ibrahim! e dèisha-lo entrar damb eth peish qu'amie." Alavetz eth jeique Ibrahim se decidic a daurir era pòrta, e eth califa, desguisat de pescador, podec entrar sense cap inconvenient e anèc a saludar as presents. Mès et jeique Ibrahim li responèc damb ua arridalhada e li didec: "Que sigue plan vengut entre nosati eth mès panaire des sòns companhs! Vene a mostrar-mos aguest peish tan bon qu'amies!" E eth pescador treiguec era èrba fresca e mostrèc eth peish qu'amiaue en tistèr, e vederen qu'encara ère viu e coejant; e Doça-Amiga exclamèc alavetz: "Per Allà! ò senhors mèns! be n'ei de beròi aguest peish! Malastre que non sigue fregit!" E er ancian Ibrahim assentic de seguit: "Per Allà! qu'ei vertat!" E en tot virar-se entath califa, exclamèc: "Ò pescador! malastre que non ages amiat eth peish fregit! Cuelh-lo e vè-te'n a fregir-lo e hè-mo-lo a vier de seguit." E responèc eth califa: "Boti es tues ordes sus eth mèn cap. Lo vau a fregir e de seguit vo'lo hèsquai a vier." E toti responeren amassa: "Òc, òc, fregis-lo lèu e hè-lo-mos a vier!"

Eth califa s'esdeguèc a gésser, e anèc a cercar a Giafar, ath quau li didec: "Ò Giafar, ara que vòlen que se fregisque eth peish." E eth visir responèc: "Ò Emir des Credits! balha-me-lo e jo madeish lo fregirè." Mès eth califa repliquèc: "Pera hòssa des mèns pairs e des mèns ancessors, arrés senon jo a de fregir aguest peish." E anèc ena barraca que demoraue eth jeique Ibrahim, e comencèc a cercar pertot, enquia que trapèc es utisi de codina e toti es ingredients: sau, farigola, huelhes de laurèr e d'autas causes semblables. S'apressèc en hornèu, e exclamèc: "Ò Harun! bremba-te'n qu'ena tua joenessa te shautaue anar pera codina damb es hemnes e te meties a codinar. Qu'ei arribat eth moment de mostrar es tues abiletats. Cuelhec era padena, la metec en huec, li botèc eth boder e demorèc. E quan boric eth boder metec ena padena es peishi, que ja auie netejat, escatat e onhut damb era haria. Ben fregit eth peish per un costat lo virèc der aute damb fòrça adretia e quan ère ath sòn punt lo treiguec dera padena e lo botèc sus granes huelhes de platana. Dempús anèc en jardin entà cuélher es citrons e les botèc talhadi en escates sus es huelhes de platana. Alavetz s'ac hec a vier entàs convidadi e ac botèc tot ath sòn dauant. E Alí-Nur e Doça-Amiga e eth jeique Ibrahim se meteren a minjar, e quan aueren acabat se lauèren es mans, e Alí-Nur didec: "Per Allà! ò pescador! que mos as hèt un gran favor aguesta net." E se metec era man ena pòcha,

treiguec tres dinnars d'aur d'aqueri que l'auie autrejat generosament eth joen camarlenc, e les aufric ath pescador, en tot dider-li: “Desencusa-me, ò pescador! se non t'en balhi mès, pr'amor que, per Allà! se t'auessa coneishut abans des darrers eveniments que m'an arribat, poiria auer arrincat entà tostemp deth tòn còr er amarum dera praubet. Cuelh, donc, aguesti dinnars, que son es solets qu'era actuau situacion me permet balhar-te.” E obliguèc ath califa a cuéller er aur que l'aufrie, e eth califa lo cuelhec e se lo hec a vier enes pòts, e dempús en front, coma entà dar es gràcies a Allà e ath sòn benfactor per aqueth donatiu, e dempús se metec es dinnars ena pòcha.

Mès çò que volie sustot eth califa ère enténer ara esclaua cantar dauant d'eth, de sòrta que li didec a Alí-Nur: “Ò patron e senhor! es tòns dons e era tua generositat son sus eth men cap e sus es mèns uelhs, mès eth mèn desir mès ardent se realizarie, gracies ara tua bontat, s'aguesta esclaua toquèsse quauquarren en aguest laüt que veigui ath sòn costat e que me deishèsse entener era sua votz, que deu èster admirabla. Pr'amor que m'encanten es cançons acompanhades damp melodies de laüt, e son çò que mès me shaute deth mon.” Alavetz Alí-Nur didec: “Ò Doça-Amiga!” E responèc aguesta: “Ò senhor mèn!” E didec Alí-Nur: “Pera mia vida, se m'estimes un shinhau, te prègui que cantes entà complàder ad aguest pescador, que tant desire entener-te.” E Doça-Amiga, en enténer aguestes paraules deth sòn estimat Alí-Nur, cuelhec eth laüt de seguit, pulsèc es còrdes, executèc un preludi qu'auc d'encantar as presentes, e dempús cantèc aguestes dues estròfes:

Era joena eleganta e flexible tanhie eth laüt damp es delicades gemes des sòns dits, e en entener-la volèc era mia anma!

Sonèc era sua votz, e es sordi recuperèren era audida, e es muts gesseren a parlar de ressabuda, en tot díder: “Ò quin encantament eth d'aguesta votz!”

E Doça-Amiga, dempús d'auer cantat aquerò, seguic pulsant eth laüt damp art tan meravilhós, qu'alhocardie as qu'èren aquiu. Dempús hec un arridolet e cantèc aguestes dues estròfes:

Damp eth tòn pè, joen graciós, cauishigueres eth nòste solèr, que s'estrementic de plaser, ath còp qu'era claror des tòns uelhs esbugassae es tenèbres dera net!

Ò gojat estimat! Quan te torna a veir m'è de perhumar eth mèn abitatge damp musc, resina d'autor e aigua de ròses!

E Doça-Amiga cantèc tant admirablament, qu'eth califa arribèc ar arràs deth plaser e s'apassionèc de tau sòrta, que non podec tier era escometuda d'entosiasme dera sua anma, e exclamèc: “Per Allà! Per Allà!” E Alí-Nur li didec: “Pescador, t'a encantat era votz dera mia esclaua e er art de pulsar es còrdes armonioses?” E responèc eth califa: “Òc, per Allà!” Alavetz, Alí-Nur, en non poder estar-se'n de dar-les as sòns amics tot aquerò que les shautaue, li didec: “Ò pescador, donques que tant t'entosiasme era mia esclaua, vaquí que te l'aufrisqui e de la regali, coma present d'un còr generós que jamès recuelhec çò que dèc un viatge. Cuelh, donc era esclaua. Qu'ei tua a compdar d'ara!” E

Alí-Nur se lheuèc de seguic, cuelhec eth sòn mantèl, se lo metec ena espatla, e sense dider-se adiu ne tansevolh de Doça-Amiga, se premanic a abandonar eth salon e a deishar qu'eth supausat pescador cuelhesse liurament possession dera esclaua. Alavetz Doça-Amiga, en tot dirigir-li ua guardada plia de lèrmes, li didec: “Ò, senhor mèn, Alí-Nur! Me vas a repudiar d'aguesta manèra? Tè-te un moment se te platz, sonque entà que me posca dider adiu de tu. Escota, Alí-Nur!” E Doça-Amiga recitèc amarament aguestes dues estròfes:

Vas a húger de jo, ò sang pura deth mèn còr! Quan eth tòn lòc ei en aguest còr herit, entre eth mèn pièch e entre es mies entralhes?

A! Te supliqui, ò Tu eth Clement sense limits! qu'amasses ad aqueri que se separèren! Que repartisques, ò Generós! es beneficis entre es òmes!

E acabat eth sòn planh, Doça-Amiga s'apressèc a Alí-Nur e li didec:

Eth dia dera separacion, en dider-se adiu de jo, plorant ardentes lèrmes me didec: “Qué haràs ara, luenh de jo?” E jo responí: “Ò! pregunta-l'ac mèsalèu ad aqueth que se demore ath mèn costat!”

En enténer aguestes paraules s'esmoiguec fòrça eth califa, en tot creder-se eth causant dera separacion des dus joeni. E en tot estonar-li era facilitat qu'Alí-Nur li regalaue aquera meravilha, li didec: “Explica-te, ò joen! e non cranhes coheissar-m'ac tot, donques qu'è tanta edat que poiria èster eth tòn pair: cranhes èster detengut e castigat per çò d'auer panat dilhèu ad aguesta joena, o me la pense cedir per çò des tons deutes?” Alavetz li coheissèc Alí-Nur: “Per Allà, ò pescador! Ad aguesta esclaua e a jomos a arribat ua aventura tant estonanta, e èm victimes de malastres tant extraordinaris, que se s'escriuessen damb ua pluma en angle interior deth uelh, servirien de leçon entad aqueri que les liegessen damb respècte.” E eth califa didec: “Esdega-te a condar-mos peth menut era tua istòria, donques que dilhèu aquerò serà entà tu causa de padegament o enquia d'ajuda, pr'amor qu'eth consolament e era ajuda d'Allà tostemp sòn apròp.” Alavetz Alí-Nur didec: “Ò pescador! Com vòs que t'ac conda, en vers o en pròsa?” Ad aquerò responèc eth califa: “Era pròsa qu'ei un brodat de sederies e es versi hius de pèrles.” Alavetz didec Alí-Nur: “Vaquí de moment eth hiu de pèrles.” E clucant es uelhs, baishèc eth front e improvisèc aguestes estròfes:

Ò amic mèn! Eth repaus a hujut deth mèn lhet! En veder-me tant aluenhat deth país que neishí, m'esbaucèc era anma er amarum!

Te cau saber qu'auí un pair qu'estimè, e que siguec entà jo eth mès corau des pairs! Que ja non ei ath mèn costat, donques qu'era hòssa li servís de lhet!

D'alavetz ençà, toti es malastres e totes es afliccions an queigut sus jo de tau sòrta qu'es mies entralhes son ja esbauçades e eth mèn còr hèt brigalhs!

Eth mèn pair alistèc entà jo a ua beròia entre es beròies, a ua joena eleganta coma ua naua planta, eleganta e ondulanta coma ua arrama que balancege eth vent!

L'estimè apassionadament, usclè per era tota era eréncia deth mèn pair, e enquia tau punt l'estimè, que la preferí mès qu'ath mès estimat des mens velòci shivaus!

Mès un dia me vedí mancat de tot e me calec agarrar eth camin deth mercat, a maugrat de cràner damb tota era mia anma eth dolor dera separacion!

Eth pregonèr l'enquantèc en mercat; e de pic, un vielh e libertin licitèc entà apoderarse d'era!

En veir ad aqueth vielh innòble, m'enforismè, cuelhí dera man ara mia esclaua e me la hi a vier deth mercat!

Mès eth vielh libertin se credie ja a punt d'assadorar era sua concupiscència; eth maudit vielh de còr plen de huec infernau!

E li fotí un còp de punh damb era man dreta e un aute damb era quèrra! E deishè anar en eth era ira que m'avalaua!

Dempús, per pòur de qué m'agarrèssen, e entà desliurar-me deth mèn enemic, hugí de casa!

Eth rei dera ciutat ordenèc que m'agarrèssen; mès alavetz acodic ena mia ajuda un joen camarlenc beròi e leiau!

E entà desliurar-me des params des mèns enemics, me conselhèc que hugessa plan luenh!

E cuelhí ara mia amiga, e pendent era net gessérem deth nòste païs cuelhent eth camin de Bagdad!

E ara te cau saber que non è mès tresòr qu'era estimada deth mèn còr, e qu'en quedarte damb era te quedes damb eth mèn pròpri còr, ò pescador!

Quan Alí-Nur auec acabat de deishar anar era darrèra pèrla, eth califa didec: “Ò senhor mèn! dempús d'auer-me meravilhat damb era tua cordada de pèrles, volerías autrejar-me bèri detalhs sus es preciosi brodats d'aguesta istòria tan meravilhosa?” E alavetz Alí-Nur responèc: “Ò pescador! es terres d'Allà son vastes enquiar infinit.” Alavetz eth califa didec: “Escota-me, ò joen! Encara que siga, coma sò, un praube pescador escur e sense lums, te vau a dar ua carta entà que l'ac autreges en pròpria man ath sultan de Bassra, Mohammad ben-Soleiman El-Zeiní. E quan l'age liejut, ja veiràs se quin resultat tan favorable aurà entà tu.”

En arribar en aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec apareisher eth maitin, e non alonguèc mès eth hiu deth sòn relat.

E quan arribèc era trenta siesau net

Schahrazada didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué quan eth califa li didec a Alí-Nur: “T'escriuerè ua carta, qu'autrejaràs ath sultan de Bassra, Mohammad ben-Soleiman El-Zeini, e ja veiràs es sòns resultats favorables”, Alí-Nur, estonat, repliquèc: “Quan s'a vist qu'un pescador l'escriue dirèctament a un rei? Qu'ei ua causa que non s'a passat jamès.” E eth califa didec: “Qu'as rason, ò senhor Alí-Nur, mès te vau a explicar eth motiu que me permet obrar atau. Te cau saber que m'ensenhèren a liéger e a escriuer ena madeisha escòla que Mohammad El-Zeiní, donques qu'es dus auérem eth madeish mèstre. E jo anaua plan mès auançat qu'er actuau califa, auia melhor letra qu'eth, e me sabia de memòria es estròfes des poètes e es versets deth nòste Libre Nòble, en tot poder-les recitar fòrça mès aisit qu'eth. Qu'èrem, donc, plan amics; mès, en avier lo favoric era fortuna, e venguec a èster rei, tant qu'Allà hec de jo un miserable pescador. Ça que la, coma qu'era sua anma non ei orgulhosa, eth mèn companh d'escòla, aué sultan de Bassra, a contunhat es sues relacions damb jo, e non i a causa que li demana que non la hèsque de seguit, e se cada dia li hessa mil demanes, me les autrejarie solide totes eres.” Alavetz, Alí-Nur exclamèc: “Escriu, donc, aguesta carta, entà que jo veiga era tua influéncia en califa.”

E eth califa, dempús de sèir-se en solèr, doblegant es cames, cuelhec un tintèr, ua pluma e un papèr, emparèc eth papèr ena pauma dera man quèrra, e escriuec aguesta carta:

“En nòm d'Allà, eth Clement sense limits, eth Misericordiós.

Aquest escrit qu'ei enviat per jo, Harun Al-Rachid ben-Mahdí El-Abbasí, ara Sua Senhoria Mohammad ben-Soleiman El-Zeiní.

Rebremba qu'era mia gràcia t'enròde e qu'ada era li deues eth hèt d'auer estat nomentat eth mèn representant en un des mèns règnes.

E ara t'anòncii qu'eth portador d'aguest escrit, hèt damb era mia pròpria man, ei Alí-Nur, hilh de Fadleddin ben-Khacan, que siguec eth tòn visir e que descanse ara ena misericòrdia deth Plan Naut.

Ara seguida d'auer liejut es mies paraules te lheuaràs deth tron deth règne e plaçaràs en eth a Alí-Nur, que serà rei en lòc tòn. Pr'amor que vaquí que vengui d'investir-lo dera autoritat qu'abans t'auia fidat a tu.

E tie compde que non i age cap ajornament ena execucion dera mia voluntat. Qu'era sauvacion sigue damb tu.”

Dempús eth califa pleguèc era carta, la sagerèc, e l'ac autregèc a Alí-Nur, sense revelar-li eth sòn contengut. E Alí-Nur cuelhec era carta, se la hec a vier enes pòts e en front, se la sauvèc en turbant e gessec de seguit entà embarcar-se en dirección entà Bassra, mentre qu'era prauba Doça-Amiga ploraue abandonada en un cornèr.

Aquerò, plan, per çò que tanh a Alí-Nur. Per çò deth califa, vaquí que quan et jeique Ibrahim, que non auie dit arren enquia alavetz, vedec tot aquerò, se virèc entath califa, que seguie pensant qu'ère eth pescador Karim, e li didec: “Ò tu, eth mès miserable des pescadors! T'as hèt a vier uns peishi qu'a penes valen vint mitats de coeire, e non

content damb auer-te apropiat tres dinnars d'aur vòs encara hèr-te a vier aguesta esclaua? Ara madeish me vas a balhar era mitat der aur, e per çò dera esclaua, la gaudiram tanben es dus, mès jo serè eth prumèr.”

Alavetz eth califa, Dempús de tachar ua guardada terribla ath jeique Ibrahim, s'apressèc a ua des hièstres e dèc dus còps de man. De seguit acodiren Giafar e Massrur, que non demorauen qu'aqueth senhau, e en un gèst deth califa, Massrur se lancèc sus eth jeique Ibrahim e l'immobilizèc. Giafar, qu'amiaue ena man ua tunica magnifica, qu'auie manat cercar ara prèssa a un des sòns vailets, s'apressèc ath califa, li treiguec es liròts deth pescador e li botèc era tunica de seda e aur.

Alavetz eth jeique Ibrahim, espaurit, arreconeishec ath califa, e comencèc a mossegar-se es dits; mès encara se resistie a creir ena realitat, e se didie: “Sò desvelhat o adormit?” E eth califa, sense dissimular era sua votz, li didec: “Te semble ben, jeique Ibrahim, er estat que te trapi?” E en entener-lo, lo deishèc de pic era peta ath jeique Ibrahim, se lancèc de morre en solèr, en tot arrossegar per eth era sua longa barba, e recitèc aguestes estròfes:

Perdona era mia fauta, ò tu qu'es superior a totes es creatures! Eth senhor li cau generositat entar esclau!

Coheissi que hi causes possat pera lhocaria! A tu te correspon ara perdonar-les generosament!

Alavetz eth califa, en tot dirigir-se ath jeique Ibrahim, li didec: “Te perdoni.” E en tot virar-se entara desconsolada Doça-Amiga, seguic: “Ò Doça-Amiga! ara que ja sabes se qui sò, dèisha-te amiar entath mèn palai.” E toti gesserent deth Palai des Meravilhes.

Quan Doça-Amiga arribèc en palai, eth califa manèc premanir-li ua cramba reservada, e botèc as sues ordes damaisèles e esclaves. Dempús venguec a cercarla, e li didec: “Ò Doça-Amiga, ja sabes qu'ara m'aperties, donques que te desiri, e ath delà m'as estat generosament cedida per Alí-Nur. E jo, entà correspóner ara sua generositat, vengui d'amiar-lo coma sultan de Bassra. E s'Allà vò, lèu li manarè un vestit d'aunor, e tu seràs era encargada de hér-lo-se a vier. E seràs sultana damb eth.” E dit aquerò cuelhec entre es sòns braci a Doça-Amiga, e aquera net la passèrent entrelaçadi. E siguec çò que les arribèc a un e a un aute.

Per çò d'Alí-Nur, vaquí qu'arribèc pera gràcia d'Allà ena ciutat de Bassra, anèc dirèctament entath palai deth sultan Mohammad El-Zeiní, e un còp aquiu hec un gran crit. E en entener-lo eth sultan ordenèc que hessen a vier ena sua presència ar òme qu'auie cridat d'aquera manèra. E Alí-Nur, en veder-se dauant deth sultan, treiguec deth turbant era carta deth califa e l'ac autregèc de seguit. E eth sultan dauric era carta, arreconeishec era letra deth califa, e de seguit se metec de pès, liegec damb fòrça respècte eth contengut, e Dempús de lieger-lo se hec a vier tres còps era carta enes pòts e en front, e exclamèc: “Escoti e aubedisqui a Allà eth Plan Naut e ath califa, Emir des Credits!” E ara seguida manèc cridar as quate kidis dera ciutat e as principaus emirs

pr'amor de hèr-les saber era sua decision d'aubedir immediatament ath califa, en tot abdicar deth tron. Mès en aguest moment entrèc eth gran visir El-Mohin ben-Sauí, enemic d'Alí-Nur e deth sòn pair Fadleddin, e eth sultan l'autregèc era carta der Emir des Credents, e li didec: "Lieg!" Eth visir cuelhec era carta, la liegec, la reliegec, e se quedèc plan estonat; mès còp sec esquincèc damb fòrça adretia era part inferiora dera carta que i auie eth nere sagèth deth califa, se la hec a vier ena boca, la masteguèc e la lancèc. E eth sultan li cridèc enforismat: "Malerós Sauí! Què ei çò que t'a possat a cométer aguest atemptat?" E Sauí responce: "Ò rei! Te cau saber qu'aguest òme non a vist jamès ath califa, ne tansevolh ath sòn visir Giafar. Qu'ei un marrit senhorejat per toti es vicis, un dimòni plen de malignitat e de fausetat. Qu'aurà trapat bèth papèr escrit peth califa, e a imitat era sua letra, en tot escriuer ath sòn gust tot aquerò que vengui de lièger aciu. Mès, com as pogut pensar, ò sultan! en abdicar, quan eth califa non a manat un pròpri, ne ua orde escrita damb era sua nòbla letra? Ath delà s'eth califa auesse enviat aguest messatge l'aurie hèt acompanhar per bèth camarlenc o beth visir. E vaquí qu'aguest òme a arribat complètament solet." Alavetz eth sultan preguntèc: "E qué haram ara, ò Sauí!" E ad aquerò responce eth visir: "Ò rei! autreja-me ad aguest joen, e ja saberè jo desnishar era vertat. Lo manarè entà Bagdad accompanhat per un camarlenc, que se'n saberà de tot çò passat. S'aquerò qu'a dit ei cèrt, mos amiàrà ua orde escrita damb era nòbla letra deth califa. Mès s'a mentit, tornarà eth camarlenc damb aguest joen, e alavetz saberè jo resvenjar-me, e hèr-li pagar tot çò deth passat e deth present."

Dempús d'enténer ath visir, acabèc eth sultan per creir qu'Alí-Nur ère un maudit engusaire, e plen de colèra non volec demorar cap pròva, e cridèc as gardes: "Agarratz ad aguest joen!" E es gardes agarrèren a Alí-Nur, l'estirèren en solèr e commencèren a foter-li còps de pau, enquia que lo deishèren sense sens. Dempús les ordenèc que l'estaquèssen de pès e mans, e cridèc ath cap des presoùrs, e eth cap des presoùrs non se tardèc a vier dauant deth rei.

Aguest cap des presoùrs se cridaue Kutait. Quan lo vedec eth visir, li didec: "Kutait, eth visir te va a ordenar que cuelhes ad aguest òme e lo metes en un croton sosterranh, a on lo tormentaràs dia e net damb era màger duretat." Kutait responce: "Escoti e aubedisqui." E cuelhec a Alí-Nur e se lo hec a vier de seguit en croton.

E quan Kutait entrèc en croton damb Alí-Nur, barrèc era pòrta, manèc escampar eth solèr e botar un banc darrèr dera pòrta, en tot caperar-lo damb un tapís e botar en eth un coishin. Dempús, en tot apressar-se a Alí-Nur, li treiguec es ligadures e li preguèc que se seiguesse en banc, en tot dider-li: "Non è de desbrembar, ò senhor mèn! guaire m'afavoric eth vòste pair, eth defuntat visir; de sòrta que non te cau pòur." E lo tractèc çò de melhor que podec, en tot sajar de qué non li manquèsse arren, e totun aquerò li hège saber cada dia ath visir qu'Alí-Nur ère sometut as mès terribles castigs. E tot aquerò pendent quaranta dies.

Arribat eth dia quaranta un, heren a vier en palai un magnific present entath rei, de part deth califa. E eth rei se meravilhèc d'aqueth present esplendorós, e coma que non comprenie era causa qu'auie botjat ath califa a enviar-lo, ordenèc reunir as sòns emirs, e

les preguntèc era sua opinion. Quauqui uns opinèren qu'eth califa destinaue eth present ara persona enviada per eth entà substituir ath sultan. E de seguit Sauí exclamèc: “Ò rei! Non te didí que çò de melhor ère des.hèir-se d'aquest Alí-Nur, s'ei que vòs obrar damb prudència?” E alavetz eth sultan didec: “Per Allà! As hèt que me'n bremba a temps. Vètte'n a cercar-lo immediatament e que l'esgòrgen sense misericòrdia.” E Sauí contestèc: “Escoti e aubedisqui. Mès serie convenient, ò senhor mèn! anoncià'c mejançant es pregonèrs. E que diguen: “Que vagen ena planhèra deth palai aqueri que volguen presenciar era execucion d'Alí-Nur ben-Khacan!” E toti vieràn a veir se com l'esgòrgen, e atau me resvenjarè jo, e s'alegrarà eth mèn còr, e quedará assadorat eth mèn òdi.” E eth sultan li didec: “Que pòs dispausar çò que volgues.”

Plen d'alegria, eth visir correc ena casa deth governador e li manèc pregonar era execucion d'Alí-Nur damb toti es detalhs mentadi. E atau se hec rapìdament. Mès en enténer as pregonèrs s'apoderèc de toti es abitants dera ciutat ua grana afliccion, e toti comencèren a plorar sense excepcion, enquia e tot es mainatges dera escòla e es mercadèrs enes mercats. E es uns s'esdegauen a ocupar un bon lòc entà veir passar a Alí-Nur e assistir ath trist espectacle dera sua mòrt, mentre que d'auti acodien en grops enes pòrtes deth croton entà acompanhar-lo quan gessesse.

Dera sua part, eth visir Sauí se filèc entara preson, en tot hèr-se acompanhar de dètz gardes, e ordenèc que li daurissen era pòrta. Eth carcerèr Kutait, simulant qu'ac ignoraue tot, preguntèc: “Qué desire eth mèn senhor eth visir?” E aguest didec: “Hè-te a vier de seguit ena mia presència ad aguest miserable.” Ad aquerò responèc eth carcerèr: “Que se trape en fòrça mau estat, per çò des còps que li balhè e des tormentos qu'a patit, mès, ça que la, aubedirè de seguit.” E eth carcerèr se filèc entath croton d'Alí-Nur e lo trapèc recitant aguestes estròfes:

Ai de jo! Arrés m'ajude ena mia desgràcia! E cada còp son mès intensi es mèns maus e mès dificil eth sòn remèdi!

Era absència implacabla e amara a consumit çò mès pur dera mia sang, en tot trèir-me eth darrèr alend de vida! Era fatalitat a transformat as mèns amics, en tot convertir-les enes enemics mès crudèus!

E pregunti a guairi me ven: Non i a arrés entre vosati qu'age pietat de jo e que li hège dò era mia desgràcia e me responde as mies crides?

Be me'n sembla de doça era mòrt, a maugrat de toti es sòns terrors, ara que s'a acabat tota esperança enganhosa de vida!

Senhor! Tu qu'envies as qu'anòncien bones naues; tu qu'ès eth mar dera generositat; tu que guides as qu'amien eth consolament!

A tu t'implori, dubèrtes totes es herides d'ua anma tormentada! Desliura-me des mèns patiments e des perilhs! Perdona era mia turpitud! Desbremba es mèns errors e es mies fautes!

Quan Alí-Nur acabèc era sua lamentacion, se l'apressèc Kutait, l'expliquèc çò que se passau e l'ajudèc a trèir-se era ròba beròia e neta que l'auie balhat d'amagat, e lo vestic damb liròts, en tot amiar-lo de seguit ena preséncia deth visir, que lo demoraue rabiós. E a penes lo vedec Alí-Nur, acabèc de convencer-se der òdi que l'auie aqueth enemic deth sòn pair. Mès li didec: “Que sò aciu, visir! Te penses que te serà favorable tostemp eth destin entà fidar en eth d'aguesta manèra? Ignores es paraules deth poèta:

Coma qu'auien de sentenciar, ac profitèren entà extralimitar-se enes sòns drets e mancar ara justícia!

Ignoren qu'eth sòn veredicte lèu deisharà d'èster-ne, e se dissolerà en arren?

E higec Alí-Nur: “Ò visir!, te cau saber que solet Allà ei poderós, qu'ei eth Solet Realizador!” E et visir li didec: “Ò Alí! penses intimidar-me damb totes es tues senténcias? Sàpies qu'aué madeish, contra era tua voluntat e contra era de toti es abitants de Bassra, te bracarè eth cap. E entà imitar-te, te rebrembarè çò que ditz eth poèta:

Dèisha actuar ath temps ath sòn gust, mès gaudis dera satisfaccion de hèr-te justícia!

E tanben ei admirable aguest aute vers:

Aqueth que viu, encara que sonque sigue un dia, Dempús d'auer vist morir ath sòn enemic, artenh era fin desirada!

Ara seguida manèc as gardes que s'apoderèssen d'Alí-Nur e lo montèssen en ua mula; mès es gardes trantalhèren en veir qu'era multitud li didie a Alí-Nur: “Ordena-mos-ac, e ara madeish apeiregaram ad aguest òme e lo haram brigalhs, encara que mos risquem a pèrder era nòsta anma!” Mès Alí-Nur repliquèc: “Ò, non! Non hescatz semblabla causa! Rebrembatz aguesti versi deth poèta:

Toti es òmes les cau passar eth sòn temps ena terra, e passat aguest temps, les cau morir!

Plan per aquerò, encara qu'es leons m'arrosseguèssen ena sua seuva, arren auria de crànher se non auesse arribat entà jo era mia ora!

Es gardes s'apoderèren alavetz d'Alí-Nur, lo montèren en ua mula e recorrenet tota era ciutat, enquia arribar en palai, davant des hièstres deth sultan. E cridauen: “Aguest qu'ei eth castig contra tot eth que gause falsificar documents!” Dempús amièren a Alí-Nur en lòc des suplicis, aquiu a on se restancaue era sang des sentenciadi. E eth borrèu, damb era espada ena man, s'apressèc un moment a Alí-Nur e li didec: “Sò eth tòn esclau; se te cau bèra causa sonque me l'as de díder, e te la balharè de seguit. S'as besonh de minjar o de béuer, manam e t'aubedirè de seguit. Donques que te cau saber que te rèsten plan pòqui menutes de vida; sonque enquiat moment qu'eth sultan piste pera hièstra.” Alavetz Alí-Nur guardèc a dreta e quèrra, e recitèc aguestes estròfes:

Didetz-me se vos platz! I a entre vosati un amic pietós que volgue ajudar-me?

Que s'acabarà eth temps dera mia vida e se complirà eth mèn destin! I a beth òme caritatiu que m'ajude e merite èster recompensat pera sua bona accion?

Que tache es uelhes ena mia desgràcia, que desnische era mia tristesa e que me balhe un shinhau d'aigua entà padegar es patiments deth mèn suplici!

Alavetz toti es presents comencèren a plorar, e eth borrèu venguec de seguit ara cèrca d'ua gèrla damb aigua e l'ac presentèc a Alí-Nur. Mès de seguit eth visir Saui acodic des deth sòn lòc, e fotent un còp ena gèrla la trinquèc en mil bocins. E de seguit li cridèc enforismat ath borrèu: “Qué demores entà talhar-li eth còth?” E eth borrèu cuelhec alavetz ua tela e bendèc es uelhs d'Alí-Nur. E en veder-lo, era multitud s'acarèc damb eth visir e comencèc a injuriar-lo, augmentant cada còp mès eth rambalh des crits. E non cessauera era agitacion, quan, de ressabuda, se quilhèc ua broma de povàs e ressonèren clamors confusi que s'anauen apressant, en tot aumplir er aire e er espaci.

E en veir era broma de povàs e enténer eth tarrabastalh, eth sultan guardèc pera hièstra deth palai e didec as que l'enrodauen: “Sabetz-vo'n de seguit de çò qu'ei aquerò!” E eth visir repliquèc: “Que non ei aquerò çò mès urgent. Abans mos cau esgorjar ad aguest òme.” Mès eth sultan repliquèc: “Cara, ò Sauí! e dèisha-mos veir se qué ei aquerò.”

Aquera broma de povàs la lheuauen es shivaus qu'en eri galaupauen Giafar, eth gran visir deth califa, e es cavalièrs dera sua acompanyada.

E vaquí eth motiu dera sua arribada. Eth califa, Dempús dera net d'amor qu'auie passat entre es braci de Doça-Amiga, auie deishat passar trenta dies sense brembar-se'n d'era ne dera istòria d'Alí-Nur ben-Khacan. Mès ua net entre es nets, en passar peth costat dera cramba qu'ère embarrada Doça-Amiga, entenec uns somics amargs e ua votz adolorida que cantaua aguesti versi deth poèta:

Ò delícia mia! Era tua ombra, sigues absent e sigues damb jo, non se separe de jo! E era mia boca, entà alegrar-me, gaudis repetint eth tòn nòm deliciós!

E coma qu'es plors siguessen cada còp mès desesperadi, dauric eth califa era pòrta, entrèc ena cramba, e vedec a Doça-Amiga que ploraue. E Doça-Amiga se lancèc as sòns pès e les punèc tres còps, e recitèc aguestes estròfes:

Ò tu qu'es d'illustra raça e producte de sang famosa, de nòbla origina, arrama fertila doblegada entà baish per çò deth pes de fruts esquisti!

Me cau rebrembar-te era promesa qu'era tua bontat me hec e que m'aufric era tua generositat sense parièr! Pro que non la desbrembes jamès!

Mès eth califa, que seguie sense brembar-se'n de Doça-Amiga, li didec: “Qui ès, ò joena?” E era responec: “Sò era que t'autregèc Alí-Nur ben-Khacan. E ara te prègui que complisques era tua promesa d'enviar-me ath sòn costat damb toti es aunors degudi. E guarda que lèu harà trenta dies que sò aciu e non è pogut gaudir ne tansevolh d'ua ora de saunei.” Alavetz eth califa cridèc rapidament a Giafar Al-Barmaki, e li didec: “Que

hè trenta dies que non sai arren d'Alí-Nur, e cranhi que l'age manat aucir eth sultan de Bassra. Mès juri peth mèn cap e pera hòssa des mèns pairs e des mèns pairins, que se l'a arribat bèth malastre ad aguest joen, perirà aqueth que n'age eth tòrt, encara que sigue era persona mès estimada per jo. Voi, donc, ò Giafar! que gesques de seguit entà Bassra e descobrisques çò qu'an hèt damb Alí-Nur.” E Giafar, se metec rapidament en camin.

E en arribar en Bassra se trapèc Giafar damb aqueth tumult, e vedec ara multitud agitada coma es ondades deth mar, e preguntèc: “Mès quin tarrabastalh ei aguest?” E de seguit milèrs de votzes li condèren guaire s'auie passat damb Alí-Nur ben-Khacan. E quan Giafar entenec es sues paraules, correc mès entà arribar en palai. E pugèc enes crambes deth sultan, e li desirèc era patz, e li hec saber eth motiu deth sòn viatge, e li didec: “Se l'a arribat bèth malastre a Alí-Nur è era orde de que perisque aqueth que n'age eth tòrt, e de qué tu, ò sultan! expies tanben eth crim cometut. A on ei Alí-Nur?”

Eth sultan ordenèc alavetz que li hessen a vier de seguit a Alí-Nur, e es gardes vengueren a cercar-lo ena plaça. E a penes entrèc Alí-Nur se lheuec Giafar e manèc as gardes qu'agarrèssen ath sultan e ath visir El-Mohin ben-Sauí. E de seguit nomenèc a Alí-Nur sultan de Bassra, e lo placèc en tron, en lòc de Mohammad El-Zeiní, ath quau manèc embarrar damb eth visir.

Dempús Giafar s'estèc en Bassra, ena casa deth nauèth rei, es tres dies reglamentaris de cortesia. Mès, eth quatau dia, Alí-Nur se dirigic a Giafar e li didec: “Qu'è viui desirs de tornar a veir ar Emir des Credents.” E Giafar i siguec d'acòrd, e didec: “comencem en tot hèr era nòsta oracion deth maitin, e gesseram de seguit entà Bagdad.” E eth rei didec: “Escoti e aubedisqui.” E heren era oracion deth maitin, e ambdús, acompanhadi de gardes e cavalièrs amiant damb eri ar ex rei Mohammad El-Zeini e ath visir Zauí, se filèren peth camin entà Bagdad. E pendent eth viatge, eth visir Sauí auec temps entà reflexionar e mossegar-se es mans empènaït.

Alí-Nur anec tot eth camin ath costat de Giafar, enquia qu'arribèren en Bagdad, abitatge de patz. E s'esdeguèren a presentar-se ath califa, e Giafar li condèc era istòria d'Alí-Nur. Alavetz eth califa manèc apressar-se a Alí-Nur e li didec: “Cuelh aguesta espada e braca damb era tua pròpria man eth cap deth tòn enemic, eth miserable Ben-Sauí. Alí-Nur cuelhec er acèr e s'apressèc a Ben-Sauí, mès aguest lo guardèc e li didec: “Ò Alí-Nur! Jo actuè damb tu sivans eth mèn temperament, qu'ada eth non podia remir-me. Mès tu te cau, tanben, obrar sivans eth tòn.” Alavetz Alí-Nur deishèc era espada, guardèc ath califa, e li didec: “Ò Emir des Credents! aguest ôme m'a desarmat.”

E recitèc çò que ditz eth poèta:

È vist ath men enemic e non è sabut se com vencer-lo, pr'amor qu'er ôme pur tostemp ei vençut pes paraules de bontat!

Mès eth califa exclamèc: “Qu'està ben, Alí-Nur!” E li didec a Massrur: “Ò Massrur! Lheua-te e talha-li eth cap ad aguest bandit.” E Massrur se lheuèc, e d'un solet còp esgorgèc ath visir El-Mohin ben-Sauí. Alavetz eh califa se dirigic a Alí-Nur, e li didec:

“Ara me pòs demanar çò que volgues.” E Alí-Nur responer: “Ò senhor e patron mèn! que non desiri regnar, ne voi auer cap intervencion en tron de Bassra. Non senti cap desir senon eth gòi de contemplar eth tòn ròstre.” E eth califa responer: “Ò Alí-Nur! damb tota era afeccion deth mèn còr e coma aumenatge degut.” Dempús manèc cridar a Doça-Amiga, e l’ac entornèc a Alí-Nur, e les balhèc granes riqueses, e un palai des mès beròis de Bagdad, e ua somptuosa pension deth Tresòr. E volec qu’Alí-Nur ben-Khacan siguesse eth sòn intim companh. E acabèc perdonant ath sultan Mohammad el-Zeiní, ath quau repausèc en sòn tron, en tot encargar-li qu’en avier alistèsse ben as sòns visirs. E toti viueren damb alegria e prosperitat enquiara sua mòrt.

En acabar, era plan discrèta Schahrazada li didec ath rei: “Non te penses, ò rei! qu’aguesta istòria d’Alí-Nur e Doça-Amiga, encara que fòrça deliciosa, sigue tan notabla e susprenenta coma era de Ghanem ben-Ayub e era sua fraia Fetnah.” E eth rei Schahriar responer: “Que non coneishi tau istòria.”

Istòria de Ghanem ben-Ayub e dera sua fraia Fetnah

E Schahrazada didec:

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué ena antiquitat des temps, en passat des sègles e des edats, i auec un mercadèr entre es mercadèrs qu’ère plan ric e pair de dus hilhs. Se cridaue Ayub, e eth sòn hilh baron, Ghanem ben-Ayub, siguec coneishut Dempús damb eth subernòm d’El-Motim El-Masslub², e ère tan beròi coma eth plen dera lua, e ère dotat d’ua eloquència meravilhosa. Era hilha, fraia de Ghanem, se cridaue Fetnah³, nòm plan avient per çò des sòns encantaments e dera sua beresa.

En morir Ayub, les deishèc granes riqueses...

En aguest moment deth sòn relat, vedec Schahrazada néisher eth dia e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era trenta setau net

Seguic d’aguesta manèra:

...Quan moric eth mercadèr Ayub, les deishèc granes riqueses, e entre d’autres causes, cent cargas de sederies, brocats e teles precioses, e cent gèrles plies de botgetes de musc pur. Tot suenosament empaquetat, e en cada hardèu se vedie escrit damb grani caractèrs: DESTINAT ENTÀ BAGDAD, donques qu’Ayub non se pensau morir tan lèu, e volie vier en Bagdad pr’amor de véner es suas precioses mercaderies.

Mès, cridat pera infinita misericòrdia d’Allà, e passat eth temps de dòu, eth joen Ghanem pensèc hèr eth viatge a Bagdad qu’auie projectat eth sòn pair. Se didec adiu, donc, dera sua mair, dera sua fraia Fetnah, des sòns parents e des sòns vesins, e se n’anèc entath mercat, a on loguèc es camèlhs necessaris, carguèc en eri es hardèus, e

² esclau der amor que fascine

³ seducción encantadora

profitèc era gessuda de d'auti comerciants entà Bagdad, pr'amor de vier ena sua companhia, e atau partic, dempús de botar era sua sòrt en mans d'Allà, eth Plan Naut. E Allà lo sauvèc de tau manèra, que non se tardèc a arribar en Bagdad san e en bona santat damb totes es dues mercaderies.

A penes arribèc en Bagdad s'esdeguèc a logar ua casa plan beròia, que moblèc somptuosament, en tot estirar pertot magnifics tapissi, plaçant divans e coishins, sense desbrembar es cortines en pòrtes e hièstres. Dempús ordenèc descargar totes es mercaderies e descansèc des fatigues deth viatge, demorant tranquil·lament que toti es mercadèrs e personnes notables de Bagdad venguessen, un darrèr der aute, a desirar-li era patz e dar-li era planvenguda.

Mès dempús pensèc en vier en mercat entà véner part des dues mercaderies, e ordenèc empaquetar dètz pèces de teles e de sederies fines qu'amiauen senhalat eth prètz en ues etiquetes. De seguit se dirigic entath mercat des grani mercadèrs, e toti gesseran ath sòn encontre e li desirèren era patz. Dempús l'amièren ena preséncia deth jeique deth mercat, que solet en veir es mercaderies les crompèc de seguit. E Ghanem ben-Ayub guanhèc dus dinnars d'aur per cada dinnar de mercaderies. E plan content d'aguesti guanhs, seguic venent pèces de tela e botgetes de musc, en tot guanhar dus per un pendent tot er an.

Un dia, ara prumaria der aute an, venguec en mercat, sivans eth sòn costum, mès trapèc totes es botigues barrades, madeish qu'era pòrta principau deth mercat. E coma que non ère hèsta, s'estonèc fòrça e preguntèc eth perqué. Li responeren que venguie de morir un des principaus mercadèrs e qu'es auti auien anat en acogament. E un des passejaires li didec: "Que serie bon que tanben tu anèsses en acogament, donques que t'ac arregraïrà." E responec Ghanem: "Me sembla fòrça ben, mès voleria saber a on son es funeralhes." L'indiquèren eth lòc; entrèc en ua mequita pròcha, hec es dues ablucions, e se filèc ara prèssa en lòc indicat. Se barregèc alavetz entre era gentada de mercadèrs, e les accompanhèc ena gran mesquita, a on se heren es oracions de costum. Dempús era acompanhada se filèc de cap eth cementèri, qu'ère plaçat dehòra des pòrtes de Bagdad. Entrèren en eth e anèren trauessant hòsses, enquia arribar en aquera qu'anauen a botar eth cadavre.

Es parents auien lheuat ua tenda, en tot plaçar-la de sòrta que caperèsse eth sepulcre, penjant en era lampes, halhes e fanaus. E toti poderen entrar entà meter-se dejós deth tendolet. Alavetz se dauric era hòssa, se botèc en era et cadavre, e se placèc era lausa. Dempús es imans e es auti ministres deth culte e es liegeires deth Coran commencèren a liéger es versets deth Libre Nòble e es capitols prescrits. E es mercadèrs e es parents se seiguieren en rondèu sus es tapissi estiradi dejós deth tendolet, e enteneren religiosament es Santes Paraules. E Ghanem ben-Ayub, encara qu'auie prèssa entà vier ena sua casa, non volec retirar-se de seguit, per consideracion as parents, e se demorèc damb eri.

Es ceremònies religioses se tardèren enquia escurir. Alavetz arribèren es esclaus damb plates plies de parva e doci, e les repartiren entre es assistents, que mingèren e beueren enquiar arràs, sivans eth costum enes funeralhes. Dempús les presentèren es lauamans e

es gèrles, e toti es convidadi se lauèren es mans, e de seguit se seigueren en rondèu, silenciosament, coma se sòl hèr.

Mès ath cap d'ua estona, coma qu'era session non s'anaue a acabar enquiarà maitiada següenta, Ghanem comencèc a espaurir-se per çò des mercaderies qu'auie deishat ena sua casa sense qu'arrés les suvelhèsse. E cranhèc que les ac panèssen es lairons, e didec entada eth: “Que sò estrangèr, e en èster coma sò famós coma òme ric, se passi ua net dehòra de casa es panaires la saquejaràn, e se haràn a vier es mèns sòs e es mercaderies que me rèsten.” E coma qu'es sòns temors èren cada còp mès grani, se decidic a lheuar-se e se desencusèc damb es auti en tot díder qu'anaue a cagar, e gessec ara prèssa. Comencèc a caminar ena escurina, e caminèc enquia qu'arribèc enes pòrtes dera ciutat. Mès coma que ja ère mieja net, trapèc era pòrta barrada, e non vedec ad arrés, ne entenec cap votz umana. Solet entenie eth ganholar des gossets e es fulets des chacals que sonauen ena luenhor barrejadi damb es udòls des lops. Alavetz, plan espaurit, exclamèc: “Que non i a fòrça ne poder mès qu'en Allà! Abans cranhia pes mies riqueses, e ara me cau crànher pera mia vida.” E comencèc a cercar un ostau entà passar era net, e fin finau trapèc un *tourbeh* qu'ath sòn costat i auie ua palmèra. Ua pòrta ère dubèrta, e Ghanem entrèc per aquiu, e s'estirèc entà cuéller eth sòn; mès que non podie dormir, donques qu'ère espaurit en veder-se solet ath miei des hòsses. E se botèc de pès, e dauric era pòrta e guardèc entà dehòra. E vedec ua lum que ludie ena luenhor, près des pòrtes dera ciutat. Se filèc de cap ad aquera lum, mès alavetz vedec que se l'apressauet peth camin qu'amiaue entath *tourbeh* qu'en eth se trapaue. Alavetz Ghanem cuelhec mès pòur, arreculèc precipitadament, se calèc de nauèth en *tourbeh*, e barrèc era pòrta, qu'ère plan pesanta. Mès que non se padeguèc enquia que pugèc naut de tot dera palmèra entà amagar-se entre eth ramatge. D'aquiu estant vedec qu'era lum s'anaue apressant, enquia qu'acabèc per veir a tres neri, dus des quaus amiauen ua enòrma caisha e eth tresau ua lantèrna e ues aishades. E en arribar en *tourbeh* se posèc plan estonat eth nere qu'amiaue eth fanau. Es auti li dideren: “Qué se passe, ò Sauab?” E Sauab responc: “Non ac vedetz?” E didec un des auti: “Mès qué s'a de veir?” E Sauab repliquèc: “Ò Kafur! non ves qu'era pòrta deth *tourbeh*, qu'auíem deishat dubèrta aguesta tarde, ei barrada e damb eth barrolh botat peth laguens?” Alavetz eth tresau nere, cridat Bakhita, exclamèc: “Be n'as pòc de cerveth! Ignoratz qu'es proprietaris d'aguesti camps gessen cada dia dera ciutat e vien a repausar aciu Dempús d'examinar es sues plantacions? Non vo'n sabetz de qué sòlen barrar era pòrta en escurir, per pòur de qué les susprenem nosati es neri, donques que saben que se les agarram les usclam viui e mos minjam era sua carn blanca?” Alavetz Kafur e Sauab li dideren ar aute nere: “Ò Bakhita! vertadèrament non pòs presumir d'intelligència.” Mès Bakhita repliquèc: “Veigui que non me crederetz enquia que trapem ath quiei amagat, e vos digui per auança que, se i a quauquarrés en *tourbeh*, en veir apressar-se era nòsta lum aurà pujat, espaurit, ena copa dera palmèra. E aquiu lo traparam.”

E espaurit Ghanem, pensauet: “Be n'ei d'escarrabilhat et nere! Qu'Allà confone as sudanesi per çò dera sua perfidia e marridesa!” Dempús, mòrt de pòur, didec: “Que non

i a fòrça ne poder senon en allà eth Plan Naut e Omnipotent! Qui me poirà sauvar ara d'aguest perilh?"

E es dus neri li dideren ath qu'amiaue eth fanau: "Ò Sauab! puja naut de tot deth mur, e sauta laguens deth *tourbeh*, e dauris-mos era pòrta, donques que ja èm cansadi deth pes d'aguesta caisha. E se mos daurisses era pòrta te sauvaram eth mès gras des individús que trapem aquiu laguens, e te lo codinaram plan ath sòn punt, en tot daurar-li era pèth, sajant de qué non se degalhe ua soleta gota de greish." Mès Sauab responec: "Coma qu'è pòca intelligéncia, m'estime mès que lancem aguesta caisha per dessús dera tàpia, donques que mos an balhat era orde de deishar-la en *tourbeh*." Mès es auti dus neri responeren: "Se la lançam coma dides, se harà brigalhs." E Sauab repliquèc: "Mès s'entram en *tourbeh*, dilhèu mos agarren es bandits que son aquiu amagadi entà assassinar e panar as viatjaires. Ja sabetz qu'en aguest lòc s'amassen pera net toti es bandolèrs entà repartir-se eth butin." Es auti dus neri dideren: "Ei possible que sigues tant ingenú que creigues semblables pegaries?"

E deishant era caisha en solèr, escalèren era paret, sautèren laguens deth *tourbeh* e correren a daurir, mentre er aute les aluguae des de dehòra. Meteren entre es tres era caisha, barrèren era pòrta e se seigueren a descansar en *tourbeh*. E un didec: "Vertadèrament, ò frairs! qu'èm rendudi de tant caminar e peth travalh qu'auem hèt. E vaquí qu'ei mieja net. Descansem quauques ores, e dempús dauriram era trencada pr'amor d'enterrar aguesta caisha, qu'eth sòn contengut ignoram. Dempús deth repaus poiram trabalhar melhor. E entà passar agradiuament aguestes ores de repaus, que cada un mos conde se com a arribat a èster eunuc e perqué lo crestèren, en tot condà'c tot des deth principi enquiat finau. D'aguesta sòrta passaram era net agradiuament."

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec clarejar eth dia, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era trenta ueitau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué quan un des neri sudanesi prepausèc que cada un condèsse era istòria dera sua castracion, eth nere Sauab, qu'amiaue era lantèrna e es aishades, cuelhec era paraula, e coma qu'es auti ariren, didec: "De qué vo n'arritz? De qué siga eth prumèr de condar se per qué me crestèren?" E es auti dideren: "Que mos sembla ben, t'escotam!"

Alavetz er eunuc Sauab didec:

Istòria deth nere Sauab, prumèr eunuc sudanés

Vos cau saber, ò frairs mèns!, qu'a penes auia cinc ans d'edat quan eth mercadèr d'esclaus me treiguec dera mia tèrra entà amiar-me en Bagdad, e me venec a un garda de palai. Aguest òme auie ua hilha, qu'en aqueth moment auie tres ans. Que siguí elevat

damb era, e èra era diversion de toti quan jogaua damb era mainada, e dançaua dances plan gracioses e li cantaua cançons. Toti estimauen ath neret.

Amassa, creishérem d'aguesta manèra, e jo arribè as dotze ans e era as dètz. E mos deishauen jogar amassa. Mès un dia entre es dies, en trapar-la soleta en un lòc desseparat, m'apressè ada era, sivans eth costum. Precisament venguie de cuéller un banh en hammam, e ère deliciosa e perhumada. Per çò deth sòn ròstre, semblaue era lua ena sua catorzau net. En veder-me correc entà jo, e mos metérem a jogar e a hèr mil lhocaries. Me nhacaue e jo l'engarrapaua; me pecigaue e jo la pecigaua tanben, mès de tau sòrta que en un virament de uelhs era verga se me quilhèc e se me holèc. E semblabla a ua clau enòrma se diboishaua per dejós dera ròba. Alavetz se metec a arrir, se lancèc ath mèn dessús, me metec d'esquia en solèr e se placèc a shivau sus eth mèn vrente; e començant a heregar-se damb jo, acabèc per deishar era mia verga ar aire. E en veder-la quilhada e poderosa, la cuelhec damb ua man e hereguèc e hec gatalhèues damb era enes pòts dera sua vulva per dessús des cauces qu'amiuae botades. Mès aguesti jòcs vengueren a aumentar d'ua manèra alarmanta eth calor que sentia. E la sarrè entre es mèns braci, mentre qu'era se penjaue en mèn còth en tot sarrar-me damb totes es sues fòrces. E vaquí que còp sec era mia verga, coma se siguesse de hèr, li trauessèc es cauces, e penetrant trionfanta li panèc era virginitat.

Un còp acabada era causa, era mainada se metec a arrir, e tornèc a punar-me; mès jo èra espaurit damb aquerò que venguie de passar, e m'escapè des sues mans, corrent a refugiar-me ena casa d'un nere amic mèn.

Era mainada non se tardèc en tornar ena sua casa, e era mair, en veder-li era ròba en desorde e es cauces trauessades de part a part, lancèc un crit. Dempús, en tot examinar eth loc que s'amague entre es cueishes, vedec çò que vedec! E queiguec en solèr, estavanida de dolor e d'ira. Mès quan se remetec, coma qu'era causa ère irreparabla, cuelhec totes es precaucions entà apraiar er ahèr, e mès que mès entà qu'eth sòn espòs non se'n sabesse deth malastre. E damb tau traça ac hec, qu'ac podec arténher. Se passeren dus mesi, e aquera hemna acabèc per trapar-me, e non deishaua de hèr-me presents entà obligar-me a tornar en casa. Mès quan tornè non se parlèc bric der ahèr, e seguiren en tot amagar-l'ac ath pair, que solide m'aurie auctit, e ne era mair ne arrés me desiraue cap mau, donques que toti m'estimauen fòrça.

Dus mesi dempús era mair artenhèc méter en relacions ara sua hilha damb un joen barbèr, qu'ère eth barbèr deth sòn pair, e plan per aquerò venguie fòrça còps en casa. E era mair li balhèc ua bona dòt des sòns estauvis particulars e li hec un bon equipament. De seguit cridèren ath barbèr, que se presentèc damb toti es sòns utisi. E eth barbèr m'estaquèc e me talhèc es colhons, en tot convertir-me en eunuc. E se celebrèc era ceremònia deth maridatge, e jo quedè d'eunuc dera mia petita patrona, e d'alavetz me calec precedir-la pertot, quan anaua en mercat, o quan anaua de visita o ena casa deth sòn pair. E era mair hec es causes tan discrètament, qu'arrés se'n sabec dera istòria, ne eth nòvi, ne es parents, ne es amics. E entà hèr creir as convidadi ena virginitat dera nòvia, esgorgèc un colom, tintèc damb era sua sang era camisa dera nauèth maridada, e

sivans eth costum, hec passar aguesta camisa quan acabèc era net pera sala de reünions, per dauant de totes es hemnes convidades, que plorauen d'emocion.

Des d'alavetz demorè damb era mia petita patrona ena casa deth sòn marit eth barbèr. E atau me podí deleitar impunidament e ena mesura des mies fòrces dera beresa e perfeccions d'aqueith còs deliciós, pr'amor qu'encara qu'auia perdut d'autes causes, me quedaue era verga. De sòrta que, sense perilh, e sense desvelhar sospeches podí seguir punant e abraçant ara mia patrona, enquia que moriren era, eth sòn marit e es sòns pairs. Alavetz toti es bens passèrent entà jo, e arribè a èster eunuc de palai, madeish que vosati, ò frairs mèns neri! Tau ei eth motiu peth quau me crestèren. E ara, qu'era patz sigue damb vosati."

E dit aquerò, eth nere Sauab se carèc, e eth dusau nere, Kafur, cuelhec era paraula e didec:

Istòria deth nere Kafur, dusau eunuc sudanés

Vos cau saber, ò frairs mèns! que quan solet auia ueit ans d'edat, èra ja tant expèrt enes arts de mentir, que cada an deishaua anar ua mentida tan gròssa qu'ath mèn patron eth mercadèr se l'arropie eth cu e queiguie d'esquia. Atau, donc, eth mercadèr volet des.hèir-se de jo çò mès lèu pòssible, e me botèc en mans deth pregonèr, entà anonciar era mia venda en mercat, dident: "Qui vò crompar un neret damb tot eth sòn vici?" E eth pregonèr m'amièc per toti es mercats, dident aquerò que l'auien encomanat. E un brave òme entre es mercadèrs deth mercat non se tardèc en apressar-se, e li preguntèc ath pregonèr: "E quin ei eth vici d'aguest neret?" E er aute li responec: "Eth de díder ua soleta mentida cada an." E eth mercadèr persutèc: "E quin prètz demanen per aguest neret damb eth sòn vici?" Ad aquerò responec eth pregonèr: "Sonque sies centes dracmes." E didec eth mercadèr: "Lo cuelhi, e te balhi vint dracmes de corratatge." E de seguit s'amassèrent es testimònies dera venda e se hec eth contracte entre eth pregonèr e eth mercadèr. Alavetz eth pregonèr me hec a vier ena casa deth nau patron, crubèc eth prètz dera venda e deth corratatge, e se n'anèc.

Eth mèn patron me vestic decentament damb ròba ara mia mida, e siguí ena sua casa era rèsta der an, sense qu'arribèsse cap incident. Mès comencèc un aute an e s'anoncièc coma plan bon per çò que hè ara cuelheta e ara fertilitat. Es mercadèrs lo celebrauen damb taulejades enes jardins, e cada un pagaue ath sòn torn es despenes dera taulejada, enquia que li toquèc ath mèn patron. Alavetz eth mèn patron convidèc as mercadèrs a minjar en un jardin des entorns dera ciutat, e ordenèc amiar aquiu comestibles e beuendes en abondància, e toti sigueren en tot minjar e bèuer des deth maitin enquia meddia. Mès alavetz se'n brembèc eth mèn patron que s'auie deishat desbrembada ua causa e me didec: "Ò esclau mèn! monta ena mula e vè-te'n entà casa pr'amor de demanar-li ara tua patrona tau causa, e torna de seguit." Jo aubedí era orde e me filè de cap ara casa.

E en arribar près d'era comencè a hèr crits e a vessar lèrmes abondoses. E m'enrodèc un gran nombre de vesins deth carrèr e deth barri, grani e petits. E es hemnes, pistant pes

hièstres e pes pòrtes, me guardauen espaurides, e era mia patrona, qu'entenec es mèns crits, baishèc a daurir-me, acompanyada des suas hilhes. E totes me preguntèren se qué passau. E jo contestè plorant: “Eth mèn patron ère en jardin damb es convidadi, e s'absentèc entà hèr ua necessitat ath costat dera paret, e era paret s'esbaucèc, en tot sepultar-lo entre es tarcums. E jo è montat de seguit ena mula, e è vengut ath mès córrer entà hèr-vos saber era desgràcia.”

Quan era hemna e es hilhes enteneren es mies paraules se meteren a cridar, a esbocinar-se es vestits e a picar-se ena cara e en cap, e toti es vesins acodiren e les enrodèren. Dempùs, era mia patrona, en senhau de dòu (coma se sòl hèr quan morí inesperadament eth cap de familia) comencèc a esbauçar era casa, a destruir es móbles, a lançar-les pera hièstra, a trincar tot aquerò que se podie trincar e a arrincar hièstres e pòrtes. Dempùs manèc pintar de blu es parets e lançar sus eres palades de hanga. E me didec: “Miserable Kafur! Qué hès aciu quiet? Vene a ajudar-me a trincar aguesti armaris, a destruir aguesti utisi e a hèr brigalhs aguesta vaishèra.” E jo, sense demorar que m'ac tornèsse a díder, m'esdeguè a trincà'c tot, armaris, móbles e cristalaria; usclè es tapissi, es lhets, es cortines e es coishins, e dempùs me metí contra era casa, en tot esbauçar tets e parets. E mentretant, non deishaua de planher-me e de cridar: “Praube patron mèn! Ai, malerós patron mèn!”

Dempùs, era mia patrona e es suas hilhes se treigueren es vels, e damb era cara descubèrta e tot eth peu deishat d'anar, gesseren en carrèr. E me dideren: “Ò Kafur! Vè-te'n dauant de nosates entà mostrar-mos eth camin. Amia-mos en lòc qu'eth tòn patron quedèc sepultat jos es tarcums. Pr'amor qu'auem de plaçar eth sòn cadavre en taüt, amiar-lo entà casa e celebrar es funeralhes.” E jo comencè a caminar dauant d'eres, cridant: “Ò praube patron mèn!” E toti mos seguien. E es hemnes amiauen descubèrt eth ròstre e era cabeladura deishada d'anar. E totes se planhien e cridauen, plies de desesperacion. De man en man s'anèc augmentat era acompanyada damb toti es vesins des carrèrs que trauessàuem, òmes, hemnes, mainatges, gojates e vielhes. E toti se picauen era cara e plorauen desesperadament. E jo m'evagaua en tot hèr-les dar eth torn pera ciutat e passar per toti es carrèrs, e es caminaires preguntauen era causa de tot aquerò, e les condauen ciò que m'auien entenut a díder, e alavetz clamauen: “Que non i a fòrça ne poder senon en Allà, Plan Naut, Omnipotent!”

E quauquarrés li conselhèc ara mia patrona qu'anèsse ena casa deth walí e li condèsse ciò que s'auie passat. E toti anèren entara casa deth walí, mentre jo didia que me n'anaua entath jardin qu'enes sòns tarcums ère sepultat eth mèn patron.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era trenta nauau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué er eunuc Kafur seguic d'aguesta sòrta eth relat dera sua istòria:

“Alavetz corrí entath jardin, tant qu'es hemnes e toti es auti se dirigien entara casa deth walí pr'amor de condar-li çò que s'auie passat. E eth walí se lheuèc e montèc a shivau, en tot hèr-se a vier damp eth, mossos qu'anauen cargadi d'utisi, saques e tistèrs, e toti se filèren de cap ath jardin seguit es indicacions que jo auia balhat.

E jo me caperè eth cap de tèrra, comencè a picar-me era cara e arribè en jardin cridant: “Ai dera mia pruba patrona! Ai des mèns prubes petites patrons! A! malerosi de toti nosati!” E atau me presentè entre es convidats. Quan eth mèn patron me vedec d'aquera manèra, caperat eth cap de tèrra, pataquejada era cara e cridant: “Ai! qui me cuelherà ara? Quina hemna serà tan brava entara mia pruba patrona?” cambièc de color, s'esblancossic e didec: “Qué se passe, ò Kafur! Qué s'a passat? Ditz-me.” E jo li responí: “Ò patron mèn!, quan me manères qu'anèssa ena casa entà demanar-li tau causa ara mia patrona, arribè e vedí qu'era casa s'auie esbauçat, en tot sepultar sus es runes ara mia patrona e as dues hilhes.” E eth mèn patron cridèc alavetz: “Mès non s'a pogut sauvar era tua patrona?” E jo li didí: “Arrés s'a sauvat, e era prumèra a perir a estat era mia pruba patrona.” E me tornèc a preguntar: “Mès, e era mès petita des mies hilhes tanpòc s'a sauvat?” E didí: “Non, patron mèn! pr'amor qu'es parets dera casa e es der estable s'an esbauçat sus tot aquerò que i auie ena casa, sense exceptar motons, lits e garies. Tot s'a convertit en ua massa infòrma dejós des tarcums. Arren demore ja.” E me tornèc a preguntar: “Ne tansevolh eth màger des mèns hilhs?” E responí: “Ai!, ne tansevolh aguest. Que non a quedat arrés damp vida. Ja non i a casa ne abitants. Ne tansevolh queden ja tralhes d'eri. Per çò des motons, es lits e es garies, ja deuen èster en aguest moment pastura des gossets e des gats.”

Quan eth mèn patron entenec aguestes paraules, era lum se transformèc entada eth en tenèbres, quedèc privat de tota voluntat, es cames non l'en volien, se li paralisèren es muscles e se li dobleguèc era esquia. Dempús comencèc a estarnar-se era ròba, a tirassar-se era barba, a picar-se ena cara e a trèir-se eth turbant. E non deishèc de foter-se còps, enquia que li sagnèc tot eth ròstre. E cridaue: “Ai, era mia hemna! Ai es mèns hilhs! Quin orror! Quin malastre! I aurà ua desgràcia semblabla ara mia?” E toti es mercadèrs se planhien e plorauen coma eth, entà exprimir-li era sua pena, e s'estarnauen era ròba.

Alavetz eth mèn patron gessec deth jardin seguit de toti es convidadi, e non deishau de dar-se còps, sustot ena cara, caminant coma se siguesse embriac. Mès a penes avec passat era pòrta deth jardin, vedec ua grana povassada e entenec crits espaventosi. E non se tardèc a veir ath walí damp era sua acompanhada, seguit des hemnes e des vesins deth barri e de guairi caminaires s'auien amassat ada eri en camin, ahiscadi de curiosèr. e tota era gentada ploraue e se planhie.

Era prumèra persona que se trapèc eth mèn patron siguec era sua esposa, e darrèr d'era vedec a toti es sòns hilhs. E en veder-les se quedèc estonat, coma se perdesse era rason, e Dempús se metec a arrir, e era sua familia se lancèc enes sòns braci e se pengèc en sòn

còth. E plorant didien: “Ò pair! Allà sigue benedit per auer-te desliurat!” E eth les preguntèc: “E vosati? Qué vos a arribat?” Era sua hemna li didec: “Benedit sigue Allà, que mos permet tornar a veir era tua cara sense cap de perilh! Mès com t’ac as hèt entà sauvar-te d’entre es tarcums? Nosati, ja ves qu’èm perfectament. E se non auesse estat pera terribla naua que mos anoncièc Kafur, tanpòc l’aurie arribat arren ara casa.” E eth mèn patron exclamèc: “Mès, quina naua ei aguesta?” E era sua hemna didec: “Kafur arribèc damb eth cap descubèrt e era ròba estarnada, cridan: “Ò eth mèn praube patron! Ò eth mèn malerós patron!” E li preguntèrem: “Qué se passe, ò Kafur?” E mos didec: “Eth mèn patron s’auie ajocat ath costat d’ua paret entà evacuar ua necessitat, quan de ressabuda era paret s’esbaucèc e l’enterrèc viu.”

Alavetz didec eth mèn patron: “Per Allà! mès se Kafur ven d’arribar ara madeish cridan: “Ai, era mia patrona! Ai, es praubi hilhs dera mia patrona!” E l’è preguntat: “Qué se passe, ò Kafur?” E m’a dit: “Era mia patrona, amassa damb toti es sòns hilhs, ven de perir dejós des runes dera sua casa.”

De seguit eth mèn patron se virèc entà on èra jo, e vedec que seguia en tot botar-me povàs sus eth cap, e esquinçar-me era ròba, e lançar eth turbant. E hènt ua votz terribla, m’ordenèc que m’apressèssa. E en apressar-me me didec: “A miserable esclau! Nere de mau auguri! Hilh de puta e de mil gossets! Maudit e de raça maudida! Per qué as costat aguest tarrabastalh? Per Allà, qu’è de castigar eth tòn crim coma te merites! T’è d’arrincar era pèth dera carn, e era carn des uassi!” E jo responí decididament: “Per Allà, que non m’as de hèr cap mau, donques que me crompères peth mèn vici, e coma que siguec dauant de testimònies, declararan que te’n sabies deth mèn vici de díder ua mentida cada an, e atau ac anoncièc eth pregonèr. Mès me cau avertir-te que tot çò que vengui de hèr non a estat que mieja mentida, e me sauvi eth dret de deishar anar era auta mitat que me correspon díder abans de qué s’acabe er an.” Eth mèn patron, en entenerme exclamèc: “Ò, tu eth mès vil e maudit de toti es neri! Atau, donc, que çò que vies de hèr sonque ei era mitat d’ua mentida? Donques bona calamitat ès tu! Vè-te’n, ò gosset, hilh de gosset, te hèsquen enlà! Que ja ès liure de tota esclavitud.” E jo didí: “Per Allà, que poiràs hèr-me enlà, ò patron mèn! mès jo non me’n voi anar! Que t’è de deishar anar era auta mitat dera mentida. E aquerò serà abans de qué s’acabe er an. Alavetz me poiràs amiar en mercat entà vener-me damb eth mèn vici. Mès abans non me pòs abandonar, donques que non è cap mestier que poga víuer. E tot aquerò que te digui ei causa fòrça legau, e legaument arreconeishuda pes jutges quan me crompères.”

E mentretant, toti es vesins qu’auien vengut entà assistir as funeralhes se preguntauen se qué ère çò que passaue. Alavetz les ac heren saber tot, madeish qu’ath walí, as mercadèrs e as amics, en tot explicar-les era mentida que jo auia endonviat. E quan les dideren que tot aquerò non ère senon era mitat, arribèren toti ar arràs der estonament, en pensar qu’aquera mitat ja ère pro enòrma. E me maudideren e me dideren tota sòrta d’escarnis, quin de pejor. E jo seguia arrint e didia: “Que non auetz rason entà repotegar-me, donques que me crompèren damb eth mèn vici.”

E atau arribèrem en carrèr que demoraue eth mèn patron, e vedec qu'era sua casa non ère senon un molon de runes. E alavetz se'n sabec de qué jo auia contribuit a esbauçar-la, donques que li didec era sua hemna: "Kafur a trincat toti es móbles, es gèrles, era cristalaria, e a hèt brigalhs tot çò qu'a pogut." E ar arràs dera ràbia, exclamèc: "Ena mia vida è vist a un hilh de puta coma aguest miserable nere.! E encara ditz que non ei senon era mitat dera enganha! Donques qué deu èster ua mentida completa? Aumens era destruccion d'ua o dues ciutats!" E de seguit me heren a vier ena casa deth walí, qu'ordenèc que me fotèssen ua bona repassada, tau, que m'estavaní.

E en tot trapar-me en tau estat, manèren cridar a un barbèr, que damb es sòns utisi me crestèc deth tot e cauterizèc era herida damb un hèr rosent. E quan me desvelhè me n'encuedè de çò que me mancaue e de qué m'auien hèt eunuc entà tota era mia vida. Alavetz eth mèn patron me didec: "Atau coma tu m'as usclat eth còr en tot voler-me trèir aquerò que mès estimi, atau jo t'uscli a tu, en tot trèir-te çò que mès volies." Dempús me hec a vier damb eth en mercat, e me venec a un prètz mès naut, donques que ja m'auia encarit en convertir-me en eunuc.

D'alavetz ençà qu'è costat era discòrdia e eth tarrabastalh en totes es cases qu'entrè coma eunuc, e è anat passant d'un patron en aute, d'un emir en aute, d'un notable en aute, sivans era venda e era crompa, enquia arribar a èster proprietat der Emir des Credits. Mès qu'è percut fòrça, e es mies fòrces amendriren des de qué me demorè sense çò que me manque.

E tau ei, ò frairs! era causa dera mia castracion. Vaquí que s'a acabat era mia istòria. Uassalam!"

E es auti dus neri, entenut eth relat de Kafur, comencèren a arrir e a burlar-se'n d'eth, dident:

"Qu'è tot un brigand, hilh de brigand. E era tua mentida siguec ua mentida formidable."

Dempús, eth tresau nere, cridat Bakhita, cuelhec era paraula, e en tot dirigir-se as sòns dus companhs, didec:

Istòria deth nere Bakhita, tresau eunuc sudanés

"Vos cau saber, ò hilhs deth mèn oncle! que tot aquerò que viem d'enténer ei innocent e pòca causa. Vos vau a condar era causa d'auer-me demorat castrat, e veiratz que meritè un pejor castig, donques qu'è caucat damb era mia patrona e è fornicat damb eth hilh dera mia patrona. Mès es detalhs dera fornicacion son tan extraordinaris, tant abondosi en incidents, qu'ara serie massa long relatar-les, pr'amor que vaquí, ò amics mèns, que s'aprèssse eth maitin e mos va a suspréner era lum abans de daurir eth clòt e enterrar era

caisha que mos auem hèt a vier, e dilhèu mos comprometam seriosament e mos expausem a pèrder es nòstes anmes; per tant, hescam eth trabalh qu'entada eth mos an amiat aciu, e dempús començarè a condar-vos era mia castracion.”

Dit aquerò, se lheuèc eth nere Bakhita, e damb eth es auti dus, que ja auien descansat, e entre es tres, alugadi per ua lantèrna, se meteren a hotjar un clòt. Hotjauen Kafur e Bakhita, mentre que Sauab recuelhie era tèrra en un cabàs e la lançaue dehòra. E atau dauriren eth clòt, e dempús de botar en eth era caisha, cauishiguèren ben eth solèr. Recuelheren es utisi e eth fanau, gesseren deth *tourbeh*, barrèren era pòrta e s'aluenhèren rapidament.

E Ghanem ben-Ayub, qu'ac auie entenut tot de naut estant, vedec se com despareishien ena luenhor. E dempús d'ua bona estona, comencèc a preocupar-li se qué podie auer ena caisha. Mès que non gausèc baishar dera palmèra e demorèc a que ludesse era prumèra claror dera auba. Alavetz baishèc dera palmèra e comencèc a gratar era tèrra damb es mans, non cessant enquia qu'artenhèc trèir era caisha, dempús de grani esfòrci.

Agarrèc alavetz ua pèira e trinquèc era clauadura qu'ère barrada era caisha. E en lheuar era tapa vedec a ua joena que semblaue adormida, donques qu'er alend botjaue regularament eth sòn pièch. Qu'ère, plan que òc, jos era influéncia deth *banj*.

Ère d'ua grana beresa, damb un ròstre delicat, doç e deliciós. Ère caperada de jòies, e amiaue en còth un colhar d'aur de pèires precioses, enes aurelhes plendengues d'ua soleta pèira inapreciabla, e enes cauilhars e punhets uns braçalets d'aur farcidi de brilhants. Aquerò deuie vàler mès que tot eth règne deth sultan.

Quan Ghanem inspectèc ben ara beròia joena e s'assegurèc de qué non auie patit cap violéncia des eunucs que l'auien amiat aquiu entà enterrar-la viua, s'inclinèc entada era, la cuelhec en braça e la botèc doçament en solèr. E en alendar era joena er aire vivificador, aqueric eth sòn ròstre naua vida, exalèc ua grana alendada, tossic e damb aguesti movements li queiguec dera boca un tròç de *banj* capable d'adormir a un elefant pendent dues nets seguides. Alavetz dauric es uelhs, uns uelhs adorables! e senhorejada encara peth *banj*, exclamèc damb ua votz plia de doçor: “A on sò, Riha? Non ves qu'è set? Hè-me a vier aigua fresca! E tu, Hahra, a on ès? E Sabiha? E Schagarat Al-Dorr? E Nur Al-Hada? E Nagma? e Subhia? E tu, sustot, Nozha, ò doç e gentil Nozha? A on ètz que non me responetz?”⁴ E coma qu'arrés contestèsse, era joena acabèc per daurir totafèt eth uelhs e guardèc ath sòn entorn. E, espaurida, clamèc d'aguesta sòrta: “Qui m'a trèt deth mèn palai entà amiar-me entre aguesti sepulcres? Quina creatura se'n poirà saber jamès de çò que s'amague ath hons des còrs? Ò tu, Retribuidor, que coneishes es secrets mès amagadi, tu saberàs distinguir as bravi e as dolents eth dia dera Ressurreccion!

⁴ aguesti nòms signifiquen respectiuament: brisa, flor de jardin, auba deth maitin, arrama de pèrles, lum deth camin, estela dera net, estela deth maitin, delicies deth jardin.

E Ghanem, que seguie de pès, auancèc quauqui passi e didec: “Ò sobeirana dera beresa, qu’eth sòn nòm deu èster mès doç qu’eth chuc deth datil, e qu’era cintura ei mès flexibla qu’era arrama dera palmèra! Jo sò Ghanem ben-Ayub, e aciu non i a en realitat ne palais ne hòsses, senon un esclau tòn, que sò jo, ath quau eth Clement sense limits botèc près de tu entà desliurar-te de tot mau e protegir-te de tot dolor! Dilhèu atau, ò era mès desirada! te dignes guardar-me agradiuament.”

E era joena, tanlèu s’assegurèc dera realitat de tot çò que vedie, didec: “Que non i a mès diu qu’Allà, e Mohamed ei er enviat d’Allà!” Dempús se virèc entà Ghanem, lo guardèc damb es sòns uelhs ludents, e botada era man en còr didec damb era sua votz deliciosa: “Ò favorable joen! Aciu que sò, desvelhant-me entre aquerò desconeishut! Me pòs díder qui m’a amiat aciu?” E Ghanem responec: “Ò senhora mia! Que t’an amiat tres neri eunucs e t’an amiat metuda en ua caisha.” E li condèc tota era istòria: com l’auie susprenut era net dehòra dera ciutat, com auie trèt ara joena dera caisha, e com, se non auesse estat per eth, aurie perit estofada dejós dera tèrra. Dempús li preguèc que li condèsse era sua istòria e eth motiu dera sua aventura. Mès era didec: “Ò joen! glorificat sigue Allà, que m’a botat enes mans d’un òme coma tu! Mès ara te prègui que m’amagues ena caisha e vages a cercar a quauquarrés que la posque amiar ena tua casa. E aquiu veiràs se guaire profitós ei entà tu, donques qu’auràs tota sòrt de delícies. E te poirè condar era mia istòria e meter-te ath pas des mies aventures.”

E Ghanem quedèc encantat en entener-la, e gessec de seguit ara cèrca d’un mulatèr, que coma ja ère auançat eth dia e ludie eth solei en tot eth sòn esplendor, era causa non siguec dificila. Tornèc, donc, de seguit, damb un mulatèr, e coma que se n’auie encargat de méter ara joena ena caisha, l’ajudèc a cargar-lo ena mula, e se meteren ara prèssa en camin dera sua casa. E pendent eth viatge comprenèc Ghanem qu’er amor ara joena auie entrat en sò còr, e se vedec en limit dera felicitat en pensar que lèu serie aquera beresa que venuda en mercat aurie costat dètz mil dinnars d’aur, e qu’amiaue ath dessús incalculables riqueses en jòies, peireria e teles precioses. E aguesti pensaments tant agradius hègen que sentesse impaciéncia d’arribar çò mès lèu possible. E a tot darrèr arribèc, e eth madeish ajudèc ath mulatèr a descagar era caisha e amiar-la en interior dera casa.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e discrètament interrompec eth sòn relat.

Mès quan arribèc era quarantau net

Era didec:

Me n’è sabut, ò rei afortunat! de qué Ghanem arribèc sense trebucs ena sua casa, dauric era caisha e ajudèc a gésser ara joena. Aguesta examinèc era casa, e vedec qu’ère plan beròia, damb tapissi de viui e alègri matissi, tapissi de mil colors qu’alegraen era vista, e mòbles preciosi, e fòrça d’autes causes. E vedec tanben molti hardèus de mercaderies e teles de gran valor, e paquets de sederies e brocats, e gèrles plies de botgetes de musc. Alavetz comprenec que Ghanem ère un mercadèr des mès importants, patron de

nombroses riqueses. Se treiguec eth vel qu'auie sajat de caperar-se eth ròstre, e guardèc atentiuament ath joen Ghanem. I le semblèc plan beròi, e l'estimèc, e li didec: “Ò Ghanem! Ja ves qu'ath tòn dauant me descurbisqui. Mès qu'è fòrça apetís, e te prègui que me hèsques a vier quauquarren entà minjar.” E Ghanem responce: “Sus eth mèn cap e es mèns uelhs!”

E correc entath mercat, crompèc un anhèth codinat, ua plata de pastissi ena casa deth pastissèr Hadj Soleiman, eth mès illustre des pastissèrs de Bagdad, ua auta plata de *halaua* e amelhes, *alfoncigos* e frutes de tota sòrta, e cantres de vin ranci, e fin finau, flors de tota sòrta. S'ac hec a vier ena sua casa, botèc era fruta en granes copes de porcelana e es flors en preciosi vasi, e tot ac botèc dauant dera joena. Alavetz aguesta li hec un arridolet, e s'apressèc fòrça ada eth, e li botèc es braci en còth, lo punèc e li hec mil amorasses, e li didec frases plies d'afeccion. E Ghanem sentec qu'er amor penetraue cada còp mès en sòn còs e en sòn còr. Dempús ambdús se tengueren a minjar e a béuer, e s'estimèren, per èster es dus dera madeisha edat e de parièra beresa. Quan arribèc era net, se lheuèc Ghanem e aluguèc es lampes e candelèrs, mès çò qu'alugaue mès era sala ère er esplendor des sòns ròstres. Dempús se hec a vier esturments musicaus, e se seiguec ath costat dera joena, e seguic beuent e jogant damp era jòcs plan agradius, arrint erós e cantant cançons apassionades e vèrsi inspiradi. E atau s'anèc aumentant era passion que s'autien. Benedit e glorificat sigue Aqueth qu'amasse es còrs e amasse as enamoradi!

E non cessèren es jòcs enquia qu'apareishec era auròra, e coma qu'era sòn auie acabat per pesar sus es dues paupetes, s'esclipsèren er un enes braci der aute, encara que sense hèr aqueth dia arren en concret.

A penes se desvelhèc Ghanem, correc entath mercat pr'amor de crompar carns, legums, frutes, flors e vins, tot çò de besonh entà passar eth dia. S'ac hec a vier tot en casa, se seiguec ath costat dera joena e se meteren a minjar plan a gust, enquia assadorar-se. Dempús amièc Ghanem beuendes, e comencèren a béuer, enquia qu'es dues caròles se rogiren e es sòns uelhs se meteren mès neri e brilhants. Alavetz era anma de Ghanem desirèc punar ara joena e ajaçar-se damp era. E li didec: “Ò sobeirana mia! Permet-me que te pune ena boca, entà que refresca eth huec des mies entralhes.” E era responce: “Ò Ghanem, demora a que siga embriaga, e alavetz te permetèrè que me punes era boca, donques que non me n'encuedarè de çò que hèsquin es tòns pòts.” E coma que començaue ja a embriagar-se, se botèc de pès, se treiguèc era ròba, e solet deishèc sus eth sòn còs ua camisa transparenta e sus es sòns peus un plan fin vel de seda blanca damp parpalhetes d'aur.

En veder-la atau, creishec eth desir de Ghanem, e didec: “Ò senhora mia, permet-me punar era tua boca!” E era joena responce: “Per Allà! Aquerò non t'ac posqui perméter, encara que t'estimi, pr'amor que m'ac empedis ua causa qu'ei escrita ena cinta des mies cauces, e que non posqui mostrar-te ara.” Mès Ghanem, per çò dera madeisha dificultat qu'estramuncaue, sentec qu'es desirs se desbordauen deth sòn còr, e en tot acompanhar-se damp eth laüt, cantèc aguestes estròfes:

Implorè un punet dera sua boca, torment deth mèn còr; un punet que guarisse era mia malautia!

E me didec: “Ò, non! Aquerò jamès!” E jo didi: “Donques cau que sigue!”

E era responec: “Un punet! Aquerò s’ha de dar voluntariament! Me daries ara fòrça un punet enes mèns pòts arridolents?”

E li didí: “Non te penses qu’un punet dat ara fòrça non amie voluptat!” E me responec: “Un punet ara fòrça non a cap gust se non ei ena boca des pastores des montanhes!”

E Dempús qu’aucet cantat, sentec Ghanem que s’augmentauera sua lhocaria, e es sòns transportaments, e eth huec des sues entralhes. E era joena arrés l’autrejaue, encara que non deishaua d’exprimir-li que compartie era sua passion. E atau seguiren enquia qu’escuric: Ghanem enòrmament excitat, e era sense consentir. Fin finau, Ghanem se lheuèc e aluguèc es lampes, en tot illuminar esplendidament eth salon, e se lancèc enes pès dera joena. E apeguèc es pòts en aqueri pès tan meravilhosí, que li semblèren docí coma era lèit e trendi coma eth boder. E Dempús anèc pujant enquias cames, e enquia e tot mès entà naut, enes cueishes. E semblaue minjar-se tota aquera carn saborosa, que flairaue a musc, a ròsa e a gensem. E era joena s’estrementie soleta, coma s’estrementí era garia docila agitant es sues ales. E Ghanem cridèc alhocardit: “Ò patrona mia! cuelh pietat d’aguest esclau tòn, vençut pes tòns uelhs, mòrt pera tua carn! Des de qué vengueres è perdut era tranquillitat.” E sentec qu’es lèrmes banhauen es sòns uelhs. Alavetz era joena contestèc: “Per Allà! Ò patron mèn, ò lum des mèns uelhs! Que t’estimi damb tota era polpa dera mia carn! Mès te cau saber que jamès me poirè autrejar a tu, ne me poiràs possedir deth tot.” E Ghanem exclamèc: “E qué t’ac empedis?” E era didec: “Aguesta net t’explicarè eth motiu, e alavetz me desencusaràs.” Mès en parlar atau, se deishèc quèir ath sòn costat e li lancèc es braci en còth e li balhèc milèrs de punets, en tot prometer-li mil lhocaries. E aguesti jòcs se tardèren enquiarada, mès era joena arren didec sus era causa que l’empedie autrejar-se.

Seguiren hènt es madeishes causes incompletes toti es dies e totes es nets, pendent un mes. E eth sòn amor augmentauera. Mès ua net entre es nets, en tot èster Ghanem estirat ath costat dera joena, embriacs de vin e d’excitació, Ghanem aventurèc era man per dejós dera fina camisa, e en tot passar-la doçament peth vrente dera joena, l’amorassauera pèth, que s’estrementie en cada contacte. Dempús esguitlèc era man doçament enquiat melic, que se daurie coma ua copa de cristau, e damb es dits li hec gatalhèues enes armoniosi plecs. E era joena s’estrementic tota, e s’incorporèc bruscament, remetuda ja dera sua embriegesa, e en tot hèr-se a vier era man enes cauces, vedec qu’èren plan ben subjectades damb era cinta d’ornaments d’aur. Ja padegada, se quedèc un aute còp adormida. E Ghanem passegèc de nauèth era sua man ath long d’aqueith vrente juvenil, aquera meravilha de carn, e arribèc ena cinta des cauces, e tirèc d’era rapidament entà desliurar dera sua preson ath jardin de delícies. Mès era joena se desvelhèc alavetz, se seiguec en lhet, e li didec a Ghanem: “Qué vòs hèr, ò lum des mieus entralhes?” E eth responec: “Tier-te, amor mèn, tier-te complètament, veir se com compartisses es mieus delícies.” E era responec: “Escota-me, ò Ghanem! Te vau a

explicar fin finau era mia situacion, en tot revelar-te eth mèn secret. Ara compreneràs se per qué me sò resistit a que me trauessèsses deliciosament damb era tua virilitat.” E Ghanem didec: “T’escoti.” E era joena, en tot recuelher-se un shinhau era camisa, treiguec era cinta des cauces, e didec: “Ò senhor mèn! Lieg çò qu’ei escrit aciu.” E Ghanem cuelhec er extrèm dera cinta, e ena trama vedec brodades ues letres d’aur que didien: SÒ TUA E TU ES MÈN, DESCENDENT DER ONCLE PROFETA!

E en liéger aguestes paraules brodades damb letres d’aur en extrèm dera cinta, retirèc de seguit era sua man, e didec: “Explica-me qué vò díder tot aquerò.”

E era joena didec:

“Te cau saber, ò senhor mèn! que sò era favorita deth califa Harun Al-Rachid. Es paraules escrites ena cinta des mies cauces mòstren que pertanhi ar Emir des Credits, ath quau me cau reservar eth sabor des mèns pòts e eth mistèri dera mia carn. Me cridi Kuat Al-Kulub⁵ e des dera mia mainadesa m’elevèren en palai deth califa. Arribè a èster tan beròia, qu’eth califa tachèc es sòns uelhs en jo e vedec es mies perfeccions, degudes ara generositat deth Senhor. E l’impressionèc tant era mia beresa, que sentec un gran amor per jo, e me balhèc un apartament en palai entà jo soleta, botant as mies ordes dètz esclaves plan simpatiques e serviciaus. E me regalèc totes es jòies que me trapères ena caisha. E me preferic a totes es hemnes deth palai, e enquia e tot desbrembèc ara sua esposa El Sett-Zobeida. Atau, donc, Zobeida me cuelhec un òdi immens.

E en auer-se absentat un dia eth califa entà lutar contra un des sòns lòctenents que s’auie revoutat, s’en profitèc d’quierò Zobeida entà tramar un plan contra jo. Subornèc a ua des mies damaisèles, e en tot cridar-la un dia enes sues crambes, li didec: “Quan era tua senhora Kuat Al-Kulub sigue en tot dormir, li meteràs ena boca aguest tròç de *banj*, dempús d’auer-ne metut ua auta dòsi ena beuenda. S’ac hès atau te recompensarè, e te darè era libertat e moltes riqueses.” E era esclaua, qu’abans n’auie estat de Zobeida, responc: “Ac harè, pr’amor qu’era adésion que vos tengui ei tan grana coma era mia afeccion.” E plan contenta per çò dera recompensa que la demoraue, venguec ena mia cramba e me balhèc ua beuenda compausada damb *banj*. E a penes l’auí tastada, queiguí en solèr, e me vengueren convulsions, e me sentí transportada en un aute mon. E en veder-me adormida, anec era esclaua a cercar a Sett-Zobeida, que me metec en aguesta caisha e manèc cridar as tres eunucs. E les gratifiquèc esplendidament, madeish qu’as portèrs deth palai. E atau me treigueren de nets entà amiar-me en *tourbeh*, a on Allà t’auie amiat. Pr’amor qu’a tu, ò amor des mèns uelhs! te deui er auer-me sauvat dera mòrt. E tanben gràcies a tu me trapi en aguesta casa tan generosa.

Mès çò que mès me preocupe ei çò qu’eth califa aurà pensat en tornar e non trapar-me. E tanben me tormenta non poder autrejar-me a tu complètament, a maugrat de senter-te batanar enes mies entralhes. E tot per çò d’èster subjècta sivans ditz era cinta d’aur. Tau ei era mia istòria. Ara sonque te demani discretion e qu’arrés se’n sàpie deth mèn secret.”

⁵ fòrça des còrs

Quan Ghanem auec entenut era istòria de Kuat Al-Kulub, e se'n sabec de qué ère era favorita e proprietat der Emir des Credents, hec repè enquiat hons dera sala e ja non gausèc lheuar era guardada entara joena, donques qu'auie vengut a èster entada eth causa sagrada. E atau, se seiguec en un cornèr e comencèc a repotegar-se, pensant guaire pòc l'auie mancat entà convertir-se en un criminau e era valentia qu'auie auut de tocar era pèth de Kuat. E comprenec era impossibilitat deth sòn amor e guaire malerós ère. E acusèc ath Destin per çò des còps tant injusti que li sauvaue. Mès que non deishèc de someter-se as designis d'Allà, e didec: “Glòria ad Aqueth qu'a rasons entà herir damb dolor eth còr des bravi e hèr enlà era afliccion deth còr des vils.” E Dempús recitèc aguesti vèrsi deth poèta:

Eth còr enamorat non gaudirà dera alegria deth repaus mentre lo tengue er amor!

Er enamorat non aurà segura era sua rason mentre viue era beresa ena hemna!

M'an preguntat: “Qué ei er amor?” E jo è dit: “Er amor ei un pastís de saborós chuc, mès de pasta amarganta!”

Alavetz era joena s'apressèc a Ghanem, lo sarrèc contra eth sòn vrente, lo punèc, e de totes es formes, mens d'ua, sagèc de consolar-lo. Mès Ghanem ja non gausau correspóner as amorasses dera favorita der Emir. Se sometie ad aquerò qu'era volesse, mès sense entornar punet per punet e abraçada per abraçada. E era favorita, que non demoraue aguest cambiament tan rapid, en veir a Ghanem tant excitat abans e ara tan respectuós e tan hered, aumentèc es sues amorasses. E damb era man volec incitar-lo entà que compartisse era sua passion, que s'alugaue cada còp mès damb aquera separacion. E atau les susprenec eth maitin. Ghanem s'esdeguèc a anar entath mercat, pr'amor de crompar es viures deth dia. E s'estèc aquiu ua ora cromplant melhores causes qu'es auti dies, per çò d'auer-se'n sabut deth reng dera sua convidada. Crompèc totes es flors deth mercat, es milhors motons, es pastissi mès fresqui, es doci mès fins, es pans mès dauradi, es crèmes mès esquistes e es frutes mès saboroses, e tot ac amièc ena casa e l'ac aufric a Kuat Al-Kulub. Mès a penes lo vedec, correc entada eth era joena, e plia de desirs, hereguèc eth sòn còs contra eth d'eth, lo guardèc damb uelhs neri de passion e umidi d'ansietat, e l'arric d'ua manèra insinuanta, en tot dider-li: “Guaire as tardat, estimat mèn, desirat deth mèn còr! Per Allà! era ora dera tua abséncia m'a semblat un an. Comprendi que ja non me posqui reprimir. Era mia passion a arribat ath sòn limit e me consumís tota. Ò Ghanem! Cuelh-me! Possedis-me! Me morisqui!” Mès Ghanem se resistic e li didec: “Allà me desliure, senhora mia! Qu'ei qu'eth gosset l'a de trèir eth lòc ath leon? Aquerò qu'ei deth patron non pòt pertànhher ar esclau!” E s'escapèc d'entre es mans dera joena, e s'ajoquèc en un cornèr, plan trist e preocupat. Mès era venguec a cuelher-lo dera man, e l'amièc entath tapís, en tot obligar-lo a sèir-se ath sòn costat e minjar e bèuer damb era. E autant li balhèc de béuer, que li hec cuélher ua peta, e alavetz era se lancèc ath sòn dessús, e s'apeguèc ath sòn còs, e vè-te'n a saber se qué hec damb Ghanem sense qu'eth se n'encuedèsse! Dempús cuelhec eth laüt e cantèc aguestes estròfes:

Eth mèn còr ei destroçat, hèt brigalhs! Refusada en mèn amor, poirè víuer atau guaire temps!?

Ò tu, amic mèn, que huges coma era gasèla, sense que jo sàpia eth perqué ne aja cometut cap delicte! Ignores qu'era gasèla se vire bèth còp entà guardar?

Abséncia! Separacion! Tot s'a amassat contra jo! Poirà suportar guaire temps eth mèn còr era pena de tant de malastre?

En enténer aguesti versi, se desvelhèc Ghanem e plorèc esmoigut, e era tanben plorèc en veder-lo plorar, mès que non se tarderen a béuer de nauèth, e sigueren en tot recitar poesies enquira net.

E Ghanem venguec a trèir es matalassi des armaris dera paret, e se premanic a hèr eth lhet. Mès en sòrta de hèr un solet lhet, coma es autes nets, ne hec dus, separadi un der aute. E Kuat Al-Kulub, plan contrariada, li didec: “Entà qui ei aguest dusau lhet?” E eth responc: “Un qu'ei entà jo, e er aute entà tu; e a compdar d'aguesta net auem de dormir d'aguesta manèra, pr'amor qu'aquerò qu'ei deth patron non pòt pertànder ar esclau, ò Kuat Al-Kulub!” Mès era repliquèc: “Amor mèn, mespreda aguesta vielha morau. Gaudim deth plaser que passe peth nòste costat e que deman serà ja luenh. Tot çò que s'age de passar se passarà, pr'amor qu'aquerò qu'escriuec eth Destin s'a de complir.” Mès Ghanem non volec someter-se, e Kuat Al-Kulub sentec qu'aumentaue era sua passion, mès ardentza encara. E didec: “Per Allà! non acabarà aguesta net sense que mos ajam ajaçat amassa.” Mès Ghanem responc: “Qu'Allà me desliure d'aquerò!” E era supliquèc: “Vene, Ghanem; tota era mia carn se daurís entà tu; eth mèn desir te crida a votzes! Ghanem des mies entralhes! Cuelh aguesta boca florida, cuelh aguest còs que madurères damb eth tòn desir!” E Ghanem didie: “Allà me desliure!” E era cridaue: “Ò Ghanem! Tota era mia pèth ei banhada peth desir, e era mia nudesa se t'aufrís as tues amorasses! Ò Ghanem! Era flaira dera mia pèth ei mès doça qu'era deth gensem! Tòca e aulora, aulora e t'embriagaràs!” Mès Ghanem persutaue: “Aquerò qu'ei deth patron non pòt pertànder ar esclau.”

Alavetz plorèc era joena, cuelhec eth laüt e se metec a cantar:

Sò beròia e eleganta! Per qué huges de jo? Arren li manque ara mia beresa, donques que sò farcida de meravilhes! Per qué m'abandones?

È alugat toti es còrs e è trèt eth saunei a totes es paupetes! Que sò flor de huec, e arrés m'a cuelhut!

Sò ua arrama, e es arrames an neishut entà que les cuelhen, es arrames flexibles e florides! Que sò era arrama flexibla e florida! Non me vòs cuélher?

Sò era gasèla, e es gasèles neisheren entara caça, es gasèles fines e amoroses! Que sò era gasèla fina e amorosa, ò caçador! Neishí entàs tòns hilats! Per qué non me cuelhes en eri?

Sò era flor, e es flors neisheren entà èster aspirades, e flors delicades e flairoses! Que sò era flor delicada e flairosa! Per qué non vòs aspirar-me?

Mès Ghanem, encara que mès encamardat que jamès, non podec mancar ath respècte degut ath califa, e a maugrat des grani desirs dera joena, tot seguic parièr pendent un mes. Aquerò per çò que hè a Ghanem e a Kuat Al-Kulub, favorita der Emir des Credents. Mès per çò que hè a Zobeida, vaquí que quan eth califa s'absentèc, hec damb era sua rivau çò que ja è condat, mès dempús reflexionèc, e se didec: “Qué li diderè ath califa quan torne e me pregunte per Kuat Al-Kulub?” Alavetz decidic cridar a ua vielha qu'es sòns bons conselhs l'inspirauen grana confiança, ja de petita. E li revelèc eth sòn secret, e li didec: “Qué podem hèr ara dempus d'auer hèt damb Kuat Al-Kulub çò qu'auem hèt?” Era vielha responec: “Qu'ac compreni, ò senhora mia! mès eth temps mos prèsse, donques qu'eth califa tornarà de seguit. Que i a fòrça manères d'amagar-li era vertat, mès te vau a indicar era mès rapida e segura. Encarga que te hèsquen un manequin de husta que simule eth cadavre. Lo botaram ena hòssa damb gran ceremoniau; l'alugaram candelèrs e ciris ath sòn entorn, e manaràs a toti es de palai, a totes es tues esclaves e as esclaves de Kuat Al-Kulub, que se vestisquen de dòu e que boten damassi neri. E quan arribe eth califa e pregunte era causa de tot aquerò, li dideram: “Ò, senhor mèn! era tua favorita Kuat Al-Kulub a mòrt ena misericòrdia d'Allà! Pro que viues tu es longui dies qu'era non a pogut víuer! Era nòsta patrona Zobeida l'a tributat toti es aunors funèbres, e l'a manat acogar en madeish palai, dejós d'ua copòla bastida exprèssament.” Alavetz eth califa, ahiscat per çò des tues bontats, te les arregraïrà fòrça. E cridarà as lectors deth Coran entà que velhen ath costat dera hòssa, en tot recitar es versets des funeralhes. E s'eth califa, que se'n sap dera tua pòca afeccion entà Kuat Al-Kulub, sospechess e didesse entada eth: “Qui sap se Zobeida, era hilha deth mèn soèr, aurà hèt quauquarren contra Kuat Al-Kulub?” E se, possat per aguestes sospeches, volesse daurir era hòssa entà saber-se'n de qué moric era sua favorita, tanpòc te cau preocupar. Pr'amor que quan agen daurit era hòssa e treiguen eth manequin hèt parièr a un hilh d'Adam e caperat d'un somptuós susari, se volesse eth califa lheuar eth susari, tu non deisharàs d'empedir-l'ac, e toti l'ac empêdiràn, dident: “Ò Emir des Credents! non ei licit veir a ua hemna mòrta damb tot eth còs nud.” E eth califa acabarà en tot convencer-se dera mòrt dera favorita, e la manarà enterrar de nauèth, e arregraïrà era tua accion. E atau, coma Allà ac vò, te veiràs liura d'aguest ahèr.”

Era sultana comprehenec que vengue d'enténer un magnific conselh, e obsequièc ara vielha en tot regalar-li un magnific vestit d'autor e fòrça sòs, en tot encomanar-li que se n'encarguèsse personaument dera execucion deth plan. E era vielha artenhèc qu'un artesan fabriquèsse eth manequin, e l'ac amièc a Zobeida, e ambdues lo vestiren damb es melhores ròbes de Kuat Al-Kulub. Li botèren un susari plan ric, li heren granes funeralhes, lo placèren ena hòssa, aluguèren candelèrs e halhes, e esteneren tapissi ar entorn entàs oracions e ceremònies acostumades. E Zobeida manèc botar damassi neri en tot eth palai e qu'es esclaves se vestissen de dòu. E era naua dera mòrt de Kuat Al-

Kulub s'escampilhèc per tot eth palai, e toti, sense excludir a Massrur e as eunucs, s'ac crederen.

Non se tardèc a tornar eth califa deth sòn viatge, e en entrar en palai se filèc de seguit entàs crambes de Kuat Al-Kulub, qu'aumplie tot eth sòn pensament. Mès en veir ath servici e as esclaves dera favorita vestides de dòu, comencèc a tremolar. E gessec a receber-lo Zobeida, tanben de dòu. E quan li didec qu'aquerò ère perque auie mòrt Kuat A-Kulub, eth califa queiguec estavanit. Mès en remeter-se, preguntèc a on ère era hòssa, pr'amor de vier a visitar-la. E Zobeida didec: "Te cau saber, ò Emir des Credents! que per consideraciona a Kuat Al-Kulub è volgut acogar-la en aguest madeish palai." E eth califa, sense trèir-se era ròba deth viatge, se filèc de cap ath sepulcre de Kuat Al-Kulub. E vedec es halhes e es ciris alugadi, e es tapissi estenudi ath sòn entorn. E en veir tot aquerò, li balhèc es gràcies a Zobeida, en tot laudar era sua bona accion, e dempùs tornèc en palai.

Mès coma qu'ère maufidat per natura, comencèc a dohtar e a alarmar-se, e entà acabar damb es sospeches que lo tormentauen, ordenèc que se daurisse era hòssa, e atau se hec. Mès eth califa, gràcies ara estratagèma de Zobeida, vedec eth manequin caperat damb eth susari, e pensant qu'ère era sua favorita, lo manèc acogar de nauèth, e cridèc as preïres e as lectors deth Coran, que recitèren es versets des funeralhes. E eth, mentretant, s'estaue seigut en tapís plorant damb totes es lèrmes des sons uelhs, enquia qu'acabèc en tot estavanir-se.

E atau acodiren toti pendent un mes, es ministres dera religion e es lectors deth Coran, mentre qu'eth, seigut ath costat dera hòssa, ploraue amarament.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e interrompec discrètament eth sòn relat.

Mès quan arribèc era quaranta unau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth califa acodic cada dia ara hòssa dera sua favorita pendent un mes. E eth darrèr dia se tardèren es oracions e era lectura deth Coran des dera auròra enquiara auròra seguenta. E alavetz cada un podec tornar ena sua casa. E eth califa, rendut pera fatiga e peth dolor, tornèc en palai, e non volec veir ad arrés, ne tansevolh ath sòn visir Giafar, ne ara sua esposa Zobeida. E de ressabuda queiguec en un saunei prigond, en tot velhar-lo dues esclaves. Ua d'eres ère ath costat deth cap deth califa e era auta as sòns pès. Passada ua ora, quan eth saunei deth califa ja non ère tan prigond, entenec ara esclaua qu'ère ath costat deth sòn cap díder ara qu'ère as sòns pès: "Quin malastre, amiga Subhia!" E Subhia responc: "Mès, qué se passe, ò fraia, ò fraia Nozha!?" E Nozha didec: "Eth nòste patron non deu saber tot çò que s'a passat, quan passe es nets ath costat dera hòssa qu'en era solet i a un tròç de husta, un manequin fabricat per un artesan." E Subhia didec: "Donques alavetz, se qué l'a arribat a Kuat Al-Kulub? Quin malastre queiguec sus era?" Nozha responc: "Te cau saber, ò

Subhia, que m'ac a condat tot era esclaua preferida dera nòsta patrona Zobeida. Per encargue sòn li balhèc *banj* a Kuat Al-Kulub, que s'esclipsèc de seguit, e alavetz era nòsta patrona Zobeida la metec en ua caisha e l'autregèc as eunucs Sauab, Kafur e Bakhita entà que l'enterrèssen en un clòt.” E Subhia, plei es uelhs de lèrmes, exclamèc: “Ò Nozha! E era nòsta doça patrona Kuat Al-Kulub aurà mòrt d'ua manèra tan òrra?” Nozha contestèc: “Allà sauve dera mòrt ara sua joenessa! Mès que non a mòrt, pr'amor que Zobeida li didec ara sua esclaua: “Me n'è sabut de qué Kuat Al-Kulub a artenhut escapar-se e qu'ei ena casa d'un joen mercadèr de Damasc, cridat Ghanem ben-Ayub, hè ja quate mesi.” Compreneràs, ò Subhia! guaire malerós ei eth nòste senhor per çò d'ignorar qu'era sua favorita viu, mentre eth seguís velhant cada net ath costat dera hòssa qu'en era non i a cap cadavre.” E es dues esclaves seguiren parlant pendent bèth temps, e eth califa entenie es sues paraules.

E quan acabèren de parlar ja non li restaué arren entà saber ath califa. E s'incorporèc en un virament de uelhs hènt tau sorriscle, qu'es esclaves hugeren espaurides. E sentie ua ràbia espaventosa en pensar qu'era sua favorita amiaue quate mesi ena casa deth joen cridat Ghanem ben-Ayub. E se lheuèc, e manèc cridar as emirs e notables, atau coma ath sòn visir Giafar Al-Barmaki, qu'arribèc ara prèssa e punèc eth tèrra entre es sues mans. E eth califa li didec: “Ò Giafar, descurbís a on demore un joen mercadèr cridat Ghanem ben-Ayub. Assauta era sua casa damb es mèns gardes e hè-te a vier ara mia favorita Kuat Al-Kulub, e tanben ad aguest insolent gojat, entà castigar-lo.” E Giafar responéc: “Escoti e aubedisqui.” E gessec damb ua companhia de gardes, en tot acompanhar-lo eth walí damb es sòns dependents, e toti amassa non deishèren de hèr recèrques, enquia descurbir era casa de Ghanem ben-Ayub.

En aqueith moment, Ghanem venguie de tornar deth mercat, e ère seigut ath costat de Kuat Al-Kulub, en tot auer ath dauant un beròi moton codinat e plen de parva. E se l'avalauen damb fòrça apetís. Mès en enténer eth bronit que formauen dehòra, Kuat Al-Kulub guardèc pera hièstra, e comprenec eth malastre que se premanie sus eri, donques qu'era casa ère enrodada pes gardes, eth borrèu, es mamalik e es caps dera tropa, e vedec ath sòn cap eth visir Giafar e ath walí dera ciutat. E toti hègen torns ara casa, dera madeisha manèra qu'eth color nere des uelhs vire ath torn des paupetes. E endonvièc qu'eth califa se n'auie sabut de tot, e qu'estarie plan gelós de Ghanem, que de hège quate mesi l'auie ena sua casa. E en pensar en aguestes causes, se contreigueren es sues beròies faccions, s'esblancossit de pour, e li didec a Ghanem: “Ò estimat mèn, mès que mès pensa ena tua sauvacion! Lheua-te e hug!” E Ghanem contestèc: “Anma mia! Com vau a gésser s'era casa ei enrodada d'enemics?” Mès era lo vestic damb ua tunica vielha e rosigada que l'arribaue as jolhs, cuelhec ua marmita des d'amiar carn, e l'ac botèc en cap. Botèc ena marmita tròci de pan e ues tasses damb era rèsta dera parva, e li didec: “Ges sense pour, pr'amor que se pensaran qu'es eth vailet der ostalèr, e arrés te harà mau. E per çò que hè a jo, ja me saberè apraiar, donques que me'n sai deth poder qu'è sus eth califa.” Alavetz Ghanem s'esdeguèc a gésser, e trauessèc es hilades des gardes e mamalik, damb era marmita en cap. E non l'arribèc arren de dolent, pr'amor que lo

protegie eth Solet Protector que sap sauvar as òmes ben intencionadi, en tot desliurar-les des perilhs e dera mala sòrt.

Alavez eth visir Giafar baishèc deth shivau, entrèc ena casa e arribèc ena sala, plia de hardèus e sederies. Mentretant, Kuat Al-Kulub auie auut temps entà apolidir-se e vestirse era ròba mès rica damb totes es sues jòies. E s'auie botat un brillant des mès ludent. E auie amassat en un calaish es objèctes mès preciosi, es jòies e es peireries e totes es causes de valor. E a penes entrèc Giafar ena cramba se metec de pès, s'inclinèc, punèc era tèrra entre es sues mans, e didec: “Ò senhor mèn! vaquí qu'era pluma a escrit çò que s'auie d'escriuer per orde d'Allà. M'autregi enes tues mans.” E Giafar contestèc: “Ò senhora mia! Eth califa m'a ordenat cuéller solet a Ghanem ben-Ayub. Ditz-me a on ei.” E era didec: “Ghanem ben-Ayub, Dempús d'empaquetar es sues melhores mercaderies, se n'anèc hè quauqui dies entà Damasc, era sua ciutat natau; entà veir ara sua mair e ara sua fraia Fetnah. E non sai arren mès ne posqui díder cap auta causa. E aguest calaish que ves aciu ei eth mèn, e en eth è botat çò de melhor que possedisqui. E demori que me lo sauves ben e que l'ordenes transportar en palai der Emir des Credents.” Giafar responc: “Escoti e aubedisqui.” E cuelhec eth calaish e manèc as sòns òmes que se lo hessen a vier; e Dempús d'auer claufit d'aunors a Kuat Al-Kulub, li preguèc que l'acompanhèsse en palai der Emir des Credents; e toti s'aluenhèren, non sense auer saquejat abans era casa de Ghanem, sivans auie ordenat eth califa.

Quan Giafar se presentèc entre es mans de Harun Al-Rachid, li condèc tot çò que s'auie passat, en tot hèr-li saber que Ghanem se n'auie anat entà Damasc e qu'era favorita se trapaue en palai. Mès eth califa ere convençut de qué Ghanem auie hèt damb Kuat Al-Kulub tot aquerò que se pòt hèr damb ua hemna beròia que pertanh a un aute, e ne tansevolh volec veir a Kuat Al-Kulub, e ordenèc a Massrur que l'embarrièsse en un quarto escur, susvelhada per ua vielha encargada d'aguestes foncions.

E manèc cavalièrs entà que cerquèssen pertot a Ghanem. Tanben l'ac encarguèc ath sultan de Damasc, eth sòn vicari Mohammad ben-Soleiman El-Zeini, e entad aquerò cuelhec era pluma, eth tintèr e un plec de papèr, e escriuec era carta seguenta:

“ARA SUA SENHORIA ETH SULTAN MOHAMMAD BEN-SOLEIMAN EL-ZEINI, VICARI DE DAMASC, DE PART der Emir des Credents Harun Al-Rachid, cincau califa dera gloriosa descendència des Beni-Abbas.

“En nòm d'Allà, eth Clement sense limits e Misericordiós.

“Dempús de demanar naues sus era tua santat, que mos ei estimada, e de pregat a Allà que te sauve fòrça dies de progrés,

“Te cau saber, ò vicari nòste! qu'un joen mercadèr dera tua ciutat, cridat Ghanem ben-Ayub, a vengut en Bagdad, e a sedusit e forçat a ua des mies esclaves, e a het damb era çò qu'a hèt. E a hujut dera mia resvenja e dera mia ira, e s'a refugiat ena tua ciutat, a on se deu trapar ara damb era sua mair e era sua fraia.

“T’apoderaràs d’eth e ordenaràs meter-li cinc centes foetades. E Dempús lo passejaràs per toti es carrèrs montat en un camèlh. E dauant vierà un pregonèr, cridant: “Aguest ei eth castig der esclau que pane es bens deth sòn senhor!” E Dempús me l’enviaràs, entà balhar-li eth torment que se merite e hèr d’eth çò que s’ha de hèr.

“E saquejaràs era sua casa, en tot destroçar-la des des fondaments enquiat tet, e haràs desparéisher era tralha dera sua existència.

“E t’apoderaràs dera mair e dera fraia de Ghanem, e pendent tres dies les expausaràs despolhades ara vista de toti es abitants, e Dempús d’querò les haràs enlà dera ciutat.

“Bota grana diligència e interès en executar taus ordes.

“Uassalam!”

Un corrèu siguec eth portador d’aguesta carta, e viatgèc damb tau rapiditat, qu’arribèc en Damasc ath cap de ueit dies, en sòrta de tardar-se’n vint coma ei normau.

E quan eth sultan Mohammad auec enes dues mans era carta deth califa, se la hec a vier enes sòns pòts e en front. E Dempús de lieger-la, executèc sense demora es ordes. E es pregonèrs anoncièren pertot: “Aqueri que volguen saquejar era casa de Ghanem ben-Ayub, qu’ac hèsquen ath sòn gust!”

De seguit eth sultan se dirigic en persona entara casa de Ghanem, accompanhat des gardes. Piquèc ena pòrta, e Fetnah, fraia de Ghanem, gessec a daurir. E preguntèc: “Qui cride?” E eth sultan responèc: “Que sò jo.” Alavetz Fetnah dauric era pòrta, e coma que jamès auie vist ath sultan Mohammad, se caperèc era cara damb eth vel e correc a avisar ara sua mair.

E era mair de Ghanem ère seiguda jos era copòla deth sepulcre qu’auie manat bastir en rebrembe deth sòn llh, que se pensaua qu’ère mòrt, donques que hège un an que non sabie arren d’eth. E non hège que plorar, e a penes minjaue e beuie. E ordenèc ara sua hilha Fetnah que deishèsse entrar ath sultan. E eth sultan entrèc ena casa, arribèc enquira hòssa, e vedec ara mair de Ghanem que ploraue. E li didec: “Que vengui a cercar a Ghanem, pr’amor que lo reclame eth califa.” E era responèc: “Malerosa de jo! Eth mèn hilh Ghanem, frut des mies entralhes, mos abandonèc hè mès d’un an, e non sabem arren d’eth.”

Mès eth sultan Mohammad, a maugrat dera sua generositat, li calec executar çò ordenat peth califa. E manèc que s’apoderèssen des vasi, cristalaria e d’auti objèctes preciosi, e Dempús esbaucèc tota era casa, e arrosseguèren es tarccums dehòra dera ciutat. E encara que li hège fòrça dò de hèc, ordenèc despolhar ara mair de Ghanem e ara sua fraia, era beròia Fetnah, e les expausèc pendent tres dies ena ciutat, en tot enebir que se les caperèsse encara que siguesse damb ua camisa sense manges. E Dempús les hec enlà de Damasc. Atau sigueren tractades era mair e era fraia de Ghanem, per çò der òdi deth califa.

Per çò que hè a Ghanem ben-Ayub El-Motim El-Masslub, en gésser de Bagdad damb eth còr hèt brigalhs, anèc caminant sense minjar ne béuer. E ath finau deth dia ère mòrt de cansament. Atau arribèc en un pòble, e entrèc ena mesquita, queiguent agotat sus un tapís, emparat contra era paret. E aquiu s'estèc estavanit, bategant-li desordenadament eth còr e sense forces entà hèr cap movement ne demanar arren. Es vesins deth pòble que vengueren a pregar ena mesquita peth maitin lo vederen estirat e inanimat. E comprenent qu'aurie hame e set, li heren a vier un pòt de mèu e dus pans, e l'obliguèren a minjar e a béuer. Dempús li balhèren entà que se vestisse ua camisa sense manges, plan adobada e plia de pedolhs. E li preguntèren: "Qui ès, ò forastèr! E d'a on vies?" E Ghanem dauric es uelhs, mès que non podec prononciar ua soleta paraula, non hènt senon plorar. E es auti s'estèren pendent bèth temps, mès acabèren en tot anar-se'n cada un as sòn ahèrs.

Es privacions e eth dolor heren que Ghanem venguesse a èster malaut, e seguic estirat sus eth tapís dera mesquita pendent un mes, e s'aflaquic eth sòn còs, e li cambièc eth color, e se l'avalauen es piudes. En veder-lo en tan mau estat, es fidèus dera mesquita se meteren d'acòrd un dia entà amiar-lo en espitau de Bagdad, qu'ère eth mès pròche. E anèren a cercar a un camelhèr, e li parlèren atau: "Botaràs ad aguest joen en tòn camèlh, e l'amiaràs entà Bagdad e lo deisharàs ena pòrta der espitau. E solide eth cambiament d'aires e es suenhs der espitau acabaràn en tot guarir-lo de tot. E vieràs Dempús entà que te paguem çò que se te deue peth viatge e peth camèlh." E eth camelhèr didec: "Escoti e aubedisqui." E en tot ajudar-lo es auti, cuelhec a Ghanem e ath tapís qu'ère ajaçat e lo placèc sus eth camèlh, tient-lo ben entà que non queiguesse.

E quan ja anauen a partir, ploraue Ghanem es sòns malasters, e alavetz s'apressèren dues hemnes miserablament vestides qu'èren entre era gentada. E en veir ath malaut, exclamèren: "Guaire se retire ath nòste hilh Ghanem! Mès que non ei possible que sigue aguest joen redusit ara sua ombra." E aqueres dues hemnes, qu'èren caperades de povàs e venguien d'arribar en pòble, se meteren a plorar pensant en Ghanem, pr'amor qu'èren era sua mair e era sua fraia Fetnah, qu'auien hujut de Damasc e seguien ara eth sòn camin entà Bagdad.

Per çò deth camelhèr, non se tardèc a montar en saumet, e cuelhent ath camèlh deth ramau, s'endralhèc entà Bagdad. E quan arribèc, anèc entar espitau, baishèc a Ghanem deth camèlh, e coma qu'ère molt d'ora e er espitau encara non ère dubèrt, lo deishèc ena escala e entornèc entath pòble.

E aquiu s'estèc Ghanem enquia qu'es vesins gesseren des sues cases. E en veder-lo estirat en tapis e redusit ar estat d'ombra, comencèren a hèr mil suposicions. E mentretant, passèc un des jeiques entre es principaus jeiques deth mercat. Hec enlà ara multitud, s'apressèc ath malaut, e didec: "Per Allà! S'aguest joen entre en espitau lo veigui ja percut pera manca de suenhs. Me lo vau a hèr a vier ena mia casa, e Allà me premiarà en sòn Jardin des Delícies." Ordenèc, donc, as sòns esclaus que cuelhessen ath joen e l'amièssen ena sua casa, e eth les accompanhèc. E a penes arribèren, li premanic un bon lhet, damb magnifics matalassi e un coishin plan net. E Dempús cridèc ara sua

esposa, e li didec: "Vaqúí un òste que mos envie Allà. Suenha-lo ben." E era responec: "Lo botarè sus eth mèn cap e sus es mèns uelhs." E se rebussèc, manèc escauhar aigua en caudèr gran, li lauèc es pès, es mans e tot eth còs. Lo vestic damb ròba deth sòn espós, li hec a vier un veire de caldo e l'esposquèc era cara damb aigua de ròses. Alavetz Ghanem comencèc a alendar melhor e a remeter-se pòc a pòc. E damb es fòrces li venguec tanben eth rebrembe deth sòn passat e dera sua amiga Kuat Al-Kulub. Aquerò, per çò que hè a Ghanem ben-Ayub El-Motun El-Masslub.

E per çò que hè a Kuat Al-Kulub, eth califa s'emmalièc contra era...

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin e interrompec discrètament eth sòn relat.

Mès quan arribèc era quaranta dusau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué quan eth califa s'emmalièc contra Kuat Al-Kulub, e la manèc embrarrar en un quarto escur jos era susvelhancça d'ua vielha, era favorita s'estèc aquiu pendent ueitanta dies, sense comunicar-se damb arrés. E eth califa l'auie desbrembat totafèt, quan un dia entre es dies, en passar près d'a on ère Kuat Al-Kulub, l'entenec cantar tristament quauqui vèrsi. E entenec tanben que didie çò que seguís: "Quina anma tan beròia era tua, ò Ghanem ben-Ayub! E quin còr tan generòs! Que sigueres nòble damb aqueth que t'oprimic. Respectères ara hemna d'aqueuth qu'auie de desrabar as hemnes dera tua casa. Sauvères der opròbri ara hemna d'aqueuth que vessèc era vergonha sus es tons e sus tu. Mès ja arribarà eth dia que tu e eth califa vos veigatz dauant deth Solet Jutge, eth Solet Just, e gesseràs victoriós deth tòn opressor, damb era ajuda d'Allà e damb es angels coma testimònisi."

En enténer eth califa aguestes paraules, comprenec çò que significauen aguesti planhs, mès que mès quan arrés les podie enténer. E se convencèc de quan injust auie estat damb era e damb Ghanem. S'esdeguèc, donc, a tornar en palai, e l'encarguèc ath cap des eunucs qu'anèsse a cercar a Kuat Al-Kulub. E Kuat Al-Kulub se presentèc entre es sues mans, e s'estèc damb eth cap clin, damb es uelhs plei de lèrmes e damb eth còr trist. E eth califa didec: "Ò Kuat Al-Kulub! È entenut que te planhies dera mia injustícia. As afirmat qu'obrè mau damb aqueth qu'obrèc ben damb jo. Qui a respectat as mies hemnes mentre jo persegua as sues? Qui a protegit as mies hemnes mentre jo desaunoraua as sues?" E Kuat Al-Kulub contestèc: "Qu'ei Ghanem ben-Ayub El-Motim El-Masslub. Te juri, ò senhor mèn! pes tues gràcies e beneficis, que jamès sagèc forçar-me Ghanem, ne cometec damb jo arren que merite censura. Non traparàs en eth ne era impudor ne era brutalitat." E convençut eth califa, esbugassades totes es sues sospeches, didec: "Quin malastre aguest error, ò Kuat Al-Kulub! Vertadèrament non i a sabença ne poder senon en Allà, eth Plan Naut er Omniscient! Demana-me çò que volgues e satisfarè toti es es tons desirs." E Kuat Al-Kulub didec: "Ò Emir des Credents! se m'ac permetes, te demanarè a Ghanem ben-Ayub." E eth califa, a maugrat de tot er amor qu'encara l'inspiraue era sua favorita, li didec: "Atau se harà, s'Allà ac vò. T'ac prometi

damb tota era generositat d'un còr que jamès hè repè de çò qu'a aufrit. Que serà claufit d'aunors." E Kuat Al-Kulub seguic: "Ò Emir des Credents! Te demani que quan torne Ghanem li hèques eth don dera mia persona, entà èster era sua esposa." E eth califa didec: "Quan torne Ghanem t'autrejarè tot çò que me demanes, e seràs era sua esposa e proprietat sua." E responce Kuat Al-Kulub: "Ò Emir des Credents! arrés se'n sap de qué s'a passat damb Ghanem, donques qu'eth madeish sultan de Damasc t'a dit qu'ignoraue a on pare. Autreja-me que lo posca cercar jo, damb era esperança de qué Allà me permeterà trapar-lo." E eth califa didec: "T'autorizi entà que hèques çò que te sembla."

E Kuat Al-Kulub, damb eth pièch dilatat d'alegria e alegrat eth sòn còr, s'esdeguèc a gesser de palai, en tot auer-se aprovedit de mil dinnars d'aur.

E recorrec aqueth prumèr dia tota era ciutat, visitant as jeiques des barris e as caps des carrers. Mès les interroguèc sense arténher cap resultat.

Eth dusau dia se n'anèc entara plaça des mercadèrs, e recorrec es botigues, e venguec a veir ath jeique, ath quau l'autregèc ua grana quantitat de dinnars entà que les repartisse entre es forastèrs.

E eth tresau dia s'aprovedic de d'auti mil dinnars, e visitèc eth mercat des orfèbres e des joièrs. E se trapèc damb eth jeique entre es principaus jeiques, ath quau autregèc ua auta quantitat d'aur entà que lo repartisse entre es forastèrs praubi. E eth jeique li didec: "Ò senhora mia! precisament è recuelhut un forastèr malaut, qu'eth sòn nòm ignòri, mès que deu èster hilh de bèth mercadèr molt ric e de nòbla ascendéncia. Pr'amor qu'encara qu'ei coma ua ombra, ei un joen de beròi ròstre, dotat de totes es qualitats e de totes es perfeccions. Plan que òc deu èster en aguesta situacion per tòrt des deutes o per bèth amor malerós." En enténer Kuat Al-Kulub aquerò, sentec qu'eth còr li bategaue violentament e qu'es entralhes se l'estrementien. E li didec ath jeique: "Ò jeique! Donques que non pòs abandonar eth mercat, hè que quauquarrés m'acompanhe ena tua casa." E eth jeique didec: "Sus eth mèn cap e sus es mèns uelhs." E cridèc a un mainatge e li didec: "Ò Felfel amia ad aguesta senhora ena mia casa." E Felfel se metec a caminar dauant de Kuat Al-Kulub, e l'amièc ena casa deth jeique, a on ère eth forastèr malaut.

Quan Kuat Al-Kulub entrèc ena casa, saludèc ara espresa deth jeique. E era espresa deth jeique l'arreconeishec, donques que coneishie a totes es daunes nòbles de Bagdad, que solie visitar. E se lheuèc e punèc era terra entre es sues mans. Alavetz, Kuat Al-Kulub, Dempùs des salutacions, li didec: "Brava mair, me pòs díder a on se trape eth joen forastèr qu'auetz acuelhut ena vòsta casa?" E era espresa deth jeique se metec a plorar e senhalèc un lhet que se trapaue aquiu. E didec: "Vaquí. Que deu èster un òme de nòble reng, sivans indique eth sòn aspècte." Mès Kuat Al-Kulub ja ere ath costat deth forastèr, e lo guardèc damb atencion. E vedec a un gojat fèble e aflaquit, semblable a ua ombra, e non s'imaginèc ne per un instant que siguesse Ghanem, encara que, totun, l'inspirèc ua grana pietat. E se metec a plorar, e didec: "Ò, be ne son de malerosi es forastèrs, encara que siguen emirs ena sua tèrra!" E l'autregèc mil dinnars d'aur ara hemna deth jeique, en tot encargar-li que non estauvièsse arren entà suenhar ath malaut. Ara seguida, damb

es sues pròpries mans, li balhèc es medicaments, e quan auec passat mès d'ua ora en sòn cabeçau, li desirèc era patz ara esposa deth jeique, montèc de nauèth ena mula e tornèc en palai.

E cada dia anae as mercats, en contunhes investigacions, enquia qu'un dia la venguec a cercar eth jeique, e li didec: “Ò, senhora mia! coma que m'as encomanat que te presente a toti es estrangèrs de passa per Bagdad, vau a botar enes tues mans generoses a dues hemnes, maridada ua e celibatària era auta. E Ambdues son de naut reng, donques qu'atau ac hè veir era sua cara e eth sòn continent, encara que van plan mau vestides, e cada ua amie ua biaça ena esquia, coma es mendicants. Es sòns uelhs son plei de lèrmes. E vaquí que te les hèsqui a vier, pr'amor que solet tu, ò soberana! saberàs padegar-les e arrefortir-les, en tot evitar-les er opròbri des preguntes impertinentes, donques que non s'an de sométer a taus indiscrecions. E demori que gràcies ath ben que les hescam, Allà mos reservarà un lòc en Jardin des Delícies eth dia dera Recompensa.” Kuat Al-Kulub responec: “Per Allà! que m'inspires un ardent desir de veder-les. A on son?” Alavetz eth jeique gessec a cercar-les, e les botèc ena presencia de Kuat Al-Kulub.

En veir era beresa de Fetnah e era noblesa qu'ornaue ara sua mair, e es dues caperades de pelhòts, Kuat Al-Kulub se metec a plorar, e didec: “Per Allà! que son hemnes de naut linhatge. Veigui en sòn ròstre qu'an neishut entre aunors e riquesa.” E eth jeique exclamèc: “Qu'ei vertat, ò senhora mia! Eth malastre deu auer queigut sus era sua casa. Que les aurà perseguit era tirania, en tot trèir-les es sòns bens. Ajudem-les entà meritarr es gràcies d'Allà Misericordós.” E era mair e era hilha s'estarnèren en somics, e se'n brembèren de Ghanem ben-Ayub. E en veder-les plorar, Kuat Al-Kulub, plorèc damb eres. E alavetz era mair de Ghanem didec: “Ò senhora mia, plia de generositat. Volgue Allà que pogam trapar ad aqueth que cercam damb còr adolorit! Aqueth que cercam ei eth hilh des nòstes entralhes, era ahlama deth nòste còr, eth nòste hilh Ghanem ben-Ayub El-Motim El-Masslub!”

En enténer aguest nòm, deishèc anar un sorriscle Kuat Al-Kulub, donques que venguie de compréner qu'auie ath sòn dauant ara mair e ara fraia de Ghanem. E queiguec estavanida. Quan se remetec se metec a plorar e se lancèc enes sòns braci, e les didec: “Tietz esperança en Allà e en jo, ò fraies mies! donques qu'aguest dia serà eth prumèr dera vòsta felicitat e eth darrèr des vòsti malastres. Gassetz dera vòsta afliccion!”

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec aparéisher eth maitin, e se carèc discrètament.

Mès quan arribèc era quaranta tresau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué Dempús que Kuat At-Kulub li didec ara mair e ara fraia de Ghanem: “Gassetz dera vòsta afliccion!” se dirigic ath jeique, li dèc mil dinnars d'aur e li didec: “Ò jeique! Ara vieràs damb eres ena tua casa e li dideràs ara tua esposa

que se les hèsque a vier en hammam, e les balhe beròis vestits, e les tracte damb tota consideracion, sense estauviar arren entad sòn benèster.”

A londeman, Kuat Al-Kulub venguec ena casa deth jeique entà assegurar-se’n per era madeisha de qué tot s’auie hèt segons es sues instruccions. E a penes avec entrat, gessec ath sòn encontre era esposa deth jeique, e li punèc es mans e li balhèc es gràcies per çò dera sua generositat. Dempús cridèc ara mair e ara fraia de Ghanem, qu’auien anat en hammam e auien gessut d’eth complètament transformades, damb es ròstres ludents de beresa e noblesa. E Kuat Al-Kulub s’estèc parlant damb eres pendent ua ora, e Dempús li demanèc ara hemna deth jeique notícies deth malaut. E era esposa deth jeique responc: “Qu’ei en madeish estat.” Alavetz didec Kuat Al-Kulub: “Anem totes a veder-lo e a sajar d’encoratjar-lo.” E acompanhada des dues hemnes, qu’encara non l’auien vist, entrèc ena sala a on ère eth malaut. E totes lo guardèren damb trendesa e pena, e se seigueren ath sòn costat. Mès pendent era convèrsa se prononcièc eth nòm de Kuat Al-Kulub. E a penes l’entenec eth joen, se li rogic era cara e li semblèc que se li remetie era anma. Lheuèc eth cap damb es uelhs plei de vida, e exclamèc: “A on ès, ò Kuat Al-Kulub?”

E quan Kuat entenec que la cridauen peth sòn nòm, arreconeishec era votz de Ghanem, e en tot inclinar-se entada eth, didec: “Ès tu, estimat mèn?” E eth responc: “Òc, que sò Ghanem!” E en entener-lo, era joena queiguec estavanida. E era mair e era fraia heren un sorriscle e queigueren tanben estavanides. Ath cap d’ua estona se remeteren, e se lancèren enes braci de Ghanem. E sonque s’enteneren punets, plors e exclamacions d’alegria.

E Kuat Al-Kulub didec: “Glòria a Allà per auer permetut que mos amassem toti!” E les condèc tot çò que l’auie arribat, e higec: “Eth califa, ath delà de protegir-te, t’autrege era mia persona.” Aguestes paraules amièren ar arràs dera felicitat a Ghanem, que non deishau de punar es mans de Kuat Al-Kulub, mentre era li punaue es uelhs. E Kuat les didec: “Demoratz-me”. E se n’anèc en palai, dauric eth calaish a on auie es sues causes, treiguec d’eth fòrça dinnars, e se n’anèc entath mercat pr’amor d’autrejar-les ath jeique, en tot encargar-li que crompèsse quate vestits complèts entà cada un, e vint mocadors, e dètz cinturons. E tornèc ena casa, e les amièc a toti en hammam. E les premanic porets, carn codinada e bon vin. E pendent tres dies les balhèc minjar e béuer ena sua preséncia. E notèren que se remetien e les entornaue era anma en còs. Les amièc un aute còp en hammam, les hec cambiar era ròba, e les deishèc ena casa deth jeique. Alavetz se presentèc dauant deth califa, s’inclinèc enquiat solèr, e l’informèc dera tornada de Ghanem, atau coma dera sua mair e dera sua fraia. E eth califa cridèc a Giafar, e li didec: “Vè-te’n a cercar a Ghanem ben-Ayub!” E Giafar partic entara casa deth jeique; mès que ja se l’aiuie auançat Kuat Al-Kulub, que li didec a Ghanem: “Ò estimat mèn! Arribarà Giafar entà hèr-te a vier ena preséncia deth califa. Ara te cau demostrar era eloquència deth tòn lenguatge, era fermetat deth tòn còr e era puretat des tues paraules.” Dempús lo vestic damb eth melhor des sòns vestits qu’auie crompat en mercat, li balhèc fòrça dinnars, e li didec: “Non dèishes de lançar sarpats d’aur quan arribes en palai, quan passes entre es hilades des eunucs e sirvents.”

E quan arribèc Giafar montat ena sua mula, Ghanem s'esdeguèc a gésser ath sòn encontre, li desirèc era patz e punèc era tèrra entre es sues mans. E ja ère un aute còp er elegant gojat de d'auti tempsi, de ròstre gloriós e atrasent continent. Alavetz Giafar li preguèc que l'acompanhèsse, e lo presentèc ath califa. E Ghanem vedec ar Emir des Credits enrodat des sòns visirs, camarlencs, vicaris e caps des sues armades. E Ghanem s'arturèc dauant deth califa, guardèc un moment en solèr, lheuèc de seguit eth front, e improvisèc aguestes estròfes:

Ò rei deth temps! Ua guardada bontadosa s'a dirigit ara tèrra e l'a fecondat! Nosati èm es hilhs dera sua feconditat erosa en sòn règne de glòria!

Es sultans e es emirs s'ajulhen ath tòn dauant, en tot arrossegar es barbes peth povàs, e coma aumenatge ara tua granesa t'aufrissen es sues corones de peireria!

Era tèrra non ei pro vasta ne eth planeta pro ample entara formidabla massa des tues armades! Ò rei deth temps! Claua es tues tendes enes tèrres planetàries der espaci que vire!

E qu'es esteles dociles e es astres nombrosi se somen ath tòn trionf e accompanhen ara tua seguida!

Qu'eth dia dera tua justicia illumine ath mon! Qu'acabe damb es marrideses des maufactors e recompense es accions pures des tòns fidèus!

Eth califa quedec encantat damb era eloquència e beresa des versi, deth sòn bon ritme e dera puretat deth sòn lenguatge.

En aguest moment dera sua narracion, Schahrazada vedec qu'apareishie eth maitin, e discrèta coma tostemp, interrompec eth sòn relat.

Mès quan arribèc era quaranta quatau net

Era didec:

Me n'è sabut, ò rei afortunat! de qué eth califa Harun Al-Rachid, encantat pera eloquència de Ghanem, lo hec apressar en sòn tron. E Ghanem s'apressèc ath tron, e eth califa li didec: "Conda-me tota era tua istòria, sense amagar-me arren dera vertat." Alavetz Ghanem se seiguec, e li condèc ath califa tota era sua istòria, des deth principi enquiathe finau. Mès que non la vau a repetir. E eth califa quedèc complètament convençut dera innocéncia de Ghanem e dera puretat des sues intencions, mès que mès quan se'n sabec de com auie respectat es paraules brodades enes cauces dera sua favorita, e li didec: "Te prègui que desliures ara mia consciéncia dera injustícia cometuda contra tu." E Ghanem li responcec: "Qu'ès liure d'era, ò Emir des Credits, donques que tot aquerò que pertanh ar esclau ei proprietat deth patron."

E eth califa, plan compladut, elevèc a Ghanem enes mès nauti cargues deth règne, li balhèc un palai, e moltes riqueses, e molti esclaus. Ghanem s'esdeguèc a installar en sòn palai ara sua mair e ara sua fraia Fetnah, e ara sua amiga Kuat Al-Kulub. E eth califa, en

saber-se'n de qué Ghanem auie ua fraia meravilhosa e vèrge encara, l'ac demanèc a Ghanem. E Ghanem responec: "Qu'ei era tua sirventa, e jo eth tòn esclau." Alavetz eth califa l'exprimic eth sòn arregraïment, e li balhèc cent mil dinnars d'aur. E Dempús cridèc ath kadí e as testimònies entà redigir eth sòn contracte damb Fetnah. E en madeish dia e ena madeisha ora entrèren eth califa e Ghanem enes apartaments des sues respectiues hemnes. E Fetnah siguec entath califa, e Kuat Al-Kulub entà Ghanem ben-Ayub El-Motim El-Masslub.

Eth califa, en desvelhar-se peth maitin, se trapèc tan satisfèt dera net que venguie de passar en braça dera vèrge Fetnah, que manèc cridar as escrivans de melhor letra entà qu'escriuessen era istòria de Ghanem des deth principi enquiat finau, e l'embarràc en armari des papèrs, pr'amor de qué podesse servir de leçon as generacions futures, e siguesse estonament e delícia des sabents que se tenguessen a lieger-la damb respècte e a admirar era òbra d'Aqueth que creèc eth dia e era net.

"Mès non te pense, ò rei des segles!, seguic Schahrazada en tot dirigir-se ath rei Schahriar, qu'aguesta istòria sigue mès agradiua ne mès estonanta qu'era istòria guerrera e heroïca d'Omar Al-Neman e es sòns hilhs Scharkan e El-Makan." E eth rei Schahriar didec: "Cèrtament pòs condar aguesta istòria que non coneishi."

Generalitat de Catalunya
Generalitat de Catalonha

Diputació de Lleida

**INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS**

Conselh Generau d'Aran

BAQUEIRA/BERET